

Genç Birikim'den...

Değerli Okuyucularımız,

Geçen ay sizlerle beraber olduğumuzda Ramazan ayınızı tebrik etmiş ve bu ayı dolu dolu yaşayarak idrak etmemizin önemi üzerinde durmuş-tuk. Tabi zaman o kadar hızlı bir şekilde akıyor ki Ramazan ayını yarılalık ve sonuna doğru gidiyoruz. Evet, bu ayı, kendimizi biraz daha dünya işlerinden uzak tutarak, özellikle dünya nimetlerinden biraz daha da uzaklaşarak idrak etmemiz gerekiyor. Ama bunu maalesef iki yönden çok da başaramıyoruz: Birinci sebep; özellikle Somali başta olmak üzere dünyadaki bazı Müslümanların Ramazan'da da diğer aylardan çok da farklı bir hayatları yok. Hep açlık ve yokluk içinde bulunan bu Müslümanlar ne iftarda karınlarını doyurabiliyor ne de sahur da. Ama Türkiyeli Müslümanlar da içinde olmak üzere birçok Müslüman da iftar ve sahur sofralarını envai çeşit yemeklerle süslüyor. İşte bu noktada kardeşlik hukukumuzu çok da yerine getirmiyoruz. Elbette tümüyle bir duyarsızlık yok ama bu duyarlık yeterli değil. Oralara yardım götüren birçok vakıf ve dernek varken "oralara nasıl yardım edelim" türünden mazaretler de artık olamaz. Müslümanların artık kendilerine biraz daha çeki düzen vermesi ve kardeşlik hukukunu yerine getirmeleri gerekiyor.

Ramazanı gereği gibi idrak edemememizin ikinci nedeni de İslam coğrafyasında uygulanan zulüm ve katliamlar. Müslümanların mübarek ayında dahi zalim Esed, katliamlarını devam ettirirken ikinci bir katliam haberi de Burma'dan geldi. Eski adı Burma olan Myanmar'ın Arakan bölgesinde Budistler tarafından Devlet kontrolü ve bilgisi dahilinde Müslümanlara yönelik zulüm ve katliamlar yaşandı. Binden fazla Müslüman katledildi. Yıllardır burada yaşayan Müslümanlar öyle

işkencelere ve kötü muamelelere maruz kalıyor ki bunları okuduğunuzda şaşıracaksınız. Bununla ilgili detaylı bilgilere dergimizde ulaşabilirsiniz.

Suriye'de de durum gittikçe kötüleşiyor. Zalim Esed katliam üzerine katliam gerçekleştiriyor. Ancak geldiğimiz durumda da muhalifler gittikçe mevzi kazanıyor. Bunlar artık Esed'in son çırpınış-ları inşallah. Suriye'de oluşan bu boşluktan Kürtler de yararlanarak Kuzeyde özerk bir bölge beklentisi içerisine girdiler. Suriye'de bulunan Kürtlerin geçmişi ile ilgili detaylı bilgileri yine dergimizde bulabilirsiniz. Tabii Suriye olaylarında bizleri üzen İran ve Lübnan Hizbullah'ının Esed'e destekleri. İran başlarda, Esed'e siyasi destek sağlarken durumun Esed aleyhine gelişmesi sonucunda artık asker desteği de vermekte. Nasrallah da Suriye askerlerinin şehadetinden falan bahsediyor. İran devrimi 1979 yılında olduğunda dünya Müslüman-ları gibi Türkiyeli Müslümanlar da İran'a çok büyük bir sempati ile bakar olmuşlardı. Büyük şeytan Amerika'ya aslan gibi kükreyişleri bizleri gururlandı-rıyordu. Aynı şekilde Hizbullah'ın İsrail'e karşı mücadelesi bize umut veriyordu. Ancak şunu gördük ki maalesef Şia, halen eski noktada duruyor, vahdetten uzak ve yaptıklarını Şia adına yapıyor. İran ve Hizbullah, kendilerine sempati ile yaklaşan ehl-i sünnet anlayışındaki Müslümanları artık kaybetmiştir. Bizim, elbette apaçık İslam düşmanları halen dimdik karşımızda dururken bütün gücümü-zü Şia anlayışına karşı kullanmamız doğru değil, ama görünürdeki bu duruma karşı da duruşumuzu ortaya koymalıyız.

Bu duygu ve düşüncelerle sizleri dergimizle başbaşa bırakıyor, mazlum kardeşlerimizi en azın-dan dualarınızda unutmanızı istirham ediyoruz. Allah'a emanet olun.

Yıl: 15 Sayı: 159

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
İbrahim Hakkı Toprak

Genel Yayın Yönetmeni
Ali Kaçar

Yazışma Adresi
İlkiz Sokak No: 22/B
Sihhiye - ANKARA

Yayın Türü
Yerel, Süreli

Yönetim Yeri
İlkiz Sokak No: 22/B
Sihhiye - ANKARA
Tel : (0312) 229 67 18
Fax: (0312) 229 67 19

Dizgi & Tasarım
Genç Birikim

Baskı
Sistem Ofset
Strazburg Cd. No: 7/A
Sihhiye - ANKARA
Tel: (0312) 229 18 81

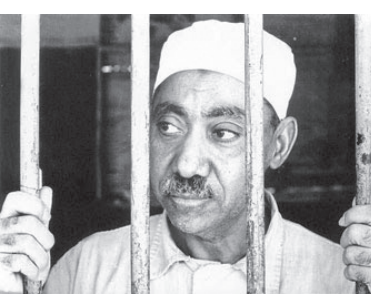
Baskı Tarihi:
08.08.2012

genc
BİRİKİM

web : <http://www.gencbirikim.net>
e-mail : gencbirikimdergisi@gmail.com

Abone Şartları:

Yurtiçi abonelik için 6 aylık abonelik ücreti olan 24.00 TL'yi Yurt dışı abonelik için 6 aylık abonelik ücreti olan 35.00 TL'yi Yapı Kredi Bankası, Sihhiye Şubesi (Şub. Kod. 309, Hes. No: 69405472) no'lu hesaba veya Ramazan DEMİRHAN 6157119 no'lu posta çeki hesabına yatırmanız ve Posta Çeki alındı belgesinin fotokopisini ve adresinizi İlkiz Sokak No: 22/B Sihhiye /ANKARA adresine göndermeniz yeterlidir.



Bu sayımızda...

- 3 **Suriye Kürtleri ve PKK**
Ali KAÇAR
- 11 **Suriye ve Sokağın Gücü**
Süleyman ARSLANTAŞ
- 15 **'Suriye'nin Kuzeyinde İktidar Kürtlere Geçiyor.'**
BBC'den Aktaran: Celal SANCAR
- 18 **İHH Arakan Raporu**
Abdullah METİN
- 22 **Tarz-ı Hayat**
Hayriye BİCAN
- 26 **Ledün İlmine Dayanak Gösterilen İki Kavram: İlham ve Keşif**
Muhammed İMAMOĞLU
- 32 **Libya'nın Yenilen Müslümanları**
Çeviri: Abdullah METİN
- 34 **Suriye'de Devrim: Joshua Landis ile Röportaj**
Genç Birikim
- 36 **Myanmar'da Müslümanların Yokedilmesi ve Medyanın Kasıtlı Duyarsızlığı**
Çev: İsmail CEYLAN
- 38 **Şehâdetinin 46. Yılında Büyük Dâvâ Adamı: Şehid Seyyid KUTUB - I**
Ubeydullah TOPRAK
- 44 **Suriye Kürtleri ve Baas Rejimi - I**
Ali KAÇAR
- 48 **Kitle ve Cemaat**
Gülnur ARI
- 52 **Emr-i Bil Mâ'ruf Nehy-i Anil Münker**
Ayşe Hümeysra DEMİREL
- 54 **Hz. Hatice (R.A.) / 556-620**
Şükran SAĞLAM
- 56 **Yalnızlık Gürültüsü**
Vahit Fatih KÜÇÜKİBA
- 57 **Kimdir Ramazan?**
Fatih PALA
- 58 **İyi İnsan, Güzel İnsan, Hayırlı İnsan**
Fatih PALA
- 60 **Anne Olmak!**
Betül Güler BULUT
- 62 **Rasulullah (sav)'ın Sırdaşı: Huzeyfe Bin Yeman**
Sefe EROĞLU
- 64 **Ne Zaman Öfkeleneceksin?**
Uğur AYDIN

Suriye Kürtleri ve PKK

Ali KAÇAR
kacarali@hotmail.com

Kürtlerin Suriye'deki tarihi yaklaşık 1000 yıl öncesine dayanmaktadır. Selahaddin Eyyubi ile birlikte Şam'da önemli ölçüde mevcudiyeti artan Kürtler, yaklaşık 400 yıl Ortadoğu coğrafyasına hâkim olan Osmanlı devleti döneminde varlıklarını devam ettirmişlerdir. Bu dönemde Suriye Kürtleri, genellikle Şam ve Halep civarında, Hatay'ın güneyinde Cebel-i Ekrad (Kürt Dağı), Afrin bölgesinde yaşamaya başlamışlardır. Sonraki dönemlerde Kürt nüfusunun yoğunlaştığı yerlerden biri de Suriye'nin Kuzeydoğu sınırı bölgesindeki Cezire bölgesi olmuştur. Kürtlerin Suriye'deki nüfusunun 1,5-2 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda, İslâmi uygulamalardaki bütün eksikliklerine rağmen ırklar arasında herhangi bir ayırım yapılmamış, hiçbir ırkın kendi dilini, kültürünü yaşaması engellenmemiştir. Aslında İslam toplumlarında daha önce görülmemeyen ırkçılık fitnesi Batılılaşma hareketleriyle birlikte Osmanlı topraklarında yavaş yavaş kök salmaya başlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nda 1800'lü yıllardan itibaren bu yapı bozulmuş ve özellikle İttihat ve Terakki'nin yönetimi ele geçirmesiyle de kavimlerin ayrışması, farklılaşması daha da belirgin hale gelmiştir.

Milli Mücadelenin başlamasıyla azınlık bir grubun dışında kalan bütün Kürtler bu mücadeledeki yerlerini almışlardır. Zaten gerek Osmanlı son Meclis-i Mebusan'ın 28 Ocak 1920'de ve gerekse Büyük Millet Meclisi'nin 18 Temmuz 1920'de kabul edip onayladığı Misak-ı Milli (Ahd-i Milli-Milli

And) beyannamesi ile Kürtlerin yaşadıkları Irak ve Suriye toprakları dâhil Kürtler ve Türkler bir ve bütün olarak varlıklarını devam ettirecekleri taahhüt altına alınmıştı. Ancak ilerleyen yıllarda Mustafa Kemal bu sözünde durmamış, Milli Mücadele boyunca birlikte hareket ettiği Kürtlere sorma gereği bile duymadan, Kürtleri Suriye ve Türkiye arasında parçalanmış olarak yarı yolda bırakmıştır. Oysa bugünkü Suriye'nin Kuzeyinde kalan ve Kürtlerin yaşadığı coğrafya da Misak-ı Milli ile belirlenen ve asla vazgeçilmesi söz konusu olmayan sınırlar olarak Mustafa Kemal tarafından da kabul edilmişti. Nitekim Mustafa Kemal bir konuşmasında bu sınırların nereleeri kapsadığını şöyle dile getirmişti; "... Doğu sınırına, Kars-Ardahan, Batum'u dâhil ederek düşününüz. Batı sınır Edirne'den bildiğiniz gibi geçiyor. En büyük değişiklikler güney sınırında olmuştur. Güney sınırı, İskenderun'un güneyinden başlar. Halep'le Katıma arasında Cerablus Köprüsü'ne uzanır bir hat ve doğu parçasında da Musul Vilâyeti, Süleymaniye ile Kerkük civarı ve bu iki bölgeyi bir diğerine bağlayan hat. Bu sınır sırf askerî düşünceler ile çizilmiş bir sınır değildir, Milli Sınırımız'dır. Milli Sınırımız olmak üzere tespit edilmiştir. Fakat bu sınır dâhilinde düşünülmesin ki, İslâm unsurlarından yalnız bir cins millet vardır. Bu sınır dâhilinde Türk vardır, Çerkes vardır v.s. birçok İslam unsuru vardır. İşte bu sınır birlikte yaşayan, bütün maksatlarını, bütün mânâsıyla birleştirmiş olan kardeş milletlerin, Milli Sınırı'dır. (Hepsi İslâm'dır, kardeşir)."¹

1 <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=640887>

Ancak bu konuşma ve taahhüde rağmen 20 Ekim 1921'de Fransa ile yapılan Ankara Antlaşmasıyla, bugün Suriye sınırları içinde kalan Kürt bölgeleri Doğulu ve Güneydoğulu ve daha birçok milletvekilinin itirazına rağmen Fransa'ya terk edilmiştir. Ne yazık ki bu antlaşma ile parçalanmış aileler ve aşiretler 1946 yılına kadar birbirleriyle görüşme imkânı dahi bulamamışlardır. Bugün, Suriye'nin kuzeyinde yeni bir Kürt devleti doğuyor yaygarasını koparanlar, nendense, bunun Mustafa Kemal ve ekibinin 1920'lerde uyguladığı ırkçı, şovenist politikalarından kaynaklandığını unutmuş gibidirler.

Milli Mücadele, Kürdüyle, Arabıyla, Çerkeziyle, Lazıyla ve daha birçok etnik grubuyla birlikte verilmiş bir mücadeledir. Ancak Mustafa Kemal ve ekibi, dönemin emperyal ülkelerince belirlenmiş senaryo gereği, gücü ve yönetimi ele geçirdikten sonra, dönemin emperyal işgalci devletlerin bu etnik gruplara yap(a)madığını yaparak Türkleştirme politikasını uygulamaya koyulmuştur. Bu politikalara başkaldırı ise özellikle Hilafetin kaldırılması üzerine Şeyh Said tarafından başlatılmış, ancak başarılı olunamamıştır. Bu kıyam başarılı olamayınca Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayan Kürt halkına karşı tehdit başta olmak üzere zulüm politikaları uygulanmaya başlanmıştır. Bu politikalarından kaçan kimi aşiretler -ki bunların başında Milli ve Miran aşiretleri gelmektedir- Türkiye'yi terk ederek Suriye'nin kuzeydoğusunda bulunan Cezire bölgesine yerleşmiştir. Daha sonraki dönemlerde uygulamaya konulan Şark Islahat planı çerçevesinde de 20-25 bin kadar Türkiye Kürdü Cezire bölgesine göç etmek zorunda bırakılmıştır. Böylece Suriye'nin kuzeydoğu sınırlarında bulunan Cezire bölgesi, Kürt nüfusun yoğun olarak yaşadığı bir bölge haline gelmiştir.

BAAS DÖNEMİNDE KÜRTLER!..

1920'deki San Remo Konferansı ile Fransa'nın mandaterliğine bırakılan Suriye, Fransızların böl, parçala ve yönet politikası çerçevesinde, Maruniler, Nusayriler, Dürziler, Şam ve Halep olmak üzere 5 parçaya bölünmüştür. Fransızlar bu süreçte, diğer etnik gruplara tanıdıkları hakları Kürtlerden esirgemişlerdir. Kürtlerin 1928 ve 1938'deki özerklik talepleri de Fransızlar tarafından kabul görmemiştir. Bu durum 1946'da Suriye'nin bağımsızlığına kadar devam etmiştir. Kürtler, bağımsızlıktan sonra da bütün sıkıntılara, Araplaştırma ve asimilasyon politikalarına rağmen mevcut hükümetlerle birlikte hareket etmiştir.

Suriye'nin bağımsızlığına kavuştuğu 1946'dan sonra kısa aralıklarla kanlı darbeler birbirini izlemiştir. Ancak her şeye rağmen Bağımsızlık, parçalanmış Kürt aile ve aşiretlerinin birbirleriyle görüşme kolaylığını getirmiştir. Bu kolaylık, aynı zamanda göçü de tetiklemiştir. Ve nitekim Kürtlerin yaşadığı bölgeler, 1950'li yıllardan itibaren ülke dışında göç almaya başlamıştır. Bunları tespit amacıyla 1962'de yapılan nüfus sayımında 1954'den önce bölgede yaşadığını kanıtlayamayan yaklaşık 200 bin Kürt'e vatandaşlık hakkı verilmemiştir. 1963 Baas darbesinden ve özellikle de 1970'de Hafız el-Esad'ın bir darbeyle yönetimi ele geçirmesinden sonra Kürtlerin durumu daha da kötüleşmiş ve Kürtler dışlanmakla kalmamış, aynı zamanda potansiyel tehlike olarak da görülmeye başlanmıştır. Bu nedenle asimilasyon politikaları çerçevesinde bölgede yaşayan Kürtlerin Suriye içinde tehciri, buna karşılık boşalan yerlere de Arapların yerleştirilmesi yönünde ırkçı politikalar izlenmiştir. Amaç, Suriye'nin kuzey sınırında oluşan Kürt yoğunluğunu azaltmak için bir Arap kuşağı oluşturmaktır. Nitekim Türkiye sınırı boyunca model köyler oluşturulmuş ve bu köylere çeşitli yerlerden Araplar getirtilerek yerleştirilmiştir. Ancak bu politikadan istenilen başarı elde edilemeyince, 1970'li yılların ortasından itibaren vazgeçilmiştir. Aslında bu, Türkiye'nin 1923'lerden sonra bire bir yaşadığı ve uyguladığı ırkçı, şoven politikaların gecikmeli de olsa Suriye'deki versiyonudur. Aslında ırkçı, ulusalcı, totaliter bütün rejimlerin politikaları çoğunlukla birbirinin tekrarıdır.

Hafız el Esad, 1979'dan itibaren 1999 yılına kadar imzalanan Adana protokolüne² kadar, kendi ülkesinde Kürtleri ezerken, onlara en tabi hakları olan vatandaşlık haklarını bile vermezken PKK'ya maddi ve manevi olarak destek sağlamıştır. PKK da, Suriye'de Kürtler ezilirken, en tabi haklarından yoksun bırakılıp, baskı altında tutulurken onların haklarını hiç gündeme getirmemiş ve onlarla da hiç ilgilenmemiştir. Bütün bu olumsuzluklara rağmen Suriyeli Kürtlerin, 1990'lı yıllardan itibaren kültürel haklarını talep konusunda daha cesur davranmaya başladıklarını görmekteyiz. Bunun nedeni ise, 1991 yılından itibaren Kuzey Irak'ta var olan fiili Kürt oluşumunun bölgedeki Kürtler üzerinde müspet etki bırakmasıdır. Bununla bağlantılı ikinci bir

² Adana Protokolü ile ilgili daha geniş bilgi için bkz; Ali Kaçar, "TARİHİ SÜREÇ İÇERİSİNDE TÜRKİYE SURİYE İLİŞKİLERİ" başlıklı makale, Genç birikim Dergisi Mart 2012 sayısı.



neden ise 1990'larda Esad ve Saddam yönetimleri arasındaki yakınlaşma ve bunun sonucu olarak Esad'ın Kuzey Irak'taki Kürtlerden desteğini çekmesidir. Daha önce Şam'ın desteğini kaybetmemek için Suriye Kürtleriyle muhatap olmayan Barzani ve Talabani, Esad'ın politikasını değiştirmesiyle birlikte Suriye'deki Kürtlerle ilişkilerini geliştirmeye ve onları, açık bir şekilde olmasa da, desteklemeye başlamıştır.³

Hafız el-Esad'ın yerine Haziran 2000'de geçen oğul Esad, babasının tersine iktidarının ilk yılında oldukça reform yanlısı, liberal ve açık bir siyaset izlemeye başlamıştır. 'Şam Baharı' olarak adlandırılan bu dönemde, Beşşar Esad 2002 yılında Kürtlerin yoğun olduğu Hasake bölgesine yaptığı ziyarette, 1962 yılındaki Hasake sayımı ile ilgili durum için düzenleme yapılacağı sözünü vermiş, bu ziyaret esnasında bölgenin ileri gelen Kürt liderleriyle yaptığı toplantıda Beşşar Esad'ın açıklamaları ülkede yeni bir dönemin yaşanacağı umudunu doğurmuştur.⁴ Suriye'deki Kürtler, Beşşar Esad ilk döneminde, daha özgür davranmaya başlamışlardır. Nitekim Kürt

partileri toplantılarını düzenlerken herhangi bir baskıyla karşılaşmadıkları gibi Kürtçe kitap ve kasetler açıkça satılmaya başlanmış ve açılan Kürtçe dil kurslarına herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Kürtlerin lehine gibi gözükürken tüm bu olumlu gelişmeler, ABD'nin, 11 Eylül saldırılarından sonra otoriter yönetim olarak suçladığı Suriye, Irak ve İran'ı tehdit etmesi, Mart 2003'te Irak'ı işgal etmesiyle tersine dönmüş ve eski kısıtlamalar ve baskılar geri dönmüştür.⁵ Dolayısıyla bu özgürlük dönemi kısa sürmüş, toplantılar yasaklanmış ve yoğun tutuklamalar başlamıştır. Bu eskiye dönüşün nedenlerinden birisi, Beşşar Esad'ın bu değişimin kontrol dışına çıkarak ülkenin istikrarını bozabileceğinden, diğeri ise, Hafız Esad döneminden kalan bürokratik ve siyasi elitin etkili olması gösterilmiştir.

Ancak bu olumsuzluklara rağmen 2003'de Irak'ın işgali ile birlikte Irak'ta resmi olarak Kürt Bölgesel Yönetimi'nin kurulması bölgedeki Kürtler açısından bir dönüm noktası olmuş ve bütün Kürtlere güven ve umut vermiştir. Ancak Kamışlı'da, 12 Mart 2004 Cuma günü El Cihat

3 <http://www.usak.org.tr/dosyalar/dergi/IdZgitj2V2vbuyxGkzJnS8yvQqpT5.pdf>

4 <http://www.erusam.com/makale.php?id=95>

5 <http://www.usak.org.tr/dosyalar/dergi/IdZgitj2V2vbuyxGkzJnS8yvQqpT5.pdf>



ile El Fetihu takımları arasında oynanan bir futbol turnuvası sırasında Arapların açtığı Saddam posterine, Kürtlerin tepki göstermesiyle başlayan çatışmalar, çok kısa bir sürede Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı Ras el-Ayn, Haseke, Amude, Afrin ve Halep şehirlerine de yayılmıştır. Olaylar sırasında, Suriye bayrakları yakılarak, yerine Kürt bayrakları asılmış, bazı okullar, tren istasyonu, çok sayıda ev ve işyeri tahrip edilmiş, Hafız Esad'ın heykelleri devrilmiş, tren istasyonlarındaki vagonlar ile 4 kamu kurum ve kuruluş binası ateşe verilmiştir. 7-8 gün devam eden bu olaylarda, kimisine göre 25, kimisine göre 40, kimisine göre 52, kimisine göre de 150 kişi ölmüş ve yüzlerce kişi de yaralanmıştır.

Suriye'deki Kürtler, belki de Suriye'deki varlıkları boyunca en büyük ve en çok ses getiren eylemlerini, bu Kamışlı'daki olaylarla gerçekleştirmişlerdir.

Kamışlı olaylarından önce son derece rejim yanlısı bir din adamı olan Kürt kökenli Şeyh Muhammed Maşuk Haznevi, Kamışlı'daki olaylardan sonra rejimden uzaklaşmış ve Kürtlere kültürel hak verilmesi konusunda çeşitli açıklamalar yapması üzerine Haznevi, Mayıs 2005'te ortadan kaybolmuş ve yaklaşık üç hafta sonra,

Haziran ayı başında Kamışlı'nın yaklaşık 270 km. güneyindeki Deyr ez-Zor şehrinde ölü bulunmuştur. Suriye hükümeti, Haznevi'nin bir suç çetesi tarafından öldürüldüğünü açıklamasına rağmen Kürtler, bunun rejim tarafından gerçekleştirilen bir infaz olduğunu iddia etmişler ve geniş katılımlı gösteriler düzenlemişlerdir. Şeyh Muhammed Maşuk El Haznevi'nin oğlu Muhammed Murat El Haznevi de Antalya'da düzenlenen Suriyeli muhalifler toplantısında kendisiyle yapılan bir röportajda "Babamı Suriye rejimi öldürmüştür" diyerek Suriye rejimini adres göstermiştir. Kamışlı, Amuda ve Derbisiye'de, 1 milyon kişinin katıldığı gösteriler düzenlenmiştir. Gösterilere engel olmak isteyen polis, göstericilere ateş açarak 4 kişiyi öldürmüş ve 30 kişiyi de yaralamıştır.

SURİYE DİRENİŞİ VE MUHALFETİ..

Suriye'de direniş 15 Mart 2011'de başlamış ve kesintisiz olarak halen devam etmektedir. Suriye muhalifleri, direnişin başladığı günden bu yana defalarca yaptıkları toplantıların neticesinde, Suriye Ulusal Konseyi (SUK) çatısı altında direnişlerine devam etme kararı almışlardır. Bu Konsey'in başında yakın zaman öncesine kadar Fransa'da yaşayan Burhan Galyun bulunmakta

idi. Şimdilerde ise, yine İsveç'te yaşayan Kürt asıllı Abdülbasit Sayda getirilmiştir. Muhalif Kürt gruplar, kendilerine Kuzey Irak benzeri özerklik sözü verilmediği için Şepal Partisi (Mişel Temmo'nun başkanı olduğu Gelecek Partisi) hariç bu Suriye Ulusal Konseyi'ne katılmamışlardır. Özgür Suriye Ordusu ile birlikte hareket eden Suriye Ulusal Konseyi (SUK) bugün Suriye'de, Esad rejimine karşı ölümüne mücadele vermektedir. Kürt gruplar, PYD (Kürt Demokratik Birliği-PKK'nın Suriye uzantısı) hariç, zaman zaman rejim karşıtı yaptıkları eylemlerle bu direnişi desteklemişlerdir. Ancak, SUK gibi silahlı bir mücadele içinde yer almamışlardır. PYD ise yakın zamana kadar Esad rejimi ile birlikte hareket etmiş, hatta Esad rejimine karşı muhalefet eden Kürt muhalif liderlerini sindirmek ve muhalif tutumlarından vazgeçirmek için saldırılarda ve suikastlarda bulunmuştur. Nitekim Baas rejiminin desteğiyle bölgeye gönderilen bir grup PKK'lı, SUK'a verdiği destekle bilinen Kamışlı'daki 'Bedro aşiretinin lideri Abdullah Bedro'nun evine baskın düzenlemiştir. Bedro'nun ağır yaralandığı, 3 oğlunun ise hayatını kaybettiği saldırıdan sonra da PKK/PYD'nin muhalif Kürtlere yönelik baskısı devam etmiştir.

Abdullah Bedro, bu suikast saldırısından sonra aylarca yoğun bakımda kalmıştır. Suriye'de yaşanan gelişmeleri biraz iyileştikten sonra değerlendiren Bedro, Kürt bölgesinin PKK'nın uzantısı Demokratik Birlik Partisi'nin (PYD) eline geçmesi halinde Baas rejiminin uyguladığı zulmün aynen devam edeceğini söylemiştir. Bedro bu değerlendirmesinde, PKK'nın bu bölgeye Suriye yönetiminin desteğiyle yerleştiğini ve muhaberatla birlikte çalıştığını anlatmıştır. Ayrıca, örgütün hiçbir coğrafyada Kürtlerin yeni haklar elde etmesini istemediğini de belirtmiştir.

Şepal/Kürt Geleceği Partisi, Mişel Temo'nun liderliğini yaptığı bir partidir. Bu Parti, Suriye Kürtleri arasında hızla yayılan ve aynı şekilde Suriye muhalefetiyle (SUK) de uzun soluklu itişare birlikteliği olan bir partidir. Enternasyonal bir sol programa sahip olan Şepal Partisi, Kürt sorununun çözümüne uzanan yolun bir bütün olarak Suriye'de hâkim Baas vesayetinin tasfiyesinden geçtiğini düşünmekte ve bunun da ancak Suriye muhalefeti ile ortak mücadele birlikteliği yoluyla başarılabileceğini savunmaktadır.

Baas rejimi ve dolayısıyla PYD, taban düzeyinde bölgenin en önemli üçüncü partisi olan Şepal'in ve lideri Mişel Temo'nun rejim karşıtı bu tutumundan ve SUK'la birlikte hareket etme-

sinden rahatsız olmuşlardır. Bu nedenle de, Mişel Temo'yu susturmak için suikast girişiminde bulunmuşlardır. Birinci suikastta başarılı olamayan PYD güçleri ile Baas rejimi 8 Ekim 2011'de düzenledikleri ikinci suikastta Mişel Temo'yu öldürmüşlerdir. Bununla yetinmemişler, ŞEPAL'in bir diğer yöneticisi olan Mişel Temo'nun yeğeni de 25 Mart'ta kaçırılarak öldürülmüştür. Bunun dışında ise Yekiti Partisi üyesi Şarзад Hac Raşit 14 Şubat 2012 tarihinde suikasta uğrayarak öldürülmüştür. PYD güçlerinin rejim karşıtı muhalif grupları şiddet yoluyla susturduğuna dair daha birçok örnek bulunmaktadır.

Suriye'de muhalif Kürt partileri, üç ana gruba ayrılmış bulunmaktadır: Bölgesel Kürt Hükümeti (BKH) tarafından desteklenen Kürt Ulusal Konseyi (KUK), Türkiye, Körfez İşbirliği Konseyi ve Batı tarafından desteklenen Suriye Ulusal Konseyi (SUK) içinde bulunanlar ve Esad rejimi bağlantılı Ulusal Koordinasyon Kurulu (UKK) içinde bulunan ve PKK'nın uzantısı PYD olmak üzere.

Suriye Kürt Ulusal Konseyi (KUK): Bu Konsey'in başında aynı zamanda Suriye-Kürt Demokratik Parti başkanlığını da yapan Dr. Abdulhekim Beşar bulunmaktadır. Bu Konsey, en çok Suriyeli Kürt muhalif partilerini çatısı altında bulundurmaktadır. Beşar'ın, BKH'nin başkanı olan Mesut Barzani ile de çok yakın ilişkileri bulunmaktadır. Daha doğrusu, Beşar'ın başında bulunduğu Suriye-Kürt Demokratik Partisi, bir anlamda Barzani'nin Kuzey Irak'taki Kürt Demokratik Partisinin bir kolu olarak kabul edilmektedir. Beşar ise, 2007 yılından bu yana Barzani tarafından bizzat bu partinin başkanlığına atanmıştır. 26 Ekim 2011 tarihinde kurulan Konseyin (KUK) misyonu "Kürt probleminin demokratik çözümünün bulunması" şeklinde ifade edilirken, aynı zamanda Konseyin Suriye Devriminin bir parçası olduğu da belirtilmektedir. Bu Konseyin kuruluşunda büyük rol oynayan Barzani, Kürtlerin birleşmesi gerektiğini ve taleplerini açıkça dile getirmeleri gerektiğinin üzerinde durmuştur.

15 üyesi bulunan KUK'a üye olmayan iki Kürt partisi bulunmaktadır. Bunlardan birisi PYD'dir, ki bu Parti Ulusal Koordinasyon Kurulu'na (UKK) üyedir. Diğeri ise SUK'a üye olan Şepal/Gelecek Partisi'dir. KUK'un (Kürt Ulusal Konseyi), SUK (Suriye Ulusal Konseyi) çatısı altında faaliyet gösterebilmesi için şart olarak öne sürdüğü dört talebi bulunmaktadır:

1. Kürt halkının ve Kürt milli kimliğinin anayasal olarak tanınması.

2. Kürt probleminin ülkenin genel milli konuları arasında sayılması.

3. Kürt halkına karşı uygulanan tüm ırkçı politikaların ve ayrımcı kanunların kaldırılması, bunların sonuçlarının ortadan kaldırılması için çalışmaya başlanması ve etkilenenlerin zararının karşılanması.

4. Kürt halkının milli haklarının uluslar arası anlaşmalara göre politik anlamda yerleşmiş yönetim biçimiyle, Suriye'nin topraklarının birliği içerisinde tanınması.⁶

PYD (Kürt Demokratik Birliği) ve UKK (Ulusal Koordinasyon Kurulu): Aslında bu Kurul'un içinde önceleri 1- Salar al-Şikhani liderliğindeki Kürt Solcu Partisi, 2- Halit Issad liderliğindeki Kürt Demokratik Birlik Partisi (PYD), 3- Halit Sino liderliğindeki Demokratik Kürt Partisi, 4- Mahmut Davut liderliğindeki Suriye Demokratik Kürt Partisi olmak üzere dört parti bulunmakta idi. Ocak 2012 ayında KUK'un aldığı karara uyararak Kürt Solcu Partisi, Demokratik Kürt Partisi ve Suriye Demokratik Kürt Partisi UKK'dan çekilme kararı almışlar ve UKK'nın içinde sadece PYD kalmıştır.

PKK'nın Suriye'de bulunduğu süre içerisinde kendi elemanlarının bir kısmını (bu rakamın %20 oranında olduğu söylenmektedir) Suriye Kürtlerinden devşirmiştir. PKK, bu Kürtler arasında Ekim 2003'de Demokratik Birlik Partisi (Partiya Yekitiya Demokratik)'ni kurdurmuştur. PYD, sadece Suriye'deki Kürtler için Anayasa'da dil, eğitim ve milli hakların iyileştirilmesi amacıyla gütmüyor, aynı zamanda Kürtler için kendi kaderini belirleme olarak adlandırılabilen "self-determination" prensibinin de tanınmasını istemektedir. Bu partinin başında Muhammed Salih Müslim⁷ bulunmaktadır. Gerek Suriye'deki Kürt partileri ve gerekse de genel kamuoyu tarafından "Suriye PKK'sı" olarak tanımlanan bu parti, Suriye Kürdistanı'nın ikinci büyük partisidir. Silahlı milis güce sadece bu parti sahiptir. PYD'nin İntifadaya karşı yaklaşımı ve genel anlamda Suriye politikası PKK'nın doğrudan yönlendirmesi altında olup hareketin kendisi de bu durumu sahiplenmektedir.

Barzani ve Suriye Kürtleri: Suriye Kürtleri, Birinci Körfez işgaliyle birlikte Kuzey Irak

Kürtleri'nin kazanımlarını izlemekte ve kendisine örnek almaktadır. Özellikle de 2003'den itibaren Bölgesel Kürt Yönetimi'nin yasal bir statüyü kazanması Suriye Kürtleri'ni daha çok umutlandırmıştır. Bu süreçten itibaren özellikle de Kamışlı olaylarının çıktığı Mart 2004'den sonra Barzani, Suriye zulmünden kaçmak isteyen Kürtlere kapısını aralaması ile ilişkiler daha da gelişmiştir. Esad'ın yardım ve desteğiyle, PYD'nin adeta Nusayri Şebbihaları gibi diğer Kürt muhaliflerine saldırmalarının Kürtler arasında meydana getirdiği tedirginlik, Suriye Kürtlerini Barzani'ye daha da yakınlaştırmıştır. Çünkü Suriye Kürtleri arasında tek silahlı güç PKK uzantısı olan PYD'de bulunmaktadır. Suriye Kürtleri arasında bu tür olayların giderek artması üzerine Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi Başkanı Mesut Barzani, 28 Ocak 2012 tarihinde Suriye'deki Kürt partilerini Erbil'de konferansa çağırarak birleşme çağrısı yapmıştır. Suriyeli Kürtlerin bir çatı altında toplanarak birlikte hareket etmeleri halinde, destek vereceğini taahhüt eden Barzani, bu ülkedeki muhtemel değişikliklere karşı hazırlıklı olunması üzerinde durmuştur. Bu toplantı özellikle de PYD haricinde kalan ve PYD'nin saldırılarından da tedirgin olan Kürt grupları açısından çok olumlu geçmiştir. Bu toplantıya PYD çağırılmamış ya da çağırılmasına rağmen gelmemiştir.

Mesut Barzani 9-10 Temmuz 2012'de Erbil'de (Hewlêr) bütün Kürt grupları tekrar bir araya getirerek ortak bir üst kurulun oluşturulmasını sağlamıştır. Bu toplantının diğer toplantılardan farkı PYD'nin de bu toplantıya katılmış olmasıdır. Bu toplantıya, ENKS (11 örgütten oluşan ve başını el-Parti'nin çektiği Suriye Kürtleri Ulusal Konseyi-SUK) ile PYD'nin, bağımsız bir güç olarak kendi öncülüğünde oluşturduğu UKK/MECLİSA GEL/Halk Meclisi katılmıştır.

Barzani'nin gözetiminde Erbil'deki müzakereler sonucunda iki konsey arasında üst yönetim organı olarak Yüksek Kürt Kurulu kurulmasına karar verilmiştir. Suriye'deki Kürt bölgesinin yönetiminde bu Yüksek Kürt Kurulu sorumlu olacaktır. Bu Kurul on üyeden oluşmaktadır. Bu üyelerin 5'i Kürt Ulusal Meclisi'nden (ENKS), diğer 5 üye ise PYD'den (Batı Kürdistan Halk Meclisi-EGRK) olacaktır. Bu toplantı sonucunda 7 maddelik de bir anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşma maddeleri şöyledir:

1- Erbil (Hewlêr) anlaşmasının yerine getirilmesi için bir mekanizma oluşturulacak,

6 <http://www.orsam.org.tr/tr/yazigoster.aspx?ID=3679>

7 Muhammed Salih Müslim, İTÜ'de Kimya mühendisliği okumuştur.

2- Batı Kürdistan Kürtlerinin siyasi çalışmalarını yönetmek amacıyla Kürt Yüksek Konseyi oluşturulacak,

3- Batı Kürdistan Kürtlerinin eylemlerini gözlemlemek için 3 uzman komite oluşturulacak,

4- Medya üzerinden yapılan tüm anti propagandalar son bulacak,

5- Taraflar arasında şiddet kullanma lanetlenecek,

6- Anlaşmadan sonra iki hafta içinde gerekli komiteler oluşturulacak,

7- Erbil (Hewlêr) anlaşmasına bağlı kalınacak.

SURİYE'DE KÜRT OLUŞUMU VE TÜRKİYE'NİN TAVRI..

Her şey 18 ve 19 Temmuz'da, Esad'ın, Türkiye ile Suriye Kürtlerini karşı karşıya getirmek için bilinçli olarak Kobani, Afrin, Kamışlı, Aynel

Arap gibi bazı şehirleri PYD'ye devretmesiyle başlamıştır. PYD'liler, fırsattan istifade boşalan bu şehirlere hemen yerleşerek Suriye bayraklarının yerine PYD ve PKK bayraklarıyla Abdullah Öcalan'ın posterlerini asmışlar ve bu şehirlerin güvenliğini de kendi silahlı milis gücüyle sağlamaya başlamışlardır. Bu haber, Türkiye kamuoyuna, Suriye'nin kuzeyinde yeni bir Kürt devletin kurulduğu, Türkiye, Suriye'nin Esad rejimi ile uğraşırken başına yeni bir bela aldığı, artık, sadece Kuzey Irak'ta değil, aynı zamanda Kuzey Suriye'de de PKK terörü ile yüz yüze kaldığı şeklinde yansımıştır. Henüz Suriye'nin kuzeyinde ne olup bittiği bile tam olarak bilinmeden her TV kanalında çokbilmiş uzmanlar, derinliği olmayan sığ bilgileriyle adeta Türkiye kamuoyunu bir korku bombardımanına tutmaya başlamışlardır. Barzani'nin ikili oynadığı, Kuzey Suriye'de oluşacak Kürt bölgesi üzerinde Akdeniz'e açılmak istediği, böylece petrol ve doğal gazını Türkiye'ye muhtaç olmadan doğrudan Akdeniz

AKP Hükümeti, Suriye'nin kuzeyindeki PKK/PYD oluşumunu engellemeye çalışırken, kendi sınırları içinde oluşmuş PKK örgütlenmesini bir türlü engelleyememiştir. Peki, sormazlar mı adama, kendi ülkesinde her gün savaş hali yaşanırken ve PKK saldırıları engellenemezken, neden komşu bir ülkede oluşma ihtimali olan Kürt oluşumuna müdahale etme hakkını kendinizde görüyorsunuz. Türkiye'de, kim bilir, Suriye'nin kuzeyinde PKK/PYD oluşumundan kaç kat daha fazla ve daha güçlü PKK oluşumu vardır? Bugün, Doğu Anadolu'da, tankların, zırhlı araçların, savaş uçaklarının, kobra helikopterlerin kullanılması, PKK oluşumunun hangi boyutlara ulaştığını göstermektedir.

üzerinden Avrupa ülkelerine pazarlayabileceği ve daha birçok haber ve yorum.

AKP hükümeti de bu çevrelerce verilen gazla, tıpkı geçmişte Kuzey Irak'taki Kürt oluşumuna takınılan benzer tavrı, şimdi de Suriye Kürtlerine yönelik olarak takınmıştır. Hükümet yetkilileri ve özellikle de Başbakan Erdoğan, alelacele Suriye Kürtleri ile ilgili kırmızıçizgilerini açıklayarak Kuzey Suriye'de Kürt oluşumuna "eyvallah demeyiz", "müsaade etmeyiz", "gerekirse gireriz" tehditlerini savurmaya başlamıştır. Neden, çünkü orada da PKK/PYD örgütlenmesi söz konusudur, bu da Türkiye için ilave bir terör tehdidi anlamına gelmektedir. Peki, adama sormazlar mı, 10 günden fazla zamandan beri Şemdinli'de devam eden, giriş ve çıkışların yasaklandığı bir operasyon yapılmaktadır. Operasyon

bölgesinde oturanlar, bomba seslerinden uyuyamadıklarını ve çatışmaların ara verilmeden devam ettiğinden yakınmaktadırlar. Geçmişten bugüne sivil ve askeri yetkililerce yapılan her açıklamada, "teröristler bütünüyle kuşatıldı, 'Kandil'deki terör yuvaları bombalandı, kökünü kazıdık, terör bitti, insansız hava araçlarıyla yerdeki küçücük bir şeyi bile görmek mümkün, ABD istihbari bilgi paylaşımı devam ediyor türü açıklamaları yıllardır dinliyoruz. Demek ki hepsi yalanmış, çünkü yerde en küçük şeyi bile gören insansız hava araçları, her nedense bir ordu birliği şeklinde baskın yapan PKK'lıları görmüyor ya da ABD, istihbari bilgiyi tam olarak paylaşmıyor? Herkes biliyor ki, ABD, Irak işgali boyunca isteseydi PKK'yı sınır dışı ederek PKK eylemlerini sona erdirebilir ya da en azından Kuzey Irak'ta, Kandil'de barınmasını kesinlikle engelleyebilirdi. Ama Türkiye'nin stratejik müttefiki ABD, PKK'nın ve terörünün bitmesini istememiştir ki bunu yapmamıştır. Bundan dolayıdır ki, yıllardır

ama son günlerde daha da yoğunlaşmış olarak Türkiye'nin bu bölgesinde adı konulmamış bir cephe savaşı devam etmektedir.

AKP Hükümeti, Suriye'nin kuzeyindeki PKK/PYD oluşumunu engellemeye çalışırken, kendi sınırları içinde oluşmuş PKK örgütlenmesini bir türlü engelleyememiştir. Peki, sormazlar mı adama, kendi ülkesinde her gün savaş hali yaşanırken ve PKK saldırıları engellenemezken, neden komşu bir ülkede oluşma ihtimali olan Kürt oluşumuna müdahale etme hakkını kendinizde görüyorsunuz. Türkiye'de, kim bilir, Suriye'nin kuzeyinde PKK/PYD oluşumundan kaç kat daha fazla ve daha güçlü PKK oluşumu vardır? Bugün, Doğu Anadolu'da, tankların, zırhlı araçların, savaş uçaklarının, kobra helikopterlerin kullanılması, PKK oluşumunun hangi boyutlara ulaştığını göstermektedir.

Erdoğan, Suriye'nin kuzeyindeki oluşuma eyvallah demeyiz diyor. PKK'nın siyasi uzantısı BDP'liler de benzer, ama farklı bir cepheden eyvallah demeyecekleri tehdidini savurmaktadırlar. Bu konuda en sert açıklamayı Diyarbakır Belediye Başkanı Osman Baydemir yapmıştır. Baydemir şöyle diyor açıklamasında⁸; "ahlaki ve vicdani sorumluluğumun gereği olarak Suriye'nin, Suriye Kürdistan'ının işgali bir cinnet olacaktır ve Ortadoğu'ya barışı olabildiğince uzaklaştıracaktır. Yegâne yol bütün Ortadoğu coğrafyasında, Irak'ta olduğu gibi ya da benzeri İran'da da özerk Kürdistan olacaktır, Türkiye'de de özerk Kürdistan olacaktır, Suriye'ye de özerk Kürdistan olacaktır. Bunun başka bir yolu yoktur diye düşünüyorum. 20 milyon Kürt, artık kendi varlığını reddeden bir halkın varlığına, varlığını armağan etmeyecektir. Bunu bütün dünya böyle bilsin. Halen kardeşliğine inandığımız Türk halkı da lütfen böyle bilsin. Varlığımızı tanımayan hiç bir halka varlığımıza armağan etmeyeceğiz. Hiç bir Kürt, hükümetin Kamışlı'yı Afrin'in işgaline asla ve asla rıza göstermeyecektir. Kendi nam-ı hesabıma siyasi sorumluluktan bağımsız olarak söylüyorum. Kürt halkının bir evladı olarak asla ve asla böyle bir şeye biz de eyvallah demeyeceğiz." Bu açıklamanın anlamı gayet açıktır. İki ara bir derede kalan Türkiye, bu şartlarda ne yapabilir? Aslında yapacağı çok fazla bir şey olmadığı gibi, buna hakkı da yoktur. Çünkü Türkiye'nin sınırlarının ötesinde bir halk kendi kararı ile yeni bir oluşumun içine gidiyorsa, Türkiye'nin bu ko-

nuda yapacağı tek şey, bu karara saygı duymak olmalıdır. Bu, tamamen onların kararıdır, ister özerk bir Kürt bölgesi, isterse bağımsız bir Kürdistan kurarlar, hiç kimse buna bir şey diyemez, dememelidir. Herhalde korkulan şu olmalıdır, kurulacak ya da özerk olacak bu Kürt oluşumunun PKK'nın ve Siyonist İsrail ile ABD'nin güdümünde ya da kontrolünde olmasıdır. Türkiye'nin de, akli başında olan ve vicdan sahibi olan her Kürdün de korkması gereken asıl şey, bence bu olmalıdır.

Eskiler büyük lokma yut ama büyük söz söyleme demişler. Ne kadar doğru bir söz! Erdoğan, Ağustos 2011 ayından itibaren 'Suriye'de olup bitenlere sessiz kalamayız', Suriye'de olanlar bizim işlerimizdir', 'Yeni Hama'ların yaşanmasına izin vermeyiz', 'Hama'nın hesabı sorulmadı ama Humus'un hesabı mutlaka sorulacaktır' türü birçok zamansız ve gereksiz açıklama yapmıştır. Bu açıklamalar birçok insanın yüreğine su serpmiştir, ama gereği yerine getirilmediği için de bir hayal kırıklığına yol açmıştır. Çünkü Erdoğan'ın bu tehditvari açıklamalarına rağmen, Suriye, bir iç savaşın içine sürüklenmiş ve her gün yeni Hama'lar yaşanır hale gelmiştir. Aynı tür açıklamaları geçmişte Kuzey Irak Kürt oluşumu için de, yine gerek AKP ve gerekse daha önceki hükümetlerden duymuştuk. Hatta Kuzey Irak Kürt Bölgesel Yönetimi demek için Kuzey Irak'taki oluşum deniyordu. Oysa Irak'ın anayasasındaki ismiydi Kuzey Irak Kürt Bölgesel Yönetimi! Ama bugün Kuzey Irak, Türkiye için, en çok yatırımı olan ve neredeyse sınırların kalktığı bir bölge haline gelmiştir. Demek ki, 'vurdulu, kırdılı, tehditvari açıklamalarla hiçbir yere varılamıyormuş. Bu, çok geç de olsa Kuzey Irak Kürtleri için anlaşılmıştır. Şimdilerde Kuzey Irak Bölgesel Kürt Yönetimi konusunda Türkiye'nin hiç kırmızıçizgileri kalmamış ve ne yazık ki, PKK ve şimdilerde de Suriye'nin kuzeyindeki Kürtlerle ilgili medet umdukları tek isim, dün tu kaka edilen peşmerge Mesut Barzani olmuştur.

Suriye ve Suriye'de oluşmakta olan Kürt oluşumuna da sonradan pişman olmamak için bu açıdan bakmak gerekmektedir. Son birkaç gün içinde yapılan açıklamalarda AKP Hükümeti'nin bu yönde olumlu adımlar attığına dair işaretler bulunmaktadır. Umulur ki, bu, sonradan pişmanlık duyulmayacak şekilde devam eder. 04.08.2012

Suriye ve Sokağın Gücü

Süleyman ARSLANTAŞ
sarslantas46@hotmail.com

1 8 Temmuz 2012'de Şam'da toplanan Milli Güvenlik Kurulu toplantısına yönelik saldırı kimden gelirse gelsin Suriye rejimini önemli ölçüde sarsmıştır. Elbette başkaldırının başladığı 15 Mart 2011'den günümüze çok çeşitli saldırı ve olaylar olmuştur. Ancak adı geçen saldırı Esad rejiminin kendi kalbini koruyamayacak kadar güçsüz olduğunun önemli bir işaretidir. Bu saldırı ve saldırıda ölenler Esad rejimine bel bağlayanları hayal kırıklığına-ümitsizliğe sevk ederken; muhalifleri de sevindirmiştir. Dikkat edilirse bu saldırının ardından muhaliflerin Şam ve Halep'e yönelik harekâtları hız kazanmıştır. Bilhassa ortada bulunan ve konjonktürü takip eden binlerce Suriye'li haklı olarak şu soruyu sormuşlardır: 'Bu rejim, kendisini koruyanların başlarını koruyamadığına göre bizleri nasıl koruyacak?' Suriye'nin kenar mahallelerinden toplanan ve Nusayri olan genç Şebbiha milislerinin de bir işe yaramayacağı bu saldırı ile gün gibi açığa çıkmıştır.

Arap Baharı'nın başladığı 17 Aralık 2010'dan itibaren bu rüzgârın etkili olduğu tüm ülkelerde Türkiye kaçamak davranmadı. Tunus'ta, Libya'da ve Mısır'da cari olan rejimlerin yanında yer almadı. Bilakis bu rejimlerin gidiciliğinin altını çizdi. Üstelik de Kaddafi ve Mübarek iktidarlarının kolay kolay yıkılamayacağının altının çizildiği zamanlarda bile gerek Başbakan ve gerekse Dışişleri Bakanı bunların gidici olduklarını açıkça söylediler ve onlar da sonuç itibarıyla gittiler. Şimdi aynı şeyi Suriye için de söylüyor Türkiye.

Olaylar artık Esad rejiminin, Baas iktidarının, Nusayri bürokrasisinin sona geldiğini göstermektedir. Ama ne yazık ki; bazı ülkeler, bazı lider, kurum ve kuruluşlar bunu görmemekte direniyor. Bunun yanı sıra Esad rejimine karşı olduğunu deklare edenlerin de birçoğu muhaliflere aktif destek yerine pasif desteği tercih etmektedirler. Belki de bunun bir tek istisnası Türkiye. Türkiye her kademedede Esad rejimine karşı oluşunun altını çiziyor ve gerek mültecilerin tabii ihtiyaçlarının karşılanmasında ve gerekse muhaliflere destek konusunda neredeyse takiesiz olarak yol almaya devam ediyor. Elbette Suriye'de olayların başladığı tarihten itibaren uzun bir süre Esad rejimini ve bilhassa bu rejimin görünen başı olan Beşşar Esad'ı halkın isteklerine karşı direnmeme konusunda iknaya çalıştı. Keza Beşşar Esad'da bu ikna turlarında Türkiye'den bir hayli etkilendi. Ne var ki onu orada tutan irade yani Nusayri bürokrasisi Esad'ın isteklere olumlu cevap vermesine izin vermedi. Türkiye'de haliyle bir süre sonra ikna



turlarından vazgeçti ve açıkça muhaliflere desteğini sözlü ve fiili olarak ortaya koydu.

Arap Baharı'nın başladığı 17 Aralık 2010'dan itibaren bu rüzgârın etkili olduğu tüm ülkelerde Türkiye kaçamak davranmadı. Tunus'ta, Libya'da ve Mısır'da cari olan rejimlerin yanında yer almadı. Bilakis bu rejimlerin gidiciliğinin altını çizdi. Üstelik de Kaddafi ve Mübarek iktidarlarının kolay kolay yıkılamayacağını altının çizildiği zamanlarda bile gerek Başbakan ve gerekse Dışişleri Bakanı bunların gidici olduklarını açıkça söylediler ve onlar da sonuç itibarıyla gittiler. Şimdi aynı şeyi Suriye için de söylüyor Türkiye. Ve gerçekten Suriye'deki Esad rejimi de gidecek. Ancak gitmesi niçin gecikiyor, yerine kimler gelecek, nasıl bir rejim ikame edilecek gibi sorular hâli hazırda cevap bulmuş gözüküyor.

Esad rejimine karşı ortaya konulan başkaldırıya karşı pasif destek veren ABD'nin ve Avrupa'nın kaygıları izale edilmiş gözüküyor. Keza Rusya ve Çin git-gel'ler yaşıyor. Birleşmiş Milletler yeni bir Baas trajedisi sendromu ile beraber VETO çarkına sıkışmış durumda. Zira Suriye konusunda Rusya'nın ve Çin'in BMGK'da ortaya koyduğu VETO işlevini, 1948'den beri ne zaman İsrail aleyhine ya da İsrail'in katliam ve cinayetlerine karşı BMGK bir karar alsın bu mü-

temadiyen Amerika tarafından VETO edilmiştir. Dolayısıyla Birleşmiş Milletler'den dünya barışı için, mustazaflar için müspet bir karar beklemek beyhudedir. En iyisi bütün denklemlerde Birleşmiş Milletleri yok saymaktır. Zaten Türkiye'de, Suriye'ye ilişkin adımlarında BM.'i neredeyse hiç dikkate almıyor. Amerika'nın ve Avrupa'nın Suriye'deki olaylara yeterince istekli davranmadıkları gün gibi aşikâr. Bunun onlar nezdinde önemli nedenleri olabilir. Ve hatta askeri strateji açısından olaya yaklaşıldığında Suriye'de olanlar çok da abartılı boyutlara ulaşmamıştır. Birey olarak ve hele Müslüman bir birey olarak orada dökülen her damla kan bizlerin yüreğini kanatıyor. Bab El Hava, Midan, Deyr El Zor, Dera, Halep, Hama, Humus, Şam vb. yerlerde akıtılan her damla kan kendi vücudumuzdan akan kan gibidir. Ama devletler, askeri stratejistler açısından bunlar fazla da acıtıcı-kanatıcı olmayabilir ve olmuyor da. Dikkat edilirse Esad rejimi muhaliflerine ABD ve Avrupa hep sözlü destek veriyor. Ne maddi ne de lojistik herhangi bir desteklerinin olduğuna ilişkin bir emare gözüküyor. Ama Türkiye, Katar, Suudi Arabistan gibi ülkeler hem sözlü hem de fiili desteklerini ortaya koyuyorlar.

Aslında Amerika'nın ve Avrupa'nın Suriye'deki olaylara mesafeli davranmalarının en

önemli nedenlerinden birisi Esad rejimi sonrası gelecek olan rejim ve yönetime ilişkindir. Afganistan işgali ve Bosna trajedisinde uzun bir aradan sonra ilk kez CİHAD ruhunun canlanması BATI'yı oldukça tedirgin etmişti. Onlar istiyorlardı ki tüm başkaldırıların merkezinde (kendilerinin istediği kadar) demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi kavramlar öne çıksın ve yine başkaldırıları sonrasında da bunları toplumlarına ikâme edecek olanlar kendi tezgahlarından geçmiş kimseler olsun.. Ve herhalde kendi kendilerine soruyorlardı; 'biz kime karşı kimi silahlandıralım?', 'ya desteklediklerimiz bizim değerlerimiz yerine kendi aidiyetlerini taşırlarsa' veya 'yeni gelecek yönetim uluslar arası sermayeye nasıl yaklaşacak, bizim menfaat ve çıkarlarımızın kendi yönetimlerinde takipçisi olacak mı?' gibi sorular onların kafalarını meşgul ediyor. Tunus'ta başlayan ayaklanmaya tam destek verdiler ama sonuçta Gannuşi gibi ihvanın önde gelen bir üyesinin biçimlendirmeye çalıştığı bir Tunus'la yüz yüze geldiler. Ve yine Mısır'da Tahrir meydanındaki halkın istekleri ile mübarek sonrası gelinen Mısır farklı oldu. Onlar istiyorlardı ki; Müslüman kimlikli seküler eğilimli laik Tunus, laik Mısır inşasını yapabilecek birileri ülkeyi yönetsin. İstekleri olmadı. Doğru, şu anda Tunus'ta da, Mısır'da da İslâmi bir yönetim yok, bunun yerine Müslümanların yönetimi var. İşte işin bu noktasında da kafalar karışık. Yani; 'bu İslami kimlikli yöneticiler halkın da desteğini alarak İslâmi yönetime geçiş sağarlarsa bu bizim asla kabul edemeyeceğimiz bir gelişme olur.' anlayışı da Batı'yı tedirgin ediyor. Mısır Cumhurbaşkanı Mursi ne kadar Amerikan eğitilmiş olursa olsun, Amerika bağrında birçok Musa'ların yetiştiğinin de farkında. Seyyid Kutub vb.ni unutmadı ki, Mursi'yi vb.ni unutsun.

Bilhassa dikkatinizi çekiyor mu; bahsi geçen batılı ülkeler özellikle İran'ın Suriye'deki rejime olan desteğinden fazla rahatsız gözüküyorlar. Kaldı ki İran'lı yetkililer her vesileyle Suriye rejiminin arkasında olduklarını ifade ediyorlar. Cumhurbaşkanı yardımcısı Rahimi'den, İran Genelkurmay Başkan Yardımcısı General Mesud'a kadar ve yine İran Hava Kuvvetleri Komutanı General Hacızade'den Cumhurbaşkanı Ahmedinejad'a kadar hemen hepsi Esad rejimine destek olurken; muhaliflerin destekleyicileri olarak gördükleri Türkiye, Suudi Arabistan ve Katar gibi ülkeleri de tehditten geri kalmıyorlar. İşin acı olan bir tarafı da devrim sürecinde ve

sonrasında çok önemli kayıplar veren İran'ın, Suriye'deki Müslümanların kanlarını döken Esad rejimine karşı muhabbetinin devam etmesidir. Aslında İslam adına devrim yapmış bir ülkenin ve onun devrimci yöneticilerinin bu tavrı bir çelişkidir. Ancak stratejik mülâhazalar ve mezhep eksenli yaklaşımlar maalesef İran'a ve İran'lı yetkililere bu çelişkiyi yaşıyor. Tabii ki Güney Lübnan'daki Hizbullah İran'ın uç karakolu konumundadır. Ve bunu korumak, ayakta tutmak için de İran'ın sürekli lojistik ve stratejik desteğinin olması gerekir. Bunun için de en stratejik müttefik Şam rejimidir. Eğer Esad ya da Şam yönetimi düşerse (ki düşecek) İran sadece uç karakolunu ya da İsrail'e karşı akıncı gücünü kaybetmeyecek, aynı zamanda Irak'ı da, körfezdeki (Hürmüz boğazı dışındaki) etkinliğini, gücünü de kaybedecek. Güç kaybı ise beraberinde çıfıt kazanı gibi kaynayan İran rejim muhaliflerine imkân ve güç verecek. Her ne kadar İran'daki rejim İslam adına halkına hükmediyor ve halkın da bundan hoşnut olduğu ifade ediliyorsa da bu durum yeterince gerçeği yansıtmıyor. Çarşıda, pazarda görünen halkın inanç ve aidiyeti ile evinde, kapalı kapılar ardındaki halkın inanç ve aidiyetinin aynı olduğunu söylemek güç. Keza Şia'da önemli bir yeri olan takiyye sadece kendilerinden olmayanlara değil, birbirlerine ve rejime karşı da uygulanan bir anlayıştır. Yani İran'ın Esad rejimine desteğinin bünyesel ve bölgesel nedenleri vardır. Buna rağmen İran'ın Suriye konusundaki yaklaşımını anlayışla karşılamak gerekir mi? Bana göre hayır! Zira İran'a yakışan ve biz Müslümanların da İran'dan beklentimiz İslam adına ilkeli duruştur. Velez ki bu duruş sonrasında Güney Lübnan kalesini ve Irak'taki Şii yönetimi kaybetmiş olsa bile..

Suriye'deki savaş, çatışma, isyan ne zaman bitecek? Ya da soruyu şöyle soralım: 'Uluslar arası güç odakları Suriye'ye, Esad rejimine ne zaman müdahale edecek' Sanırım bunun kestirmeden cevabı; Esad rejimi sonrası Suriye'nin İslâmi kimlikli ya da ihvan orijinli birilerinin eline geçme ihtimali söz konusu olduğu zaman. Zira Tunus ve Mısır örneği onları teyakkuza sevk ediyor. Bir başka müdahale nedenleri de İsrail'in güvenliğinin sağlanma ihtimali nedeniyle olabilir. Yani kurulacak olan ve aynı zamanda İsrail'in güvenliğinin önemli bir nedeni olacak olan Filistin Devleti'nin kurulma ihtimalinin belirmesi ile olabilir. Son günlerde Filistinli yetkililerin Türkiye ziyareti ve hassaten



18 Temmuz'dan sonra Türkiye'yi ziyaret eden Halid Meşal ve ekibinin Türkiye'nin üst düzey yöneticileri ile bir araya gelmeleri ve yine Suriye'yi terk eden General Manaf Tlas'ın Türkiye ziyareti, Davutoğlu ile görüşmesi, bunlar önemli gelişmelerdir. Doğrusu akla gelen bir soru da; Sünni kökenli General Tlas vb. Esad'ın Musa'sı olabilir mi?

Tlas vb. Esad'ın Musa'sı olur-olmaz ona aklım yatmaz ama son haftalarda Kuzey Suriye'de Kürt'lerin bazı şehir ve yerleşim birimlerini ele geçirmeleri Türkiye'yi ziyadesiyle rahatsız etmekte. Bu rahatsızlık PKK'nın Suriye versiyonu olan PYD'ye yönelik mi yoksa ulusal reflekslerle mi doğrusu bu konu netleşmemiş gözüküyor. TC. Başbakanı'nın şiddetli tepkisinde PYD öne çıkmakta. Ama genel olarak olaya yaklaştığımızda İran, Irak, Türkiye ve Suriye'nin kendi kontrollerinde özerk ya da federatif Kürt yapılanmalarına çok da soğuk baktıklarını söyleyemeyiz. Zaten İran'ın Sanandaj, Kirmanşah gibi yerleşim birimlerini içerisine alan özerk Kürdistan eyaleti var. Irak'ın kuzeyi şu an da özerk bir halde sayılır. Suriye'nin de kuzeyinde böyle bir yapı olursa ve bu yapı da merkezi yönetimin emrinde olması halinde bundan pek

de rahatsızlık duyulmayacağını düşünebiliriz. Türkiye'nin aşırı tepkisinin sanırım nedeni; adı geçen dört ülkenin topraklarından müteşekkil bir Kürt yapılanmasının ortaya çıkma ihtimalidir ve tepki de peşin peşin bu ihtimale karşı olabilir.

Sonuç olarak Suriye'de rejim gidiyor. Sorun bu rejimin yerine nasıl bir rejimin geleceği ve yine uluslar arası güç odaklarının çıkarlarının korunup-korunmayacağı gibi sorular öne çıkmakta. Bölgede Suriye, Lübnan ve Ürdün haritalarının değişeceği söz konusudur. Filistin Devleti için toprak tedariki bu değişimle netleşecek. Şayet Beşşar ve ekibi kendi kararları ile ülkeyi terk etmez iseler, gittikçe Türkiye'nin Suriye'ye müdahale için eli güçleniyor. Önce RF-4E (Fantom) uçağının düşürülmesi, artan ve yoğunlaşan mülteci akımı ve son olarak da Kuzey Suriye'deki PKK'nın devamı sayılan PYD'nin bölgesel hâkimiyeti, Türkiye'nin NATO kapsamında ya da meşru güvenlik gerekçesi ile Suriye'ye Esad rejimini bitirici darbeyi indirmesini meşrulaştırabilir... Bir de buna Suriye sokaklarının gücünü ilave ettiğinizde sonun yakın olduğuna hükmedebilirsiniz... 27.07.2012



'Suriye'nin Kuzeyinde İktidar Kürtlere Geçiyor.'

BBC'den Aktaran: Celal SANCAR
sancarcel@yahoo.com

Suriye'nin başkenti Şam'da 18 Temmuz'da düzenlenen, Savunma Bakanı Davud Raciha, yardımcısı Asif Şevket, Kriz Masası Başkanı General Hasan Türkmani ve Ulusal Güvenlik Konseyi Başkanı Hişam Bahtiyar'ın ölümüyle sonuçlanan saldırının ardından Suriye krizinde yeni bir sürece girildi. Saldırılarından sonra gerçekleşen en önemli gelişme ülkenin kuzeyindeki Kürt güçlerinin, Kürt nüfusun yoğun olduğu yerlerdeki kentlerin kontrolünü ele geçirip kendi yönetimlerini kurmaya başlaması oldu. PKK çizgisindeki Demokratik Birlik Partisi'nin (PYD) de içinde olduğu Halk Meclisi ile çeşitli Kürt örgütlerinden oluşan Kürt Ulusal Konseyi, Mesud Barzani'nin ev sahipliğiyle 9-10 Temmuz tarihlerinde Erbil'de yapılan görüşmelerin ardından güçlerini ortaklaştırma kararı almıştı. Bu kararın ardından yeni bir politik süreç hazırlığı içine giren Kürtler, bombalı saldırıda dengelerin sarsılmasının ardından kendi öz yönetimlerini kurmaya başladı. Süreçteki en önemli

aktör, PKK çizgisinde olmasıyla tanınan PYD (Demokratik Birlik Partisi) oldu. Bugüne kadar hem Esad yönetimine hem de silahlı muhalefete mesafesini koruyan PYD bu hamlesiyle süreç içinde bölgede önemli bir politik aktör haline geldi. Ulusal çapta Esad yönetimi ile Özgür Suriye Ordusu gibi silahlı muhaliflerin çatışmalarının belirleyici olduğu süreçte bundan sonra Kürt hareketi de çok önemli bir aktör olacağı benziyor. Kürt bölgelerinde yaşananlarla ilgili bölgeden birbiriyle çelişen haberlerin geldiği bir dönemde PYD Eş Başkanı Salih Müslim **BBC Türkçe'ye** konuştu.

Suriye'de rejime yönelik bombalı saldırının ardından en önemli politik gelişme Kürt bölgelerinin yönetimlerinin teker teker Kürt Ulusal Konseyi ve PYD'nin (Demokratik Birlik Partisi) kontrolüne geçmesi oldu. Suriyeli Kürtler ve özel olarak PYD bu adımla neyi hedefliyor?

Bizim Kürt toplumu olarak durumu bir okumamız vardı. Bu yüzden daha baştan beri tedbirlerimizi aldık. Halkımızı örgütledik, yerli komiteler oluşturduk. Bu da daha önceki çabamızın bir devamıydı. Bu süreçleri karşılamak içindi. Örgütlü halk, örgütlü insanlar hangi durumlarla karşılaşsın daha etkili olabilir. Çatışmalar yayılıyor, bütün Suriye'ye yayılıyor, neredeyse Kürt bölgelerine de ulaştı, çatışmalar kapıya dayandı. Bu çatışmaların bizim bölgelere sızamaması için bu yerli komiteler devreye girdi. Halk kalktı, oradaki rejimin kurum ve kuruluşlarını dışarıya çıkardı. 'Biz kendi kendimizi yönetebiliriz, o güçteyiz' diyerek dışarıya çıkardı.

Yani yönetimlerin Suriye devlet güçlerinin elinden alınması hamlesi, asıl olarak,





'devlet güçleriyle Özgür Suriye Ordusu arasındaki çatışmalar Kürt bölgelerine yayılmasın ve Kürt halkı zarar görmesin' diye mi gerçekleştirildi?

Bölgede devlet dairelerinin ele geçirilmesi sırasında çok az sayıda çatışma yaşandığı bildiriliyor. Bu bir önlemdir. Bu Afrin'le başladı, Kobani'ye yayıldı. Oradaki halk rejimin kurum ve kuruluşlarına el koydu, güvenlik güçlerini dışarıya çıkarttı ve kendi kendini yönetiyor. Aynı durum sonra Derik'te de çıktı. Şimdi halk artık bütün kurum ve kuruluşlara el koymuş durumda, kendini yönetiyor. Bunun amacı halkı korumaktır.

'Kan Dökülmeden Boyun Eğdiler'

Bölgeden ulaşan bilgilere göre devlet güçleri, yönetimlerin alınmasına karşı ciddi bir silahlı direnişte bulunmadı. Bu durumu nasıl yorumluyorsunuz?

Bir iki yerde bulundular. Bizim şehitlerimiz de oldu. Biri Kamışlı'da oldu, biri Derik'te oldu, yaralılar var. Öbür taraftan da ölenler var. Çatışmalar böyle küçük çapta oldu. Kobani'de, Afrin'de onlara çıkmaları için 12 saat mühlet verdiler. Onlar da baktı ki bütün halk ayaklanmış.

Yani çok fazla kan dökülmemesinin nedenlerinden biri de doğrudan çatışmaya girmeyip önceden uyarı yapmanız mı oldu?

Evet, 'Kürt bölgelerinden çıkacaksanız yoksa tavrımız farklı olur' diye uyardık. Onlar da baştan bizim yürüyüşleri biliyorlar, halkın isteklerinin ne yönde olduğunu görüyorlar. Onun için kan dökülmeden boyun eğdiler. Bu da iyi oldu, kan dökülmedi ki zaten biz de istemiyoruz. Başka şehirlerde de, mesela Kamışlı'da kan dökülmesin diye bekliyoruz. Kanlı saldırıların olmamasını istiyoruz. Ama halk kendi kendini yönetiyor.

'Bölücü Politika İzlemiyoruz. Bağımsızlık Talep Etmiyoruz'

Peki, çatışmaların bölgeye zarar vermesini engellemek dışında PYD'nin siyasi talebi nedir? Birleşik bir ülke içinde, Suriye'nin kuzeyinde özerk bir yönetim mi hedefliyorsunuz?

Öncelikle düzeltelim, biz bölgeye Batı Kürdistan diyoruz. Bizim isteklerimiz önceden belliydi. Biz demokratik çerçeve içinde, yani Suriye'nin bütünlüğü içinde, Kürt halkının anayasal olarak tanınması ve oradaki ulusal hakların (okuma, yazma, anadil gibi) verilmesini kapsayacak bir proje üzerinde dört yıldır çalışıyoruz. Buna da demokratik özerklik diyoruz. Bu demokratik özerklik otonomi manasına gelmiyor. Bunun broşürünü dağıttık, herkese verdik. Bu sadece Kürtler için değil eğer onlar isterse diğer bölgeler için de geçerli olabilir tabii.

Esad yönetiminin demokratik özerklik talebine yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Onlar dört senedir 'bu bölücülük anlamına geliyor' diye düşünüyor. Biz öyle düşünmüyoruz tabii. Biz Suriye'nin bütünlüğü içerisinde demokratik haklar çerçevesinde bunu düşünüyoruz. Biz ayrımcı ya da bölücü bir politika izlemiyoruz. Bildiğiniz gibi bizim Arap muhalefetiyle de ilişkilerimiz vardır. PYD olarak Ulusal Koordinasyon Konseyi içindeyiz. Bağımsızlık talebimiz olmadığı gibi federalizm talebimiz de yok. Bu demokratik özerklik, coğrafi anlamda herhangi bir sınır öngörmüyor.

'Özgür Suriye Ordusu'yla Aramız İyi'

Özgür Suriye Ordusu'nun Türkiye'den Zaman gazetesine konuşan üst düzey bir yöneticisi, PYD'nin Suriye'nin kuzeyinde bir bağımsız devlet kurmak istediğini belirtti ve PYD'yi kıyasıya eleştirdi. Bu açıklamayı nasıl yorumluyorsunuz?

Bizim Özgür Suriye Ordusu'yla ilişkilerimiz iyidir. Bu bildiri, Özgür Suriye Ordusu'nu temsil etmiyor. Özgür Suriye Ordusu'nun davranışı böyle değildir. Ben birinci isminden bahsediyorum. Onlardan, 'Kürt halkı da devrimin bir parçasıdır, Kürtleri tebrik ediyorum' gibi güzel laflar duyduk. Ve bundan da çok mutluyuz.

Yani siz Suriye'deki merkezi rejim kimin elinde olursa olsun asıl olarak demokratik özerklik için mi mücadele edeceksiniz?

Doğrudur. Tabii biz Suriye'de demokratik bir yönetim istiyoruz. Şimdiki yönetim hiçbir zaman demokratik olmadı ve olacağını da sanmıyoruz ama bizim isteklerimizin gerçekleşmesi için Şam'da da demokratik bir hükümetin olması gerekiyor.

Mevcut muhalefetin böylesi bir demokratik rejimi kurabileceğini düşünüyor musunuz?

Muhalefet parça parçadır. Bizim ilişkide bulunduğumuz muhalefet bizim isteklerimizi kabul ediyor ve çok makul görüyor.

Özgür Suriye Ordusu da onların içinde mi peki?

O da onların içindedir. Diğer muhalefet, dışa bağlı güçler kabul etmiyor. Ama demokratik muhalefet, Suriye içindeki muhalefet, hepsini kabul ediyor.

Bildiğimiz kadarıyla siz son süreçte Suriye yönetimi tarafında yer almadınız ama Özgür Suriye Ordusu gibi muhalefet güçleriyle birlikte rejime karşı silahlı mücadeleye de girmediniz. Talepleriniz kabul ediliyorsa neden bu güçlerle birliktelik kurmadınız?

Bu doğru değil. Biz 2003'te kurulduğumuzdan beri parti olarak mücadele içindeyiz. 2004, 2005 ve 2006'da şehitlerimiz oldu. Suriye devrimi ya da Arap baharı ya da halkların baharı diyelim başladığında rejimin hapishanelerinde bizden 1550 kişi vardı. O yüzden onun yanında yer almamız mümkün değildir. Savaşıyoruz da ama biraz kendimizce tabi.

Sizce Kürt bölgelerindeki yönetim değişikliği Türkiye'nin bölgeyle ilişkilerini nasıl etkiler?

İlk önce şunu söyleyeyim, biz halkların kardeşlik bağlarını sağlamlaştırmasını bekliyoruz ve onun için çalışıyoruz. Bizim Türk halkıyla herhangi bir sorunumuz yoktur. Burada aldığımız tedbirler kendi halkımızı korumak içindir, herhangi bir tarafa karşı değildir. Ama maalesef Türk yöneticilerde bir Kürt fobisi vardır. Nerede bir Kürt hak elde edince o haksız oluyor. Biz Suriye'nin demokratikleştirilmesini ve bu gerçekleşinceye kadar halkımızı korumaya çalışıyoruz. Bu bizim en doğal hakkımızdır. Bunu kimsenin eleştirmeye hakkı yoktur.

'Bize Saldırı Gelmedikçe Kimseye Saldırmayacağız'

Bundan sonraki süreçte de Suriye yönetimine karşı doğrudan silahlı eylemler düzenlememeye devam edecek misiniz?

Bize saldırı gelmedikçe kimseye saldırmayacağız.

Irak Kürt Yönetimi'yle ilişkiniz ne düzeyde?

Onun (Mesud Barzani) davetiyle bölgemizdeki İki meclis oturdu anlaştı. Bu çabayı harcadığı için teşekkür ediyoruz. Ama o hiçbir zaman bizim iç işimize girmedir. Bu anlaşmaya göre bir komite oluşturuyoruz. İlk toplantısını yapacak. Daha sonra alt komiteler de oluşturulacak. Ama

bu, Suriye Kürtlerinin kendilerine öngördükleri çizgidir.

Bu yapı içerisinde birçok örgütün ismi var ama süreçteki en önemli aktör PYD mi?

PYD bir siyasi partidir. Buna PYD değil halk meclisi diyelim, Batı Kürdistan'ın halk meclisi. Bir de Ulusal Kürt Meclisi var. Bu öbür meclisin atında on beş tane parti vardır. Bu tarafta da sivil kuruluşlar vardır ve PYD vardır. PYD adına yapılan bir şey yoktur iki meclis arasında yapılmıştır.

'PKK İle Organik Bağımız Yok'

Türkiye medyasında PYD için 'PKK'nin Suriye'deki kolu' tabiri kullanılıyor. Bu tanımlı siz de doğru buluyor musunuz?

Gelişmelerle ilgili fotoğraflar Twitter'dan ve Kürt sitelerinden yayılıyor.

Bizce felsefi olarak, ideolojik olarak bir yakınlaşma vardır. Bunu biz de zaten açıkça söylüyoruz. Ama herhangi bir organik bağımız hiçbir kimseye yok. Bir de birçok söylenti var. PKK'liler dışarıdan geldi deniyor. Tek bir kişi bile dışarıdan gelmedi. Hepsisi asılsızdır. Bizim kendi gücümüzle, kendi halkımızın gücüyle komiteler işi idare ediyor. Bu zaten son günlerde ilan edildi. Halk Savuna Birlikleri adı altında bazı birlikler oluşturuluyor. Bunların da zaten hepsi gençlerdir. Halkı korumak içindir, kimseye yönelik değildir.

Ne kadar silahlı gücünüz olduğuyla ilgili bilgi verebilir misiniz?

Sayı olarak bilemiyoruz ama bütün Batı Kürdistan'a yayılmış. Halkın büyük bölümü bizimle, bizi destekliyor.

'Türklerle Beraber Bir Tarihimiz Var'

Son olarak bir ekleme yapmak ister misiniz?

İlk önce Türk halkına söyleyeyim... Biz hiçbir zaman Türk halkına düşman olmadık, olmayacağız. Beraber bir tarihimiz var. Türk yöneticilerine diyorum ki kendi Kürt fobilerinden kurtulsunlar ki Ortadoğu'ya biraz barış gelsin. Diğer Ortadoğu halklarına da söylüyorum... Biz hiçbir zaman hiçbir halkın karşısına çıkmak istemiyoruz. Halkların kardeşliğini istiyoruz, halkların birliğini istiyoruz. Demokratik olarak birbirlerini tanımalarını istiyoruz.

Siz Suriyeli bir Kürtsünüz. Türkçe'nizin düzgünlüğü nereden kaynaklanıyor?

Kimya mühendisiyim. İTÜ'den mezun oldum. Benim Türkçe'm o yüzden İstanbul Türkçe'sidir Urfa Türkçe'si değildir! (Mahmut Hamsici/BBC Türkçe/24 TEMMUZ 2012)

İHH Arakan Raporu (Özet)

Abdullah METİN

Tarihi Arka Plan¹

Bangladeş-Burma (Myanmar) sınırında kuzey güney doğrultusunda 50.000 km karelik bir yüz ölçümü olan Arakan'ın bilinen geçmişi M.Ö. 3. yüzyıla kadar uzanır. Bölgede M.S. 1. yüzyılda Dhan-yadavi, 3. yüzyılda ise Vesali Krallığı kurulmuştur. İslam Arakan'a 8. yüzyılda Arap tüccarlar vasıtasıyla ulaşmış, deniz ticaretiyle birlikte Arakan'dan Sumatra Adası'na ve Cava'ya küçük ticaret şehirleri kurulmuştur. 15. yüzyılda Kral Naramaikla'nın İslam'ı seçmesiyle Arakan İslam Krallığı kurulmuş ve İslamiyet hızla yayılmıştır.

1784'te başlayan Burma işgali sırasında Müslümanlar ve Budistler ciddi baskı görmüş, Burmalılar'ın zulmünden kaçan binlerce Arakan'lı Hindistan'a göç etmiştir. 1826'da Burma işgali sona ermiş ve Arakan'da 120 yılı aşkın sürecek İngiliz işgali başlamıştır. Bu işgalin ardından Burma'yı işgalden kurtarma amacı güden Takin Partisi, Budistleri Müslümanlara karşı kışkırtmıştır. 1937'de Hindistan'dan ayrılan Burma'da Takinler yönetimi ele geçirmiş ve Müslümanların güçlenerek Budistleri yok edecekleri propagandasını yapmışlardır. 1942'de İngilizlerin bölgeden çekilmeleriyle birlikte Müslümanlara karşı saldırılar başlamış, Minbya kasabasında Müslüman kadın, erkek ve çocuklar mızrak ve kılıçlarla katledilmiş, bölgeden geçen Lembro Nehri masumların kanıyla kızıla boyan-

mıştır. 40 günde ölenlerin sayısının 150.000'e çıkmasıyla Müslümanlar başta Bangladeş olmak üzere komşu ülkelere sığınmıştır. 1947'de tekrar başlayan saldırılara bazı Müslüman gruplar silahla karşı koymak istemişlerse de başarılı olamamış, 1959 yılında başbakanın eşit vatandaşlık sözü karşılığında silahlarını devlete teslim etmişlerdir.

1962 askeri darbesi sonrası bütün özel işletmelerin devletleştirilmesiyle Müslümanlar iktisadi güçlerini kaybetmişlerdir. Askeri rejim, medya aracılığıyla Müslümanların bölgenin yerlileri olmadığı propagandası yaparak Budistleri Müslümanlara karşı kışkırtmış, Müslüman kamu görevlilerini görevden alarak yerine Budistleri getirmiştir. Müslümanların ticaretleri engellenmiş, işkenceler başlamış, masum insanlar yasal olmayan göçmen statüsüne sokularak tutuklanmıştır.

1978 yılında devlet eliyle başlayan "Kral Dragon Operasyonu" ile Müslümanların Arakan'dan ayrılmasını sağlamak amacıyla işkence, tecavüz ve katliamlar başlamış, Bangladeş'e göç eden Müslümanlar yollarda da saldırıya uğramış, malları yağmalanmış, Bangladeş'le sınır hattını çizen Naf Nehri'ne ulaşabilenlerin botları batırılmıştır. 300.000'den fazla Arakan'lı Bangladeş'te mülteci durumuna düşerken onlardan boşalan mekânlara Budistler yerleşmiştir. Arakan'dan Müslüman izini silmek için eyaletin dört bir tarafına Budist tapınakları inşa edilmiş, eyaletin adı Rakhine, başkenti Akyab'ın adı ise Sitve olarak değiştirilmiştir.



Geçmişten Günümüze Hak İhlalleri

1938’de gerçekleştirilen saldırılarda binlerce, 1942’de 150.000 kişi, 1947’de ise on binlerce kişi katledilmiş, 500.000’den fazla insan bölgeyi terk etmek zorunda kalmıştır.

1962 darbesi sonrası sorgusuz tutuklamalar, işkenceler artmış, cemaatle namaz kılmak, kurban kesmek gibi ibadetler yasaklanmıştır. İşletmelerin kamulaştırılması yoluyla Müslümanların malları gasp edilmiş, Müslümanlar kamu görevlerinden alınmıştır.

Sadece Arakan’lı Müslümanlar değil; 64 yerli ırkın yaşadığı ve 200 farklı dil ve lehçenin konuşulduğu Burma’da etnik azınlıklar sistemli olarak baskı ve ayrımcılığa uğramaktadır. %68’ini Burmalılar, %9’unu Şanlar, %7’sini Karenler, %4’ünü Budist Rakhineler, %3’ünü Çinliler, %2’sini Monlar, %2’sini Hintliler, kalan %5’ini de Arakan’lı Müslümanlar da dâhil diğer etnik grupların oluşturduğu Burma’da Arakan’lı Müslümanlar, Şanlar ve Karenler’in sistemli baskıya maruz kaldıkları uluslar arası kuruluşlarca da tespit edilmiştir. Etnik azınlıkların dilleri, dinleri, tarihleri ve kimlikleri yok sayılmaktadır. 1982’de çıkarılan vatandaşlık kanunuyla vatandaşlık statüsünden çıkarılan Rohingya’lar (Müslümanlar) bugün hâlâ vatandaş statüsüne

sahip değildir. Rohingya’ların Burma’nın başka bölgelerine geçişi engellenmiş, zorla evlerinden çıkarılmış, zorunlu işçi olarak çalıştırılmışlardır.

Budistler için yapılan köylerin inşasında Müslümanlar zorla çalıştırılmakta, inşa için gerekli malzemeler Müslümanlardan sağlanmakta, Müslüman köyleri Budist köylerine benzetilmeye çalışılmakta ve köylere Buda heykelleri dikilmektedir.

Müslümanların mallarına el konulmakta, insanlar zorla çalıştırılmakta, camiler kapatılmakta ve yeni cami inşasına izin verilmemektedir.

Müslümanların yaşadıkları yerlere Budistler yerleştirilerek, nüfus dengesi değiştirilmeye ve bu sayede Müslümanların özerklik talep etmeleri engellenmeye çalışılmaktadır.

Müslümanlara seyahat yasağı uygulanmakta, Arakan’ın başkenti Akyab’a ve Burma’nın diğer şehirlerine seyahatleri acil hastalık sebepleri de dâhil yasaklanmıştır. Müslümanlar yaşadıkları yerlerde komşu kasabalara dahi izinsiz gidememektedir.

Müslümanların evliliklerin önüne geçmek için aşırı prosedürler uygulanmakta, hem erkek hem de kadından yüksek vergiler alınmakta, çiftler evlilik izni için 2-3 yıl bekletilmektedir.



İslam değerleri, tarih ve mirasının izleri silinmekte, cami ve okullar yıkılarak yerlerine Budist tapınakları inşa edilmekte, şehirlerin ismi değiştirilmektedir.

Rejime muhalif Hristiyanlar ve Budistlere de baskı uygulanmakta, bu kişiler hapse atılmaktadır.

Mültecilik statüsü tanınan ya da tanınmayan 10.000 Arakan'lı Müslüman Malezya'ya, 50.000 kişi Suudi Arabistan'a, 200.000 kişi Pakistan'a, 300.000 kişi ise Bangladeş'e sığınmıştır. 2003'ten sonra Bangladeş'teki 230.000 mülteci Burma'ya zorla gönderilmiştir. Mültecilere karşı sorumluluğunu yerine getirmeyen Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin bu tablonun ortaya çıkmasında büyük payı vardır. Bangladeş'te BM gözetiminde 23.000 mülteci vardır. 200.000 ila 300.000 arasındaki "yasa dışı göçmen" ise Burma ve Bangladeş sınırı arasında zor koşullar altında yaşamakta, hiçbir yardım alamamaktadır. Mültecileri geri döndürmek için fiziksel ve psikolojik baskı uygulayan Bangladeşli yetkililer mültecileri tutuklamakta, geri dönmek ve hapse atılmak seçenekleri arasında bırakmaktadır. Müslümanlar kamplarda da işkenceye uğramakta, bazı aile bireyleri farklı kamplara gönderilmek suretiyle aileler bölünmektedir. Burma'da "yasa dışı göçmen" olarak ilan edilen Arakan'lı Müslümanlar, Bangladeş'te de aynı statüde anılmakta ve BM-Bangladeş ve Burma arasında geri dönüşe ilişkin anlaşma sağlanamaması ya da varılan anlaşmaların uygulanamaması sebebiyle kaderlerine terk edilmiştirler.

Haziran 2012'de Başlayan Olaylar

Hâlihazırda Arakan'da yaşanan olaylar 3 Haziran 2012'de başkent Akyab'dan Maungdav şehrine gitmekte olan 10 Müslüman'ın Budist fanatiklerce katledilmesi ile başlamıştır. Yüzlerce Müslüman bu saldırıyı protesto etmek için Maungdav şehrindeki Merkez Camii'nde toplanmış, bu hareketi kendi varlıklarına tehdit olarak kabul eden Budist fanatikler ve Burma polisi, Müslümanlara saldırmış ve çıkan çatışmada çok sayıda Müslüman yaralanmış ya da şehit edilmiştir. Burma polisi bu gösteriyi devlete karşı bir ayaklanma olarak nitelendirmiş ve olaylara karışan Müslümanların cezalandırılması emrini vermiştir. Bundan sonra Budist fanatikler ve Burma polisi Müslüman köy ve kasabalarına baskınlar düzenlemeye başlamışlardır.

Suçluları barındırdıkları gerekçesiyle 300'ün üzerinde Müslüman köyü ile cami ve medreseler ateşe verilerek tamamen yakılmıştır. Camiler, Budist fanatiklerce kuşatılmıştır. Bağımsız insan hakları kuruluşlarına göre Haziran ayından bu yana bölgede yaklaşık 1.000 kişi katledilmiş, binlerce Müslüman evlerinden ve köylerinden sürülerek ormanlarda yaşamak zorunda bırakılmıştır. Müslümanlardan bir kısmı ise komşu Bangladeş'e sığınmak için teknelerle Naf Nehri ve Hint Okyanus'una açılmış ancak Bangladeş hükümetinin mültecileri kabul etmemesi nedeniyle yüzlerce Müslüman nehirde ve okyanusta boğularak ölmüştür. Yaralılarından bir kısmının kendi imkânlarıyla gizlice Bangladeş'e geçerek tedavi olmaya çalıştığına dair haberler gelmektedir. Durumu ağır olan ve tedavilerine izin verilmeyen birçok yaralı kaderine terk edilmiştir.

Yaşanan süreçte Rakhine Budistleri; güvenlik kuvvetleri Nasaka, Hlun-tin ve polisinden yardımıyla Rohingya'ları yerlerinden etmeye çalışmıştır. Sokağa çıkma yasağı sürerken güvenlik güçleri ve Rakhine grupları köy köy dolaşarak Rohingya evlerini ateşe vermiş, yanan evlerden çıkan Rohingya'ları güvenlik güçleri tarafından ateş açılmıştır. Çok sayıda Rohingya'nın diri diri yakıldığı olaylarda, cesetlerin kamyonlara doldurularak taşındığını haber veren bağımsız kaynaklar, son olaylarda tam olarak kaç kişinin katledildiğini söylemenin mümkün olmadığını bildirmektedir. Arakan'da beşinci bölge olarak tanımlanan kesimde de en az bir caminin ve çok sayıda köyün tamamen

yakıldığı haberleri gelmektedir. Bağımsız hiçbir medya kuruluşunun bulunmadığı Burma'da hükümet kaynaklı haberler yapan tek bir medya kuruluşu vardır.

Sokağa çıkma yasağının bulunduğu bölgede Rakhineler tarafından Rohingyaların tüm mal varlıklarının yağmalandığı ve Rohingya Müslümanlarının korku içerisinde olduğu; sokağa çıkma yasağının ise ne kadar süreceğinin bilinmediği bildirilmektedir. Özellikle karanlığın çökmesiyle birlikte açıkta kalan evsiz mağdurlar, hükümet güçlerinin hedefi haline gelmektedir. 4 milyona yakın Arakan nüfusu sınır dışı edilme, evlerinin basılması, yakılması vb. şiddet olayları ile karşı karşıyadır. Bölgede ciddi bir insani kriz yaşanmaktadır.

İnsan Hakları Açısından Mevcut Durum

1. Arakan'da her gün Müslümanlar katledilmeye devam etmektedir.

2. Hapsedilmiş ve işkence gören çok sayıda Müslüman olduğu bilinmekte ancak kimlikleri ve sayıları hakkında kesin bir bilgiye ulaşılamamaktadır.

3. Kadınlara tecavüz edilmektedir.

4. Mutad bir uygulama olarak devam eden seyahat yasağının yanı sıra Rohingyalara uygulanan sokağa çıkma yasağı hayatı tamamen felç etmiştir.

5. Camiler, mescitler, evler, köyler yakılmakta ve yok edilmektedir.

6. Devletten izinsiz mescit ve medreselerin tamiri yapılamamaktadır. Bu yasağı denetleyebilmek için de mutad bir uygulama olarak mescit ve medreseler yılda üç defa fotoğraflanmak zorundadır. İzinsiz bir tadilat yapılması durumunda altı aydan altı yıla kadar hapis cezası uygulanmaktadır. Son 20 yılda yeni cami veya medrese yapımına izin verilmemiştir.

7. Tüm aile bireylerinin tamamının yer aldığı bir fotoğraf her yıl hükümet yetkililerine teslim edilmek zorundadır. Doğan her çocuk için ve ölen her aile bireyi için devlete vergi verme zorunluluğu vardır.

8. Müslümanların seyahat özgürlüğü yoktur. Bir Müslüman, köyünden başka bir köye gitmek için devlete vergi verip izin almak zorundadır.

9. Beton evler yapmaları yasak olan Müslümanlar, evlerini ahşaptan yapmak zorundadır. Devlete ait kabul edilen bu evler yanlışlıkla ya-

narsa ev sahibi devletin evini yakmaktan altı yıla kadar hapis cezasına çarptırılmaktadır.

10. Bir Müslüman iş yeri açabilmek için bir Budist'le ortaklık kurmak zorundadır. Bu ortaklıkta Budist, sermaye koymadan işletmenin yarısına ortak olmaktadır.

11. Müslümanlar, hayvanları için her yıl devlete vergi ödemek zorundadır.

12. Müslümanların evlenmesi izne tabidir. Evlenmek isteyen Müslüman kadın ve erkekler devlete ayrıca vergi ödemek zorundadır. Vergilerini ödeseler bile devlet izin vermezse evlenememektedirler.

13. Müslümanlar devletin hiçbir imkânından faydalanamamaktadırlar. Örneğin hastalandıklarında devlete ait hastanelere gidememektedirler.

14. Müslümanlar en fazla liseye kadar okuyabilmektedirler.

15. Müslümanların devlet dairelerinde çalışmaları yasaktır. Bugün Arakan'da tek bir Müslüman devlet memuru bulunmamaktadır.

16. Müslümanlar sabit telefon ya da cep telefonu sahibi olamamaktadır.

17. Müslümanların motorlu taşıt sahibi olması yasaktır.

18. Bir Müslüman'a bir suç isnat edildiğinde kendisini savunma hakkı verilmemekte ve derhâl hapsedilmektedir. Polis ya da asker sehipsiz yere bir Müslüman'ın evine baskın yapabilir ve kendisine herhangi bir suçlamada bulunabilir. Baskını yapanlar tutuklama yapmamak için rüşvet istediklerinde istedikleri rüşveti almazlarsa kişiyi derhâl tutuklarlar.

19. Müslümanların saat dokuzdan sonra sokağa çıkması ve polisten izinsiz akraba ya da komşu ziyareti yapmaları yasaktır.

20. Müslümanlar hiçbir ücret almadan devlet ya da Budistlerin işlerinde çalıştırılmaktadır.

21. Müslümanların vatandaşlık hakları yoktur. Müslümanlara üzerinde "yabancılar aittir" ibaresi yazan özel beyaz bir kimlik verilir. Bu kimlik sadece bilgi amaçlıdır. Hiçbir geçerliliği yoktur.

22. Müslümanlara pasaport verilmemektedir. Komşu Bangladeş'e geçmek için geçerli bir belge düzenlenmekte, bu belge bazen geri dönüşte kabul edilmemekte ve bu kişiler ülkelerine geri dönememektedirler.

Tarz-ı Hayat

Hayriye BİCAN

"Rahman olan Allah Kur'an'ı öğretti, insanı yarattı ve ona beyanı öğretti." (Rahman, 1-4). Âlemlerin Rabbi olan Allah (c.c) insanı yaratarak, onu yeryüzünün halifesi yapmıştır. En güzel şekilde yarattığı insanı zat-ı ilahisine muhatap kılarak onu şereflendirmiştir. Uçsuz bucaksız muam-malarla dolu kainatta ona seslenerek yol gös-termiştir. Beyan/açıklama yeteneği, canlılar içe-risinde sadece insana özgüdür. İnsanoğlu, duyu organlarıyla dış dünyayı değerlendirip bir fikre ulaşma imkânına sahiptir. İnsan görerek, işite-rek öğrendiği mefhumları anlayıp anlamlandırır. İnsanın öğrenme, düşünme, yorumlama ve bi-riken duygularını ifade ederek konuşması, akıllı olması, kalbî duyguları gibi melekelerin hepsi insana bahşedilen beyan kavramı içinde değeri-lendirilebilir.

Batılı kaynaklarda ifade edildiği gibi, Allah (c.c) insanı cezalandırmak için donanımsız ve her şeyden yoksun olarak dünyaya atmamıştır. Promete efsanesinde iddia edildiği gibi insan, tanrıyla savaşarak yaşam bilgisini çalmamıştır. Bilakis bilgi, Allah'ın(c.c) insana verdiği en de-ğerli hediyedir.

"Ve Allah (c.c) Âdem'e (a.s) isimleri/ keli-meleri öğretti." (Bakara-31) Yeryüzündeki eş-yanın isimlerini, eşyanın hakikatini, iç yüzünü ve yaşam ile ilgili kavramların tümünü insanoğ-luna öğretti. Ona kalemle yazmayı ve bilmediği her şeyi de öğretmiştir.

Esmayı / isimleri bilmeseydik, kelimeler ol-masaydı hayat nasıl olurdu? Anlamsız bir ya-

şam. Manası bilinmeyen nesneler, hayatımıza bir anlam katmazdı. Düşünce ve anlam boyu-tumuz kısır kalırdı. Düşünme ve anlama gibi bir derdimiz de olmazdı, herhalde.

Kelimelerini arıyordu kâinat, kelimeler ve-rildi bize. Kelime söz olup, anlam olup yaşamı düzenlesin diye. Hayatı Hak'tan yana inşa et-sin diye. Arapça bir sözcük olan kelimenin; söz söylemek, konuşmak, hikâye etmek anlamlar-ının yanında ilgi çekici bir manası da var; Ya-ralamak. Bir anlamda iz bırakmak. Etkilemek. Belirgin olarak ifade etmek. Evet söz iz bırak-malı ki duygu ve davranışlarda etkili olsun. İz bırakmalı ki, söz ve eylem için mizan olsun. Sö-zün izi, eseri olsun ki, bugüne anlam ve gelece-ğe ulaşacak mesajı olsun.

Kelimelerini arıyordu kâinat. Kâinata anlam katacak, güzellik kazandıracak kelimeleri. As-lında tüm kelimeler bir kelimeyi bekliyordu. O kelimeyi özlüyordu. Kâinattaki tüm kelimele-ri ihtiva eden o kelimeyi. Tek kelime, her şeyi anlamlandırarak, ruhu canlandıracak, akıllı ak-landıracak, kalbi arındıracak... Kelimelere can katacak o kelime... Tüm kalemler satırlara hep o kelimeyi nakşedecek. Dil sahiline o kelime-nin terennümleri vuracak. Gönül şehri hep o kelimenin zikriyle şenlenecek. Harfler sıra sıra dizilerek hep o kelimeyi yazmak için yarışacak. Hani sizin kelimeniz nerede?

Tevhid, kelime-i tevhid. Allah'tan başka ilah yoktur. O'ndan başka sığınılacak, koruyacak, rızık verecek, terbiye edecek, hüküm verecek, yaşatacak ve öldürecek hiçbir güç yoktur.



O'nun otoritesinin yanında hiçbir gücün hükmü kalmaz. Çünkü O, Malik-i Mülk'tür. Yaratıkların hepsi sadece O'nun izni ile hayat bulur, mal kazanır, güç elde eder.

Âdem (a.s) kelimeleri öğrendi, iç yüzünü, sırrını eşyanın. O'nu hakikate götürdü, o kelimeler. Tevhid etti Rabbini ve muvahhid oldu, yeryüzünde. Göz bu kelimeyi gördüğünde, kulak bu kelimeyi duyduğunda, dil bu kelimeyi telaffuz ettiğinde, gönül o kelimenin terennümleriyle dolduğunda her şey anlamını buldu. Dünya hak üzere karar kıldı. İnsan sükûna erdi, evren yaratana boyun eğdi. O kelime anahtar oldu, tevhid anahtarı rahmet kapısını açtı insanlık âlemine ve kâinata. Ruhu kuşatan bir huzur yayıldı evrene.

Bakan gözler görmeyi, hissetmeyi, anlamayı başarinca gözler ve gönüller güzelleşiyor. Gönül damla damla tevhid hakikatini damıtıyor. Ab-ı hayat oluyor varlığa. İnsan, insanlığını buluyor, kulluğa yöneliyor. Rıza-i ilahiye ram oluyor. Ah kelimeler, kalbi yaralayan kelimeler. Her kelime dinleyeninde yeni kalp titremeleri oluşturuyor. Her kelime gönle bir kıvılcım gibi düşer. Yakar hakikat ateşinin fitilini. İşte o kelimeler, aklı ve fikri, kalbi ve tüm melekeleriyle kulu vahyin selamet sahillerine ulaştırır. Öyleyse gelin, kelimeler deryasında, hayat gemisinin kaptanı

Allah'a iman dolu gönül olsun, tevhid rotası, takva donanımıyla Resul-i Ekrem Efendimizin nurlu yolunu izleyelim. O'nun (s.a.v) nurlu kelimelerinden hayatımıza devşirdiğimiz anlamlarla yolumuzu aydınlatalım.

"Ey Rasulüm! Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." (Enbiya-107) Âlemlere rahmet olan Peygamber Efendimiz, Sırac-ı Münir/ nur saçan bir kandil (Ahzab-46) misali dünyaya teşrif etmiştir. Tevhid kelimelerini tek tek bildirerek, bizi tevhid sancağının aydınlığında yürümeye çağırmıştır. Tevhid; dünya ve ahiret bütünlüğünü parçalamadan rıza-i ilahiye uygun bir hayat için takip edilen yoldur. Hayatı dünya ve ahiret şeklinde parçalayıp bölmeden tevhid kavramı kapsamında doğru bir yaşam perspektifi geliştirerek, İslâmi bir kimlikle çağa şekil vermektir. İslam, insana hem bu dünyada hem de ahirette kurtuluşa ulaşmak için takip edilecek yolu işaret ederek, hayattaki olası problemlerin çözümü için yol gösterir. Böylece insan şaşkınlığa düşmekten kurtulur. Çünkü İslam, insana yaşam amacını belirleyerek, ibadet şuuru veriyor. Hayat sürerken Allah için yapılan her eylem ibadet olarak kabul edilir. İslâmi bir hayat kulluk şuurundan asla soyutlanamaz. Eylemler, sözler, davranışlar, duygular kesinlikle dini ve dünyevi diye bir ayrıma tabi tutulmaz.

Böyle bir ayrım tevhid dininin özüne aykırıdır. Hayat iman ve ibadettir, hakikat ve adalet için mücadeledir. Din tüm boyutlarıyla canlı ve sosyal bir kavramdır. Sadece vicdanlara ve mabetlere sığmayacak kadar engindir. Müslüman için tüm yeryüzü yaşam alanıdır ve mescittir. "De ki: bakın, benim namazım, (bütün) ibadetlerim, hayatım ve ölümüm (yalnızca) bütün âlemlerin Rabbi olan Allah içindir." (Enâm-162)

Dünya işi sayılan eylemlerin mutlaka ahirete bakan bir yönü, ahiretle ilgili amellerin de mutlaka dünyayla ilgili bir boyutu vardır. Namazı ele alacak olursak, laik eğitim ve seküler hayat tarzlarının etkisiyle zihinlerimizde, sanki namaz sadece öbür dünya için yapılan bir yatırımmış gibi yanlış bir algı oluşur. Hâlbuki namaz yaşamın can damarıdır. Mü'minin miracıdır ki ömür boyu yüce yaratıcımızla iletişimi mizi kurduğu gibi bizi kötü ve çirkin olan şeylerden korur. Böylece namaz, insan yaşamını, insani ölçülere yakışmayan bayağılıklardan koruyarak, şerefli, temiz ve saygıdeğer bir hayat kalitesini sunar insana.

"(Resulüm!) Sana vahyedilen Kitab'ı oku ve namaz kıl. Muhakkak ki namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak elbette (ibadetlerin) en büyüğüdür. Allah yaptıklarınızı bilir." (Ankebût-45)

Bu meyanda yemek-içmek, uyumak hatta nefes almak gibi yaşam için zorunlu olan eylemlerimiz de sadece dünya içindir diye düşünülemez. Allah'a kulluğumuzu en güzel şekilde ifa etmek için enerjiye, güce ihtiyacımız var, hiç şüphesiz. Rabbimizin bizim için koyduğu fiziki kurallara da ister istemez itaat etmek durumundayız. Kul olarak bizim sorumluluğumuz

İslam, insana yaşam amacını belirleyerek, ibadet şuuru veriyor. Hayat sürerken Allah için yapılan her eylem ibadet olarak kabul edilir. İslâmi bir hayat kulluk şuurundan asla soyutlanamaz. Eylemler, sözler, davranışlar, duygular kesinlikle dini ve dünyevi diye bir ayrıma tabi tutulmaz. Böyle bir ayrım tevhid dininin özüne aykırıdır. Hayat iman ve ibadettir, hakikat ve adalet için mücadeledir. Din tüm boyutlarıyla canlı ve sosyal bir kavramdır. Sadece vicdanlara ve mabetlere sığmayacak kadar engindir. Müslüman için tüm yeryüzü yaşam alanıdır ve mescittir. "De ki: bakın, benim namazım, (bütün) ibadetlerim, hayatım ve ölümüm (yalnızca) bütün âlemlerin Rabbi olan Allah içindir." (Enâm-162)

hayatı tevhid kapsamında bir canlılığa çevirmektir. "Uykunuzu bir dinlenme kıldık. Geceyi bir örtü yaptık. Gündüzü de çalışıp kazanma zamanı yaptık. Üstünüzde yedi kat sağlam göğü bina ettik. (orada) alev alev yanan bir kandil yarattık. Size tohumlar, bitkiler, (ağaçları) sarmaş dolaş olmuş bağlar bahçeler yetiştirmek için üst üste yığılıp sıkışan bulutlardan şarıl şarıl akan sular indirdik." (Nebe, 9-16)

Âlem-i şehadet (fizik) ve âlem-i gayb (metafizik) boyutlarıyla yaşamın bütünlüğünü korumak, daha doğrusu "Yaşam ibadettir." Gerçeğinden hareketle ibadet bütünlüğünün korunması çok önemlidir. Günümüzün seküler dünyasında yaşamın dini ve dünyevi diye parçalara ayrılması insan hakikati üzerinde, kulluk

şuuru üzerinde yanlış algılara sebep olmaktadır. Bu durumda insanoğlu bunalıma doğru sürükleniyor. Bu kaotik durumda fitrat ile çatışmaya giren insan şaşkınlılaşarak yozlaşmaya doğru kayıyor.

İfade etmeye çalıştığımız hayatın bütünlüğünün korunması konusu, İnsanın yaratılış hakikatinde de açıkça ortaya konulmaktadır. "Hani Rabbin meleklerle demişti ki; Ben kupkuru çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan bir insan yaratacağım. Ona şekil verdiğim ve ona ruhumdan üflediğim zaman, siz hemen onun için secdeye kapanın." (Hicr-28,29) İnsan, topaktan şekillendirildikten sonra ilahi ruhun üflenmesiyle hayat bulmuştur. İnsanda hem fiziki boyut hem de metafizik boyut uyum içindedir. Ruh ve toprak insanda mündemiçtir. İnsan hayatının dengesinin korunması için hem beden hem de ruhun Rabbin emirleri doğrultusunda düzenlenmesi gerekir.

Ne ruh ne de bedenden biri diğerine tercih edilemez. Rabbimiz bu iki mefhum üzerine ne

hüküm koymuşsa bu bağlamda ancak o kurallar kayda değerdir. Beden kötü ve değersiz sayıldığında, insan hayatının devam etmesi tehlikeye girer. İnsanoğlu maddi ve kültürel gelişme gösteremez. Hiçbir umut ve şevk hissetmeyen insan yoksulluk içine düşer ve ruhsal çöküntü yaşar.

Ruhun değersiz kabul edilmesi durumunda, yaratılış fitratına aykırı olarak ruh baskı altına alındığında insani melekeler zayıflar. Duygu ve düşünce erozyonu ortaya çıkar. İnsani özelliklerini kaybeden insanoğlu çok sıkıntılı hallerde düşer.

İslam, ruhun ve bedenın uyum içinde olduğu dengeli bir yol gösterir, insanoğluna. Bu iki olgu arasında asla bir çatışma ortamı istemez. Bu iki olgu arasındaki ilişkinin yanlış yorumlanması insanın dengesini bozar. Ruh ve beden arasında bir tercihe zorlanan insanın fitratı bozulur. Fitri davranmayan insanoğlu ikilem ve çatışma ortamının içine düşer. Fitrat bozulunca insan çok çirkin tercihlere doğru kayar.

İnsanoğlu, ruhi ve bedeni eğilimlerini, ihtiyaçlarını denge üzere beslenmesiyle sağlıklı bir yapıya kavuşur. Ruh ve beden hayat boyu uyumlu bir kaynaşma içinde kalarak fiziki âlem ve fizik ötesi âlem, dünya ve ahiret, soyut ve somut bütünlüğünü bozmadan tevhid üzere bir hayat sürdürmek için maddi ve manevi eğilimlerin her ikisini birden insicam üzere Rabbin rızasına uygun yönlendirmek gerekir. Aksi takdirde anlamsızlığın ve kaosu içine insan, hayatının bütünlüğünü bölerek, uyumunu bozarak seküler bir hayat tarzına yönelir.

Sekülerizm, iman ve dini sosyal alandan uzaklaştırarak, hayatta hakikatin manevi etkileri azaltmak için çalışır. Sekülerizm; tanrıya, vahye, ahirete yani gayb âlemine inanmaz. Elle tutulup, gözle görülmeyeni reddeden bu zihniyet aklının ve nefsinin esiri olur. Körlüklerini bilimsel bilgi maskesiyle kapatmaya çalışırlar. Seküler toplumun tek hedefi maddi zevk ve istekleri tatmin etmektir. Sekülerizm için temel amaç maddi gelişmişlik seviyesini yükseltmektir. Bu maddi gelişmeyi arzularken de hiçbir ahlaki kontrol sistemini kabul etmez. Kabul ettiği tek ölçü, insanın heva ve arzusudur. Tanrı

Yaşam bütünlüğünü, ibadet bütünlüğünü koruyarak; soyutu ve somutu, bedeni ve ruhu, inancı ve bilimi, ameli ve maddi gelişmeyi, dünyayı ve ahireti bir araya getirerek hayatı tevhid üzere ve iman tadında yaşayalım. Bugünümüzü ve yarınımızı tevhid üzere inşa edelim.

fikrini reddeden, bunu maddi gelişmeye engel gören sekülerizmde, insan kendi egosuna tapınır. Egosunun esiri olan bu anlayışta adaletten ve ahlaktan söz etmek mümkün değildir. Çünkü, sekülerizmin temelleri çifte standarta dayanır.

Dinin ve hayatın insicamını bozarak, madde ve mana arasında çatışma ortamını körükleyen seküler hayat dünya ve ahiret arasındaki sıkı bağı da kopararak, insanın gabya iman şuurunu parçaladı. Sadece maddeye yönelen insan

dinin, ruhun ve ahlakın bağlarından kurtularak, biyolojik bir yaratık, kalpsiz ve duygusuz bir makine seviyesine hatta hayvan derecesine yuvarlandı. Nesneleşen insan tüketim çılgınlığının gönüllü kölesi oldu.

Sekülerizmin hüküm sürdüğü bir dönemde yaşıyoruz, ne yazık ki. Bakarken, okurken, düşünürken onun etkisinde kalıyoruz. Kelime ve kavramlarımız seküler saldırıdan fazlasıyla nasipleniyor. Kavramların muhtevası boşaltılarak kuru bir isim kalıyor sadece. Seküler topluma ait kavram ve kurumları kendimize adapte etmeye çalışıyoruz. "Demokrat Müslüman" olmak yadırganmaz oluyor. Yaşam tarzımız, geleneğimiz, örf ve adetimiz bu zehirle yok ediliyor. Her nasılsa halk her gün biraz daha dindarlaşıyor ama ibadetlerin sadece adı kalıyor. Caddelerde, sokaklarda sekülerizm rüzgârıyla nefes alıyoruz. Her gün biraz daha kirleniyoruz.

Sekülerizm tehlikesine karşı korunmak için tevhid şemsiyesini paratoner olarak kullanmalıyız. Medeniyetimizden gelen kavramlara dönerek, o ışığı önümüze tutarak geleceğe yürümlüyoruz. Yaşam bütünlüğünü, ibadet bütünlüğünü koruyarak; soyutu ve somutu, bedeni ve ruhu, inancı ve bilimi, ameli ve maddi gelişmeyi, dünyayı ve ahireti bir araya getirerek hayatı tevhid üzere ve iman tadında yaşayalım. Bugünümüzü ve yarınımızı tevhid üzere inşa edelim.

"Ey İnananlar! Hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah ve Resulüne uyun. Ve bilin ki, Allah kişi ile onun kalbi arasına girer. Siz mutlaka O'nun huzurunda toplanacaksınız." (Enfal-24)

Ledün İlmine Dayanak Gösterilen İki Kavram: İlham ve Keşif

Muhammed İMAMOĞLU

İlham ve keşif yoluyla gaybtan haber verme veya gayb'ın bazı durumlarına muttali olma iddialarının kaynağı ledünnî ilim'dir. Allah'ın salih kullarına gelen, bazen de sıradan insanlara gelebilen vasıtasız bilgilerin (kerâmet, ilham, rüya, keşf, feraset vb.) varlığı inkâr edilemez. Ancak burada dikkat edilecek şey kalbe gelen bu bilginin; Allah'tan gelip gelmediği, doğru olup olmadığı veya vahye uygun olup olmadığıdır.

Bu yazımızda İlham ve keşif kavramlarının mâhiyetleri üzerinde durup, keşifle hadis rivayeti hakkında İslâm âlimlerinin görüşlerini serdedeceğiz:

1) İLHAM: Sözlükte 'içmek, birden yutmak' anlamındaki lehm (lehem) kökünden türemiş olan İlham kelimesi 'yutturmak' demektir. Terim olarak 'Allah'ın, doğrudan veya melek aracılığıyla iyilik telkin eden bilgileri insanın kalbine ulaştırması' diye tanımlanabilir. Yaygın olmamakla birlikte ilham yerine havâtır, hevâcis ve firâset tabirleri de kullanılmıştır. Hads, keşif, tecellî, vârid ilhama yakın anlamlar verilen diğer bazı terimlerdir.¹

Kur'an-ı Kerim'de "ilham" kelimesi sadece Şems suresi 8. âyetinde geçer. Bu surenin başında yüce Allah, güneşe ve aya, gündüz ve geceye, sema ve arza kaseden sonra, **"Nefse ve onu en güzel bir biçimde şekillendirip fücür ve takvasını ilham edene yemin ederim ki, nefsinin arındırıcı muhakkak kurtulmuştur."**

Onu kirleten de, hüsrana uğramıştır" buyurur. Bu âyetler, insan nefsinin fücür ve takvaya kabiliyetli olduğunu beyan etmektedir. İnsan, nefsinin hayra da, şerre de yönlendirebilir.

Müfessirler, Hz. Mûsâ'nın annesine yapılan vahyin doğrudan Allah tarafından kalbine ulaştırılan ilham anlamına geldiğini genellikle kabul ederler. İlham kavramı hadislerde de yer alır. Hz. Peygamber Husayn adındaki sahâbiye öğrettiği duada, **"Allah'ım! Bana gerçeği bulma yeteneğini ilham et"** ifadesi mevcuttur.² Yine Resûl-i Ekrem, Allah'ın kendisine ilham ettiği övgülerle O'na hamd ettiğini açıklamıştır.³

Buharî ve Müslim'de Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden önceki ümmetler arasında, kendilerine ilham olunanlar vardı. Eğer benim ümmetim içinde de böyle biri varsa, o da Ömer'dir."⁴ 'Kendilerine ilham olunanlar' şeklinde tercüme edilen 'muhaddesûn'(kendilerine haber verilenler, kendilerine söz söylenenler) hakkında İmam Buharî: 'Onların dillerine bir şeyin doğrusu geliverir.' demiştir.⁵ İmam Cafer Sâdık da: 'Muhaddes, Allah'ın kendisine gerçekleri anlamasını sağladığı kimsedir.' demiştir.⁶

2 Tirmizî, Daavât, 69

3 Buhârî, Tevhîd, 36; Müslim, Îmân, 326, 327

4 Buhârî, Fezâilu's-Sahâbe, 6/37; Müslim, Fezâilu's-Sahâbe, 2/23.

5 Nak. Davudoğlu, Sahîh-i Müslim Tercüme ve Şerhi, 10/232

6 Nak. Mutahharî, Hâtemiyyet, çev. Şamil Öcal, Fecr Yayınları, Ankara 1989, Sh:32.

1 TDV İslam Ansiklopedisi, c. 22, Sh:99, İstanbul, 2000.

"Şeytanın vesvese yoluyla kötü şeyleri telkin etmesine karşılık, Allah'ın veya meleklerin hakka ve hayra yönelten bilgileri ilham yoluyla insanın kalbine ulaştırdığı konusunda İslâm âlimleri arasında hemen hemen görüş birliği vardır. Âlimlerin önem verdiği husus, velîlere veya muttaki kullara verilen özel anlamdaki ilhamın varlığı ile bunun kesin bilgi kaynağı olup olamayacağıdır. İslâm âlimlerinin, gerek herkeşe verilen umumi gerekse velîlerde ortaya çıktığı kabul edilen hususi ilhamın dinî konularda kesin bilgi kaynağı teşkil etmesi ve delil olarak kullanılmasına ilişkin görüşlerini iki noktada toplamak mümkündür:

a) İlham, Allah veya melek tarafından kalbe ulaştırıldığı için en doğru bilgi olup, kesin delil kabul edilebilir. Başta sûfiler olmak üzere İbn Sînâ, Abdülkadir el-Bağdâdî, Gazâlî, Fahreddin er-Râzî, İbn Haldûn, Zebîdî ve Haydar el-Âmûlî gibi âlimler bu görüştedir. Gazâlî'nin öncülüğünü yaptığı görüşe göre; Kalbin, biri duyular âlemini, diğeri gayb ve melekût âlemini algılamaya müsait iki yönü vardır. Beş duyu ile dış dünyayı idrak eden insan iç duyusuyla da gayba ve melekût âlemine muttali olur. Kalbin melekût âlemiyle irtibat kurup doğrudan bilgiler alabilmesi için her türlü kötülükten arınması ve büyük bir mücadeleye girişmesi gerekir. Bu gerçekleştiği takdirde kalpteki perdeler kalkar ve oraya Allah'tan veya meleklerden bilgiler gelir. Vahiyle gelen bilgi peygamber ilmidir, ilhamla ulaşan bilgi ise, ledûn ilmidir.⁷

b) İnsan kalbine bazı bilgilerin ilham edilmesi mümkün olmakla birlikte bunlar genel geçerliği bulunan kesin bilgi kaynağı teşkil etmez ve dinî alanda delil olarak kullanılamaz. Sûfiyye ile onlara tâbi olanların dışında kalan İslâm âlimlerinin çoğunluğu bu görüştedir.

İlhamın dini konularda bilgi kaynağı olmayacağını söyleyen ilk Sünnî kelamcısı İmam Maturidî'dir.⁸ Ona göre ilham, bilgi sahasında kaos ve fikir ayrılıkları yaratır. Gerçek bilgiye ulaşmayı imkânsızlaştırır. Bütün çabaların sonunda, onunla ilgili ortak bir değerlendirme standardı ve anlaşma için müşterek bir zemin bulunmadığından, ilham, insanlığı parçalanmaya ve yıkıma götürmekten sorumludur.⁹

Ömer Neseî, Metnû'l-Akaid'de şöyle der: **"İlham, hak ehli olanlara göre, bir şeyin sıhhatini bilme konusunda ilim elde etme vasıtası değildir."**¹⁰

İmam Taftazanî de şöyle der: "İlham, herkes için bilgi vasıtası değildir. Başkasına karşı delil olarak kullanılmaya elverişli de değildir. Kişinin kendisi için ilham delil olabilir. Çünkü ilhamla (kişiye özel) ilim hâsıl olduğu konusunda şüphe yoktur. Bu hususla ilgili hadisler mevcuttur. Birçok seleften bununla ilgili haberler nakledilmiştir."¹¹

İmam Neseî, İlham'ın şer'î delil olduğunu ileri sürenlere şu mânidar cevabı vermiştir: "İlham; din ve mezheplerin sıhhatini bilmek için kesin delildir diyenlere derim ki, Bana da ilhamın dinlerin sıhhatinin bilinmesinde bir bilgi kaynağı olduğu sözünün yanlış olduğu ilham olundu"¹²

Takiyyüddin İbn Teymiyye, "Sizden önceki ümmetler arasında, kendilerine ilham olunanlar vardı. Eğer benim ümmetim içinde de böyle biri varsa, o da Ömer'dir." hadisini şerh ederken der ki: "Bizden önceki ümmetlerde kendisine ilham verilenlerin varlığı kesindir. Böyle kimselerin bu ümmette (Ümmet-i Muhammed'de) bulunması, ümmetlerin en faziletli olmakla beraber, (yukarıda naklettiğimiz hadiste) şart edatına bağlanmıştır. Çünkü bizden önceki ümmetlerin onlara ihtiyacı vardı. Bu ümmet ise, Nebilerin ve onun risaletinin kemalinden dolayı onlardan müstağnidir. **Allah Teâlâ, bu ümmeti Nebi'den sonra, keşif, ilham, muhaddes ve rüya sahibi kimselere muhtaç kılmadı.** Şart edatıyla yapılan bu bağlantı, ümmetin kemalinden ve müstağni oluşundandır, noksan oluşundan değil. Sıddık, muhaddesten daha kâmilidir, çünkü sıddıklığın kemali; mana bağlılığı ile ilham, içe doğma, keşif gibi şeylerden müstağnidir. Çünkü sıddık bütün kalbini, sırrını, içini-dışını Resulüne teslim etmiştir. Bununla o, diğer şeylerden müstağni olur.

Birçok hayalperest ve cahilin 'Kalbim, Rab-bimden bana bunu ilham ediyor' dediği şeye gelince; kalbinin ona bir şeyler söylemiş olması doğrudur, fakat kimden? Rabbinden mi, yoksa şeytanından mı? "Kalbim bana Rabbimden böy-

7 Gazâlî, İhyâ', III, 143-146, 159; Er-Risâletül-ledünniye, Sh:52, vd. (Mec.Resâili İmâm Gazzâlî, Beyrut ts.)

8 İmam Mâturidî, Kitâbu't-Tevhîd, İstanbul-1979, Sh:4-10; Ali Eyyub, Maturidilik (M. M. Şerif'in İslam Düşüncesi Tarihi İçinde), İstanbul-1990, I/300.

9 Yrd.Doç.Dr. Enbiya Yıldırım, Beyhakî ve Hadis Rivâyetinde

Rüyâyâ Verdiği Değer, C.Ü.6.F.D., Sh:178.

10 Sa'duddîn et-Taftazânî, Şerhu'l-Akaid, çev. Süleyman Uludağ, Dergâh Yayınları, Sh:121.

11 Taftazani, Şerhu'l-Akâid, terc. Süleyman Uludağ. Sh: 121

12 Neseî, Tebsiratü l-edille fî usûlîd-dîn (nşr. Hüseyin Atay), Sh: 34-35, Ankara 1993

le ilham etti" derse, kendisine ilham edip etmediğini bilmediği birine söz isnat etmiş olur ki, bu da yalandır. Bu ümmetin muhaddesi, asla böyle söylemez, hiçbir zaman böyle bir şeyi ağzına almaz. Şüphesiz Allah, Ömer'i, bunu söylemekten korumuştur. Bilâkis, bir gün kâtibi 'Bu, mü'minlerin emîri Ömer b. Hattab'a Allah'ın gösterdiği (öğrettiği, ilham ettiği) şeydir' diye yazdığında, Ömer: 'Hayır, onu sil! Bu, Ömer b. Hattab'ın gördüğü şeydir, eğer o doğruysa Allah'tandır; yanlış ise Ömer'dendir. Allah ve Resulü ondan beridir, uzaktır, diye yaz!' buyurmuştur. Ömer 'kelâle' (miras hukukuyla ilgili bir kavram) konusunda: Bu konuda kendi görüşümü söylüyorum, eğer doğruysa Allah'tan; şayet yanlış olursa benden ve şeytandandır, der. Resulullah (s.a.v.)'ın şehadeti ile muhaddes olanın sözü böyledir. Oysa sen İttihadî'nin, Hululî'nin, şatahat söyleyen İbahî'nin, sema yapanların açıkça 'Rabbim, kalbime böyle ilham etti' dediğini görürsün."¹³

İbn Kayyım el-Cevziyye de, İğasetu'l-Lehfân fî Mesayidi's-Şeytan adlı eserinde der ki: "Peygamberlerden başkaları, şahsî düşüncelerinde ve ilhamlarında hata da ederler, isabet de. Onların zan ve ilhamları, düşünceleri ve hatıraları, Allah'ın kulları için delil ve hüccet niteliği taşıyamaz. Allah'ın ilhamına mazhar olanların sadatı, ashab-ı kiram efendilerimizdir. Onlardan Hz. Ömer (r.a.)'ın, ilâhî ilhama mazhar olduğu, hadis ve nice olaylar ile sabittir. Böyleyken o, belli bir konuda fikrini söyler, mertebesi ondan çok aşağı bulunan biri de kendisine itiraz ederdi. O da, gelen itirazı anlayışla karşılar, üzerinde düşünüp istişarelerde bulunur, kendisinin hatalı olduğu anlaşılır, o da hatasından dönerdi. Şahsî düşüncelerini ve ilhamlarını, daima Allah'ın Kitabına, Resulullah'ın Sünnetine arz ederdi. Kendi zan ve ilhamlarına itibar ve itimat etmezdi. Yani onları değil, Allah'ın Kitabını ve Resulünün Sünnetini hakem tanırdı.

Abit ve zahit geçinen şu cahiller ise, kalplerine geçici bir zan ve düşünce gelse, hemen onu hakem tanıyıp Allah'ın Kitabını ve Resulünün Sünnetini terk ederler. Bu elbette çok yanlış bir tutumdur, asla rahmanî bir gidiş değildir. Buna rağmen şahsî ilhamları ile gurur ve ucba düşerler ve derler ki: **'Haddesenî kalbî an Rabbî-Kalbim, Rabbimden alarak bana dedi ki...'** Evet, bunu kendilerine düstur ve şiar edinmiş-

lerdir. Yine açıkça derler ki: 'Biz ilmi ve marifeti, ölmekten münezzeh bulunan Allah'tan alıyoruz, arada hiçbir vasıta olmaksızın! Sizler ise zahir ehliniz ve ilimlerinizi vasıtalarından alıyorsunuz.' Açıkça böyle iddialarda bulunurlar ve açıkça, peygamberleri ve onlara inen Allah'ın kitaplarını aradan çıkarırlar. Böyle bir tutum ise, bütün gizliliğine ve aldaticılığına rağmen, büyük bir küfür ve dinsizliktir! Kuran'ın ve Peygamber'in aracılığını aradan çıkarmanın, başka bir hükmü ve manası yoktur. İşte şeytanî iğva ve vesveselere en büyük aldanışlardan biri de, hiç şüphesiz bu sakat tutumdur. Niceleri buna kapılmışlar ve helâk olmuşlardır."¹⁴

2) KEŞİF: Sözlükte 'perdeyi ve örtüyü kaldırmak, kapalı olan bir şeyi açığa çıkarmak, var olan fakat niteliği bilinmeyen şey hakkında bilgi edinmek' gibi anlamlara gelen keşif kelimesi¹⁵ Kur'an'da türevleriyle birlikte 'sıkıntıyı kaldırmak ve çaresizliği sona erdirmek' mânasında kullanılır.¹⁶

"Çaresiz kalana dua ettiğinde cevap veren, sıkıntısını kaldıran ve sizi yeryüzünde halifeler kılan kimdir? ¹⁷ mealindeki âyetle keşf bu anlamda kullanılmış ve Allah'a "kâşif" (sıkıntıyı sona erdiren) denilmiştir.¹⁸ Bir âyetle de, "Senin perdeni kaldırdık, artık bugün gözün keskindir"¹⁹ buyrulmuştur. Ölümle âhirete intikal eden kişinin gözünü örten perde kalktığı için daha önce gayb olan hususları artık açıkça görür. Keşf hadislerinde de bu mânalarda kullanılmış,²⁰ gaybı ve âhiret hallerini görmeye engel olan perdenin (gitâ, hicâb) açılmasıyla kıyamet günü her şeyin görüleceğine işaret edilmiştir.

Sûfîler keşf terimini hem 'perde arkasında ve aklın ötesinde olduğu için gâib olan bazı şeyleri bilme', hem de 'Allah'ın tecellilerini temaşa etme' anlamında kullanmışlardır. Çünkü her iki durum da perdenin kalkması veya aralanması sonucunda gerçekleşir. **"İki şey arasında ki perdenin kalkması ve bu iki şeyin birbirine karşı açığa çıkması"** anlamına gelen

14 İbn Kayyım el-Cevziyye, İğâsetu'l-Lehfân fî Mesâyidi's-Şeytân: Şeytanın Tuzakları, İnsanların Kurtuluş Yolları, çev. Ömer Temizel, Uysal Kitabevi, Konya 1993, 1/421-424.

15 Kamus Tercümesi, III, 720

16 Râgıb el-İsfahânî, el-Müfredât, "kşf" md.; M. E Abdülbâki, et-Mıfcm, "kşP md

17 en-Neml 27/62

18 TDV İslam Ansiklopedisi, c. 25, Sh:315, Ankara, 2002.

19 Kâf 50/22

20 Wensinck, el-Mu'cem, "kşf" md.

13 İbn Teymiye'den naklen İbn Kayyım el-Cevziyye, Medâricu's-Sâlikîn, çev. Kurul, İnsan Yayınları, İstanbul 1990, 1/44-45.

mükâşefe teriminin de çok defa keşf anlamında kullanıldığı görülmektedir. Tasavvufa mükâşefe ilmi, sûfilere de ehl-i mükâşefe veya ehl-i keşf denilmesi keşfin bu alandaki önemini ifade etmesi bakımından dikkat çekicidir.²¹

Keşf ve mükâşefe kavramlarını genişçe ele alan Gazzâlî mükâşefenin müşahededen daha üstün olduğunu söyler.²² Ona göre tasavvuf- la ilgili ilimler mükâşefe ilmi ve muamele ilmi olmak üzere ikiye ayrılır. Muamele ilminin konusu sabır, şükür, ihlâs ve bunların zıtları olan acelecilik, nankörlük ve riya gibi kalbin hallerine ilişkin bilgilerdir. Mükâşefe ilmi ise arındırılan ve temizlenen kalpte bir nurun zuhur etmesi veya ilâhiyyâtla ilgili hususlarda perdenin açılıp hak olanın gözle görülürcesine apaçık ortaya çıkmasıdır. İnsanın cevherinde böyle bir yetenek vardır. Mükâşefe ilmi kitaplara yazılmaz. Bu ilmi bilenler ancak kendi seviyesinde olanlarla bunu müzakere eder, başkalarına ifşa etmezler. Keşf ile öğrenilen gizli ilim budur. Gazzâlî, el-Münkız'da aklın yetersiz kaldığı metafizik bazı gerçeklerin keşf ile bilineceğini, bu yolla bir velînin meleği görebileceğini ve sesini işitebileceğini söyler. Makbul olan ve olmayan te'vilden söz ederken de, bu konuda ılımlı tutumu benimseyenlerin bilgiye konu olan şeyleri işitme (sima, vahiy) olmaksızın ilâhî bir nurla idrak ettiklerini, daha sonra olayların sırları kendilerine keşf yoluyla bildirilince bu bilgiyi vahyin lafızlarıyla karşılaştırdıklarını, bunlardan yakın nuru ile müşahade ettikleriyle uyuşanları aynen benimsediklerini, uyuşmayanları ise te'vil ettiklerini belirtir ve bu konuların bilgisini sadece vahiy ifadelerinden (sem) alanların ayaklarının yere sağlam basamayacağını söyler.²³

İbn Teymiyye ise, harikulade hallerin bir kısmının fiilî olduğunu ve bunlara keramet denildiğini, diğer kısmının bilgiyle ilgili olduğunu söyler. Ona göre bir kimsenin başkalarının işitmediği bir sesi işitmesi, görmediği şeyi görmesi, bilmediği şeyleri firâset ve ilham yoluyla bilmesi gibi olaylar bilgiyle alâkalı harikulade hallerdir. Bunlara keşf denildiğini, Kur'an'da ve Sünnet'te keşfin örnekleri bulunduğunu söyleyen İbn Teymiyye, keşfin dinî veya mubah olan dünyevî bir fayda temin ederse nimet, harama vesile olursa günah olacağına dikkat çeker. Ona göre bir velînin keşf yoluyla gayba vâkıf olmaması onun

Allah katındaki mertebesinin yüce oluşuna engel teşkil etmez. Hatta bu durum onun hakkın- da daha faydalı olabilir. Keşfin aklî, hissî, nazarî, zarurî çeşitleri üzerinde duran İbn Teymiyye bunların bir kısmının kesin, bir kısmının zannî bilgi verdiğini kaydetmiştir.²⁴ Ancak Gazzâlî'nin vahiy, te'vil ve keşf ilişkisiyle ilgili görüşünü²⁵ aktarırken bu tür iddiaların bilgiye konu olan şeylerde Resûlullah'ın duyurduğu haberlerin istifade edilecek bir yanı bulunmadığı, zira her insanın kazandığı müşahade, nur ve mükâşefe sayesinde bunları idrak etmesinin mümkün olduğu gibi aşırı bir noktaya vardırılabileceğini ifade etmektedir.²⁶

İslâm âlimlerinin büyük çoğunluğu İbn Teymiyye gibi keşfi temelden reddetmemekte, aklî bilgiler gibi keşfi bilgilerin de Resûlullah'ın haber verdikleriyle uyuşması şartıyla doğru bilgiler olduğunu belirtmektedirler. Hatta buna Kur'an'dan deliller göstermekte, bu ölçüye uymadığı halde aklî burhanlar veya ilâhî müşahedeler olarak ileri sürülen görüşleri ise fâsid hayaller ve bâtil vehimler şeklinde nitelemektedirler.²⁷

KEŞFEN HADİS RİVAYETİ

Mutasavvıflar ilham ve keşfe dayanarak Kur'an'ı tefsir ettikleri gibi bir hadisin veya hadis âlimlerine göre sahih olmayan bazı hadislerin sıhhatini keşf yoluyla tespit ettiklerini iddia etmişlerdir. Kaynaklarda belirtildiği kadarıyla Ebû Talib el-Mekkî ile başlayıp İbn Arabî'de zirvesine ulaşan, sûfiler arasında zamanla yayılıp şöhret bulan keşifle hadis rivayeti Bursalı İsmail Hakkı (V.1725) ile de devam ettirilmiştir.

Muhyiddin İbn Arabî, kendisi daha Mağrib'de bulunduğu 1201 yılında kendisinin kurbet makamına ulaştığını, hadisleri keşif yoluyla alabilecek bir kişinin mutlaka kurbet mertebesine yükselmesi gerektiğini söylemiştir.²⁸ İbn Arabî, henüz hiçbir hadis kitabını tanımadan, keşif ve ilham yoluyla Hz. Peygamber'le irtibat kurduğunu iddia etmiş, daha sonra öğrendiği hadislerin keşfen müşahade ettikleriyle çelişmediğini ifade etmiştir. Fütûhat'ın bir başka yerinde ise kendisinin ulaştığı manevî makamı bir tahdis-i nimet kabilinden zikrederek, kendi-

21 TDV İslam Ansiklopedisi, c. 25, Sh:315

22 el-İmlâ, I, 79

23 İhyâ, I, 04

24] Mecmû'atü'r-resâ'il, V, 154-226

25 Mecmû'atü'r-resâ'il, V, 154-226

26 Derü te'aruzi'l-'akl ve'n-nakl, V. 348

27 TDV İslam Ansiklopedisi, c. 25, Sh:316,

28 Seyit Avcı, Keşif Yoluyla Hadis Rivayeti Meselesi, Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi IV (2004), Sayı: 4, Sh:168

sinin Resûl-i Ekrem (s.a.)'e bütün hadisleri arz ettiğini, onun kendisine nakil yönünden sahih olan pek çok hadis için o hadisleri söylemediğini, yine rivayet açısından zayıf nice hadisler için ise onları ifade ettiğini belirtmiştir.²⁹

İbn Arabî'nin bu sözleri kuru bir iddiadan ibaret kalmamaktadır. Gerçekten o, keşif yoluyla tashihine inandığı bazı hadisleri eserlerinde zikretmeyi ihmal etmemiştir. Çoğunlukla uydurma rivayetleri toplayan eserlerde bulunan şu rivayetler gibi: "Nefsini bilen Rabbini bilir; Ben bilinmeyen bir hazine idim, bilinmeyi istedim de mahlûkatı yarattım. Onlara kendimi tanıttım, onlar da beni tanıdılar; Kur'an âyetleri içinde her bir âyetin zâhiri ve bâtını, haddi ve matlâı vardır. Bu mertebelerden her bir mertebe için insanlar, bu taifelerden her bir taife için bir kutup vardır. Bu kutup üzerine felek döner vb."³⁰

İsmail Hakkı Bursevî, "Ben gizli bir hazine idim ..." rivayeti üzerinde dururken, bu rivayetin rivayet açısından sabit olmasa bile keşfen sahih olduğunu söylemiştir.³¹ Abdülazîz ed-Debbâğ da, birçok hadisin sahih olup olmadığına keşf ile hükmetmiştir.³²

Halk dilinde hadis diye dolaşan sözlerle ilgili yazılmış eserlerden Keşfu'l-hafâ adlı meşhur eserin müellifi olan **el-Aclûnî** bu eserinin mukaddimesinde, bir hadisin mevzû veya sahih oluşunun hadisin zahirine göre olduğunu, muhaddisin o hadis ile ilgili isnad ve diğer hususları dikkate alarak verdiği hükme bağlı bulunduğunu, gerçekte onun hadis olmayabileceğini, zira caizdir ki bir muhaddise göre sahih olan bir hadisin gerçekte mevzû veya zayıf olabileceği gibi bunun tersinin de mümkün olabileceğini, Buhârî ile Müslim'in Sahih'lerinde bile olsa durumun böyle olduğunu, muhaddislere göre sahih olan bir hadisin gerçekte zayıf olması ihtimali ile birlikte muhaddislere göre sabit olan hükümle amel edildiğini, o hadisten hüküm çıkaran âlimlerin açıklamalarına bakarak hadis sonucunda dinî bir sorumluluk ortaya çıktığını belirtmiştir. Bu sözlerin ardından Aclûnî, daha önce İbn Arabî konusunda anlatılan keşif ehli kimselerin nasıl hadis aldıklarına dair Fütûhat'ta geçen bilgileri aynısıyla nakletmiştir. Aclûnî'nin kendi görüşüne mesnet olarak İbn Arabî'nin keşif konusundaki

fikirlerini nakletmesi keşifle hadis tezini benimsemişliğini gösterir.³³

Hindistanlı büyük muhaddis **Mübarekfurî**, Tirmizî'nin Sünen'ine yazdığı Tuhfetü'l-ahvezî bi şerhi Câmî't-Tirmizî adlı şerhinin mukaddimesinde keşif, rüya ve ilhamla hadis tashihinin bilinmeyeceğini, hadis tashihinde ölçünün isnad olduğunu söylemiş, sıhhati bilinmeyen bir hadisin ne Resûl-i Ekrem (s.a.)'in rüyada yapmış olduğu bir tashihle, ne de keşif ve ilham yoluyla sabit olduğunu, bu ve buna benzer hükümlerin rüyada Hz. Peygamber'in sözüyle tespit edilemeyeceğini, tespitinin ancak dünyada iken söylemiş olduğu sözle mümkün olacağını, çünkü bir hadisin sahih olduğunu anlamanın yolunun isnada dayandığını söylemiştir.³⁴

Yirminci yüzyıla özellikle hadis sahasında neşrettiği eserlerle damgasını vuran hadisçilerden **Abdulfettah Ebû Gûdde**³⁵de, Aclûnî'nin yukarıda geçen keşifle hadise meyleden ifadelelerini tenkit ederek, sünnetin sübûtunda muhaddislerden nakledilen sahih rivayetler yanında mûkaşiflerden haber verilen keşiflerin kaynak olamayacağını, velayet ve kerametinin bu hususta bir etkisinin bulunmayacağını, ne kadar değerli olurlarsa olsunlar hadislerin velilerden değil ancak muhaddislerden alınması gerektiğini belirterek **"Aclûnî'nin bu görüşüne şaşıyorum. O ki, Buhârî'nin Sahih'ini şerheden bir muhaddis iken kalkıp keşiften bahsediyor"** diyerek hayretini ifade etmiştir.³⁶

İlham ve keşf iddialarının memleketimizdeki pratik bir örneği olarak Said Nursî'nin Risale-i Nur adlı eseri ve Cevşen-i Kebir'i örnek verebiliriz.

Said Nursî eserini şöyle övmekte: "Kur'an'ın gizli gerçekleri Risale-i Nur ile birlikte bize iniyor!! ...Peygamber devrinde Kur'an'ın vahiy suretiyle inmesi gibi, her asırda, Kur'an'ın arştaki yerinden ve manevi mucizesinden feyiz ve ilham yoluyla onun gizli gerçekleri ve gerçeklerinin kesin delilleri iniyor."³⁷

33 Seyit Avcı, Keşif Yoluyla Hadis Rivayeti Meselesi, Sh:180 vd.

34 Mübarekfurî, Tuhfetü'l-ahvezî, I, 244, Beyrut 1346'dan offset

35 Hayatı hakkında bakınız: Muhammed İmamoglu, Vefatının 15. Yıldönümünde Abdulfettah Ebu Gûdde, Genç Birikim Dergisi, Şubat 2012

36 Aliyyu'l-Karî, Uydurma Olduğunda İttifak Edilen Hadisler, Abdulfettah Ebu Gûdde'nin dipnotu, Sh:306, İnkılab Yayınları, İstanbul, 2006.

37 Şualar, Birinci Şua, Yirmi dördüncü Ayet ve Ayetler, Üçüncü Nokta, c. I, Sh: 842. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: "Kur'an'ın gizli hakikatleri Risale-i Nur ile birlikte bize iniyor!!

29 Seyit Avcı, Keşif Yoluyla Hadis Rivayeti Meselesi, Sh:170

30 Daha başka örnekler için bak: Seyit Avcı, Keşif Yoluyla Hadis Rivayeti Meselesi, Sh:170-174

31 İsmail Hakkı Bursevî, Kenz-i Mahfi, Sh: 2

32 Abdülazîz ed-Debbâğ, el-İbrîz, Sh: 54,64

Said Nursî'nin en sadık hizmetkârı diye nitelenen Zübeyr Gündüzalp: "Risale-i Nur, yirminci asrın Müslümanlarını ve bütün insanları koyu bir fikir karanlıklarından ve müthiş dalâlet yollarından kurtarmak için müellifin kendi ihtiyariyle yazılmış değil, Cenab-ı Hakk'ın lisanıyla yazılmış bir eserdir. Ey Risale-i Nur! Senin, hakkın dili, hakkın ilhamı olup O'nun izni ile yazıldığına şüphe yok. "Ben, kimsenin malı değilim. Ben hiçbir kitabdan alınmadım, hiçbir eserden çalınmadım. Ben Rabbânî ve Kur'ânîyim. Bir lâyetmut'un eserinden fıskıran kerametli bir Nûr'um."³⁸ diyerek Risale-i Nur'u yere göğe sığdıramamıştır.

Said Nursî ve talebeleri, bu sözleriyle aslından ilhamdan da öte şeyler ihsas etmektedirler. Bu iddialar karşısında Ehl-i Sünnet âlimlerinin görüşlerini³⁹ yukarıda zikrettik ama özetle şunu ekleyebiliriz: Vahyin kaynağı belli olduğu halde ilhamın kaynağı belli değildir. Vahiy ile ilhamın karıştırılmasının sebebi ikisinin de gizli olmasıdır. Vahiy ile ilhamı aynı manada kullanmak yanlış sonuçlar doğurur. İlham ve sezgi dini bilme konusunda bilgi kaynağı olamaz. İlham şeytandan olabileceği gibi melekten de olabilir. İlham; Allah'ın, meseleleri daha açık görüşle anlaması için kişinin kalbini açması, bunu kişiye kolaylaştırması ve onu doğruya sevk etmesidir. Yoksa ciltlerce kitapları, kişiye âdeta zorla, "ihtiyarı ve rızası haricinde yazdırması" değildir. İlham'ın şeytani olmadığına tespiti, ancak vahyin hükümlerine uygun olması ile mümkündür.

Son olarak "Cevşen-i Kebîr" hakkında bilgi verelim: "Cevşen-i Kebîr" diye bilinen dua metni, Mûsa el-Kazım'dan itibaren imamlar yoluyla Peygambere nispet edilmiş bir hadis olarak rivayet edilmektedir. Bu dua özellikle Şiî dünyasında oldukça rağbet görmüş, duayı Ahmed Ziyâeddin Gümüşhânevî, Mecmû'atü'l-Ahzâb adlı eserinde nakletmiş ve daha sonra Said Nursî tarafından "Kur'an'ın hakiki ve tam bir nevi münacatı ve Kur'an'dan çıkan bir çeşit hülâsası"⁴⁰ diye sahiplenilmiştir. M. Fethul-

lah Gülen, Cevşen-i Kebîr hakkında şöyle söylemektedir: "Biz kesinlikle diyoruz ki, Cevşen mânâsı itibarıyla Efendimize ilham veya vahiy yoluyla gelmiştir. Daha sonra da ehlullahtan birisi bu Cevşeni keşif yoluyla Efendimizden almış ve Cevşen bize kadar öyle ulaşmıştır."⁴¹

Hâlbuki Cevşen-i Kebîr diye bilinen ve Mûsâ el-Kâzım'dan itibaren imamlar yoluyla Hz. Peygamber'e nispet edilmiş bir hadis olarak rivayet edilen yaklaşık on beş sayfalık dua metni Sünî hadis mecmualarında yer almamakta, aynı şekilde Şiî hadis külliyyatının ana kaynağı durumundaki kütüb-i erbaa'da dahi bulunmamaktadır.⁴² Ehl-i Sünnet âlimlerinin eserlerinde yer alan ve kaynağı sağlam, sahih olan o kadar kıymetli dua dururken, Şiîlerin bile güvenilir kaynaklarında yer almayan Cevşen'in bu kadar ön plana çıkarılması düşündürücüdür. Ayrıca Kur'an-ı Kerim okuyup ondaki dualarla niyazda bulunmak varken, sahih oluşu çok şüpheli olan Cevşen üzerinde bu kadar ısrarla durulup, Peygambere aidiyeti kesinmiş gibi aksettirilmesi üzerinde durulması gereken bir durumdur.

İşin nihayetinde şunu söylemeliyiz ki; İsnadının varlığı bile şüpheli olan bir rivayete ilham ve keşf yoluyla hadis damgasının vurulması ve Cevşen'in sahih hadislerdeki peygamberimize ait duaların önüne geçirilmeye çalışılması doğru değildir.⁴³

Nitekim kendisi de risale-i Nur çizgisinde yaşamış olan aynı cemaatin önde gelenlerinden hadisçi İbrahim Canan'ın sözleriyle yazımızı bitirelim: "Bazı kitaplarda rastlanan mükâşefe ve rüya yoluyla Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'den telakki edildiği söylenen sözlerle hadis denemez, onların, dini hiçbir değeri yoktur. Rüveyi sâdika hak ise de, sika bir kimse rüyasında Rasûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'dan bazı sözler öğrenmiş olsa da buna hadis denemez. Rüya sadece gören kimse için bir kıymet taşır. Hâlbuki hadis kıyamete kadar, herkes için din ortaya koyar. Bunun yolu da objektif şartlara ve belli kaidelere göre, her zaman kontrolü, tahkiki mümkün olan rivayetten geçer. Bunun aksini söyleyen ve sübjektiviteyi esas alan tek bir sünî muhaddis çıkmamıştır."⁴⁴

Tenzil'ül-Kitab cümlesinin sarıh bir manası asrısaadette vahiy suretiyle Kitab-ı Mübîn'in nüzulü olduğu gibi, manayı işaretleriyle de, her asırda o Kitabı Mübîn'in mertebeye-i arşivesinden ve mu'cize-i maneviyesinden feyz ve ilham tarikiyle onun gizli hakikatları ve hakikatlerinin bürhanları iniyor, nüzul ediyor..."

38 Mûdâfaalar, 347, Afyon Mûdâfâsı/Afyon Mahkemesi Kararnâmesinden'den nakleden Abdullah Tekhafızoğlu, Nur Risalelerine Eleştirel Bir Yaklaşım, Sh:27, Ankara, Tarihsiz

39 Bu konuda Abdullah Tekhafızoğlu'nun 'Nur Risalelerine Eleştirel Bir Yaklaşım' adlı eserinin okunmasını tavsiye ediyoruz.

40 Said Nursî, Sözler, Sh:441. Ayrıca bak: Senâi Demirci, Cevşen-i Kebîr Türkçe Okunuşu ve Açıklaması, Timaş Yayınları, İstanbul 2006, s.10-11.

41 Fethullah Gülen, Prizma I, İzmir 1995, Sh:150-151.

42 Mehmet Toprak, "Cevşen", DİA, cilt: 7, sayfa: 463

43 Adnan Yeniay, Cevşen Duasının Hadis İlmi Açısından Kritiği, Sh:72, Sivas, 2008.

44 İbrahim Canan, Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, c.2, Sh:68, Akçağ Yay., Ankara 1988.

Libya'nın Yenilen Müslümanları

Ömer EŞHUR
Çev: Abdullah METİN

Libya'nın¹ geçen meclis seçiminde Merkez Trablus'taki seçimleri üçüncü bitiren Libya İslâmi Mücadele Birliği (LİMB) resmi ideologu ve Vasat Ümmet Partisinin kurucusu Sami el Saadi "Kesinlikle bu sonuçları beklemiyorduk. Ama geleceğimiz geçmişimizden ve bugünümüzden daha iyi olacak" dedi. Taliban lideri Molla Ömer'in "Arapların şeyhi" olarak nitelediği ve LİMB'in anti demokratik manifestosunu kaleme alan el Saadi Libya'nın liberal güçlerinin bariz zaferini kabul etti.

Gerçekten sonuçlar seçimde Müslümanların oyların çoğunu kazanmasını beklemeyen analistleri bile şaşırttı. Derna'yı da içine alan ve Müslümanların kalesi olarak görülen seçim bölgesinde Müslüman Kardeşler'in Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) sadece 8.619 oy alırken, 60 parti ve yüzlerce sivil toplum kuruluşundan müteşekkil liberal eğilimli Ulusal Güçler Koalisyonu (UGK) 59.769 oy aldı. Liberal eğilimli Merkez Ulusal Eğilim (MUE) üçüncü bitirdi ve 4.962 oy aldı.

Albay Muammer Kaddafi rejiminin yıkılmasında rol aldıkları için Müslümanların yerel kahramanlar olarak görüldükleri Ebu Selim'in fakirleşen batı yakasında altı İslâmi parti toplamda 15.000 kadar oy alırken, Ulusal Güçler Koalisyonu bu partileri hezimete uğratarak 60.052 oy aldı. Merkez Ulusal Eğilim'in bir, Ulusal Güçler Koalisyonu'nun ise on bölgede birinci geldiği

seçimde liberal eğilimli partiler 13 seçim bölgesinin 11'inden birinci çıkmış oldu.

Gerçekte bu sonuçlar, başbakanı, hükümeti ve anayasa taslağı hazırlama komitesini atayacak olan kurucu meclisin 200 üyesinin yalnızca 80'ini belirleyecek. Geriye kalan 120 sandalye ise yerel çevrelerin önde gelen isimlerine, güçlü kabilelerle bağı olan kişilere ve sayıca bunlardan daha az olmak üzere Müslüman ve liberal siyasetçilere ayrıldı.

Müslümanlar adamakıllı hezimete uğramalarına rağmen, çoğu bölgede iyi iş çıkardılar. Libya çapında, 10 bölgede ikinci sırada bitirdiler (9 bölgede AKP, 1 bölgede ise Selefi eğilimli Kökencilik Koalisyonu). Mısırata'da AKP yerel bir parti olan Anavatan Birliği Partisi'nin ardından ikinci bitirdi, ama 4. sırada bitiren Ulusal Güçler Koalisyonu'nun yaklaşık üç katı oy almayı başarabildi.

Bununla birlikte "Müslümanlara ne oldu" sorusu ortada duruyor. Onlar ki, Kaddafi'ye karşı muhalefete öncülük ettiler, Tunuslu ve Mısırlı kardeşlerinden tavsiyeler aldılar ve muhafazakâr Müslüman bir ülkede söylemlerini dini sembollerle süslediler. Ama, bunlar yeterli değildi.

Mısır'ın Müslüman Kardeşleri ve Tunus'un en-Nahda'sı ile Libya'nın Müslümanları arasındaki çarpıcı fark kurumsallaşma düzeyi ve kitlelerle olan etkileşimdir. Kaddafi'nin 40 yıllık iktidarı boyunca Libya'da Müslümanlar; belirli bir örgüt yapısı, hiyerarşisi ve kurumları inşa

1 Ömer Eşhur, Exeter Üniversitesi, Arap ve İslami Çalışmalar Enstitüsü, Ortadoğu Çalışmaları Direktörü, kaynak: El Cezi-re, çeviren: Abdullah METİN



etmediler; Mısırlı, Tunuslu, Faslı ve Ürdünlü kardeşleri gibi sosyal hizmetlerle de ilgilenmediler.

Sonuç olarak Müslümanlar, Ulusal Güçler Koalisyonu'nun başında olan ve Ulusal Geçiş Konseyi'nin resmi başkanlığını yapan Mahmud Cibril kadar geniş bir koalisyon kuramadılar. Gerçekten Müslümanların oyları, 6 tanesi daha dikkate değer olan partiler arasında bölündü.

Fakat güçlü liberal dönüşüm için diğer bir sebep "kan" faktörüdür. Bingazi'den Mahmud Abdulkhakim isimli bir oy veren bana "Ailemin oylarını Müslüman Kardeşler'e vermiyorum. İki kuzenim onların yüzünden öldü" dedi. O da yasaların İslam'a dayanmasını savunuyordu ve karısı da peçeliydi ama liberallere oy verdi. Kuzenleri ise 1990 yılındaki Şehitler Hareketi ile Kaddafi güçleri arasındaki cepheleşmede öldürülmüştü.

Abdulkhakim gibi ortalama Libyalıların çoğu, Müslüman örgütleri ve onların tarihi rollerini tartışmaz. Onlar için, bütün İslamcılar "kardeş"tir (Müslüman Kardeşler). Halkın gözünde, silahlı eylemlerin içinde yer alma "leke"sinin, Talibanvari yasalarla yönetilme korkusu ve 1990'da Cezayir'de yaşananın benzeri bir iç savaş ya-

şanma korkusuyla birleşmesi her kanattan Müslüman örgüte zarar verdi.

Müslümanların yenilmelerinin üçüncü bir sebebi ise seçim kampanyasındaki söylemleridir. Cemile Marzuki isminde Şer'i ilimler mezunu birisi bana "bir İslâmi partiye oy vermek zorunda olduğumu söylemeleri çok iticiydi. Libya'da hepimiz Müslüman'ız, benim kimliğimi alıp, sadece kendilerine aitmiş gibi gösteremezler" dedi. Marzuki de İslam'ın Libya yasalarının tek referans kaynağı olması gerektiğini düşünmesine rağmen liberallere oy verenlerdendi.

Diğer sebepler ise liberal kanatta aranmalı. Cibril'in uluslararası meşruiyeti, kabile bağları (Varfalla kabilesi 6.4 milyonluk Libya'nın 1 milyonluk kesimini içerir) ve liderlik şekli geniş bir koalisyonla birleşince ülkenin liberal güçlerini kuvvetlendirdi. Ayrıca zekice bir seçim kampanyası yaptılar ve halkın istekleri ve umutları üzerine odaklandılar. (Bu süreçte Müslümanların iktidarı ele geçirmelerinin sonuçlarının neler olacağını da biraz abarttılar.)

Sonuçlar Arap baharının diğer bir paradoksidir: Mısır ve Tunus'taki liberallerin sadece hayal edebilecekleri bir şekilde, bütün şartların Müslümanların zaferini işaret ettiği bir ülkede liberaller kazandı.

Suriye’de Devrim

Joshua Landis ile Röportaj

Kaynak: Frankfurter Rundschau-online
(Alman İnternet Gazetesi) / Çev: Genç Birikim

Joshua Landis, ABD’de Suriye’yi en iyi tanıyanlardan biri olarak kabul edilmektedir. Oklohoma Üniversitesinde Tarihçi olan Landis Suudi Arabistan ve Lübnan’da yetişmiştir. Halen Washington’da politikacılara danışmanlık yapmaktadır.

“www.joshualandis.com” adlı internet sitesinde Suriye’deki ayaklanma ile ilgili topladığı makaleler, yorumlar ve analizler en güvenilir kaynak sayılmaktadır.

Sığınma veya Dar Ağacı

Suriye uzmanı Joshua Landis, Suriye rejimi ve isyancıların geleceği ile Esed sonrası geçiş sürecinde muhtemel düzenlemeler hakkında konuştu.

Geçenlerde Şam’da meydana gelen saldırıda rejimin ileri gelen temsilcileri öldü ve başkent çarpışmalara sahne oldu. Bu arada, Esed klanının Suriye’nin başkentini tekrar kontrol altına aldıkları anlaşılmaktadır. Suriye uzmanı Joshua Landis’e göre, Esed ülkeye yeniden hakim olma şansını yitirmiştir.

Frankfurter Rundschau: Esed iktidarının son aşamasına mı gelindi?

Joshua Landis: Son günlerde sünni-alevi ittifakının parçalandığı daha açık

olarak ortaya çıktı. Bu ittifak rejimin belkemiği idi, bu parçalanma rejimin sonunu getirecektir. Bununla birlikte, ordu halen sağlam olarak ayakta duruyor, bu nedenle çöküşe kadar bir müddet daha bir zaman geçecektir.

Frankfurter Rundschau: Esed’i halen kim destekliyor?

Joshua Landis: Alevi seçkinlerinde henüz bir çatlak yok, ancak alevi azınlığın diğer birçok üyesi şu sıralarda Esed’in geri çekilmesini güçlü bir şekilde talep etmektedir. Onlar artık istikrarsızlığın ve yıkımın nedeni olarak rejimi görmektedir. Ve onlara göre Esed iktidarda kaldığı sürece her şey daha da kötüye gidecektir. Diğer azınlıkların üyeleri de artık bu görüşü paylaşmaya başladı.

Frankfurter Rundschau: Esed neden istifa etmiyor?

Joshua Landis: İsyancıların Şam’a saldırımları aynı zamanda rejimin kalbine saldırımları anlamına gelmektedir. Ancak Esed Şam’ı tutabildiği müddetçe, iktidardan vazgeçmeyi düşünmeyecektir.

Frankfurter Rundschau: Esed’i kim ülkesine kabul eder?

İran’ın en önemli müttefiki olması nedeniyle Suriye’nin ABD için stratejik bir ehemmiyeti bulunmaktadır. ABD’nin son 30 yıldır en önemli dış politika hedefi Tahran’da gerçekleşecek bir rejim değişikliğidir. Suriye - İran ittifakı bozulursa, Washington’da İran’daki rejim değişikliğine daha kolay ulaşılabileceğine inanılmaktadır.



Joshua Landis: Tunus ona sığınma hakkı önerdi. İran, Rusya ve Çin'in de Esed'i kabul etmesi mümkün. Batı bir sığınma çözümünü destekleyebilir. Ancak Esed karar vermek için daha fazla bekler ve bu arada daha çok cinayetler işlenirse, o zaman da isyancı bir grup tarafından linç edilme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

Frankfurter Rundschau: Suriye'nin ABD için önemi nedir?

Joshua Landis: Sadece İran'ın en önemli müttefiki olması nedeniyle Suriye'nin ABD için stratejik bir ehemmiyeti bulunmaktadır. ABD'nin son 30 yıldır en önemli dış politika hedefi Tahran'da gerçekleşecek bir rejim değişikliğidir. Suriye - İran ittifakı bozulursa, Washington'da İran'daki rejim değişikliğine daha kolay ulaşılabileceğine inanılmaktadır.

Frankfurter Rundschau: İç savaşı durdurmak için Uluslararası Topluluğun yapabileceği bir şey kaldı mı?

Joshua Landis: Hayır, devrimciler zaferin yakın olduğuna inanıyorlar. Onlar kayıtsız şartsız bir teslimiyet istiyorlar. Devrimciler, isyancılar ile rejim arasında herhangi bir görüşmeyi ve bir iktidar bölüşümünü bundan sonra hiçbir şekilde kabul etmeyeceklerdir.

Frankfurter Rundschau: Hangi muhalefet gücü geçiş sürecini yönetebilir?

Joshua Landis: Batı'da olduğu gibi Suriye'de de şu sıralarda, Esed'in devrilmesinden sonra işlerin nasıl devam edeceği ve kimin önemli bir rol oynayacağı hususlarında net bir

görüş veya fikir bulunmamaktadır. Yurtdışındaki muhalefet bölünmüş durumda, Suriye'de ise bugün yüzlerce milis faaliyet gösteriyor. Bu milis ve muhalefet gruplarının kendi aralarındaki rekabet mücadelelerini sonlandırmaları bir süre alacaktır. Meşru bir idare veya yeni bir diktatörlük ile Suriye'de birliğin ve istikrarın oluşturulması uzun ve zaman alıcı bir süreci gerektirmektedir.

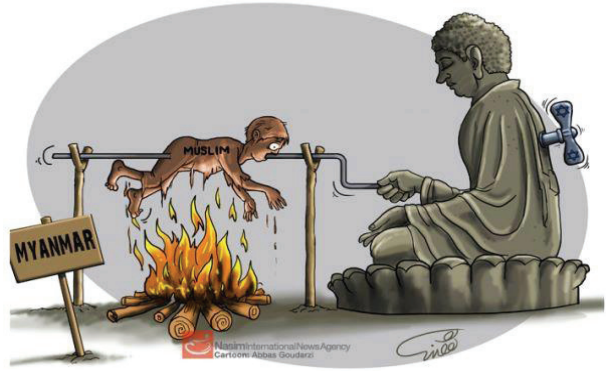
Frankfurter Rundschau: Komşu ülkeler ve bölge için bu hangi riskleri içermektedir?

Joshua Landis: Suriye, Saddam Hüseyin'in devrilmesinden sonra Irak'ta olduğu gibi bir bataklığa dönüşecektir ve hiç kimse bu bataklığa saplanmak istemiyor. Herkes buradan uzak durmaya çalışacaktır. Suriye'deki kargaşadan Lübnan'dan çok Irak korkmalıdır. Irak'ta istikrarsızlık devam ediyor. İktidardan edilmiş Sünni azınlık ise halen çok mutsuz. Suriye'deki Sünni isyancıların bir zaferi, onların da Irak'ta Şii hakimiyetine karşı direnme arzularını canlandırabilir.

Frankfurter Rundschau: Peki Suriye ne olacak?

Joshua Landis: Ülke sınırları içinde hapsedilmiş 24 milyon vatandaşı ile Suriye yoksul, yorgun ve perişan bir ülkeye dönüşecektir. Esed'in devrilmesinden sonra hiç kimse bu insanlarla veya bu ülke ile ilgilenmeyecektir. Komşu ülkeleri ve Batı'yı bir süre daha meşgul edecek olan sadece mülteci problemi kalacaktır.

Bu röportaj gazete adına Martina Doering tarafından gerçekleştirilmiştir.



Myanmar'da Müslümanların Yokedilmesi ve Medyanın Kasıtlı Duyarsızlığı

Kourosh ZIABARI / www.globalresearch
Çev: İsmail CEYLAN

Dünya genelinde Müslümanlar yaklaşan Ramazan ayı için neşeli bir şekilde hazırlık yaparlarken Myanmar'daki Rohingya Müslümanları fanatik budistlerin barbarca zulmüne ve soykırıma maruz kalıyorlar.

BM korumasında olan ve dünyadaki en mazlum azınlıklardan biri olan Rohingya halkı Müslümanlardan oluşuyor ve Rakhine bölgesinde yaşıyorlar (Myanmar'ın batısında). Batıdan Bengal körfezi ile komşu olan Rakhine bölgesinde, toplam üç milyon olan nüfusun çoğunluğu Theravada Budistleri ve Hindular tarafından oluşturuluyor.

Arakan bölgesindeki Rohingya Müslümanları üzerindeki baskıların tarihi ikinci dünya savaşına kadar uzanır. 28 Mart 1942'de Minbya ve Mrohaung kasabalarında yaklaşık 5000 Rohingya Müslüman'ı canavarca katledildi. Bu acımasız katliamdan sonra ise bölge Müslümanları, halen onları vatandaşları olarak kabul etmeyen, Burma hükümetinin rahatsız edici uygulamalarına maruz kalmaya başladı. BM göçmenlik birimine göre bu insanların vatandaş olarak kabul edilmemesi onların; seyahat özgürlüğü, eğitim hakkı v.b. sosyal haklardan mahrum kalmaları anlamına geliyor.

Burma hükümetinin ayrımcı tavırları ve zorlaşan yaşam koşulları neticesinde, şimdiye kadar yaklaşık 300.000 Rohingya'lı Müslüman'ın Bangladeş'e, 24.000'inin ise Malezya'ya göç etmek zorunda kaldığı bildiriliyor. Birçok Müslüman da Tayland'a kaçmak zorunda kaldı fakat ne Tayland ne de Bangladeş bu göçmenlere sıcak bakıyor. Bangladeş, göçmenleri tekrar geri yollamak için Burma hükümeti ile müzakerelerde bulunurken, Tayland ise göçmenleri kesinlikle kabul etmeyeceğini söyledi. Hatta Tayland'a girmek isteyen göçmenlerin bulunduğu gemi-



lerin engellenerek açık denizde batmalarına göz yumulduğu iddiaları da söyleniyor.

Yine İnsan Hakları Gözlemcilerinin verdiği bilgilere göre Rohingya Müslümanları, devlet görevlileri tarafından zorla çalıştırılıyor. Bunu yapmak istemeyenlere fiziksel şiddet uygulanıyor bazen de öldürülüyorlar. Hatta zorla çalıştırılan işçiler arasında 7 yaşındaki çocukların olduğu iddiaları da var.

Bir Mısır gazetesinin (The Egyptian Gazette, Dr. Mohamed elmasry) haberine göre buradaki Müslümanlar tarih boyunca; keyfi vergilere tabi olma, zorla topraklarının alınması, zorla evlerinden çıkarılma, evlilik ile ilgili finansal kısıtlamalar, askeri kamplarda ya da yol inşaatlarında zorla çalıştırılma v.b. gibi zulümlere maruz kalmışlar.

Myanmar hükümetinin Müslüman azınlığa uyguladığı kötü muamele, uluslararası organizasyonlar tarafından uzun süredir protesto ediliyor. Hükümetin uyguladığı kötü muameleye fanatik Budistler de katkıda bulunuyor. Mayıs 2009'da insan hakları gözlemcilerinin raporlarına göre Burma hükümeti buradaki Müslüman azınlığa Burma vatandaşlığı hakkı vermiyor ve onları temel insani haklardan mahrum ederek içinden çıkılmaz bir kaosa sürüklüyor.

Bu günlerde ise Müslümanların geçmişten beri maruz kaldıkları zulüm Rakhine bölgesindeki olaylarla baş göstermeye devam ediyor. Başkent Rangoon yakınlarında 10 Müslüman'ın 300 kişilik bir kalabalık tarafından öldürüldüğü, 10- 28 Haziran arasında 650 Müslüman'ın katledildiği 50.000 - 90.000 arasında değişen Müslüman'ın ise göç etmek zorunda kaldığı bildiriliyor. Bununla birlikte bölgede olayları gözlemleyen bağımsız gözlemciler bulunmadığı için kesin sayılar hakkında net bir bilgi bulunmuyor. Yine bildirilen sayılara göre Müslümanlara ait 9.000 ev de tahrip edilmiş durumda.



İslam Konferansı Örgütü de Rakhine bölgesinde yaşanan ve çok sayıda Müslüman'ın öldürüldüğü ile ilgili sızan haberleri kaygıyla izlediklerini açıkladı. Timeturk haber ajansı ise karışıklıklar başladığından beri 1.000'in üzerinde Müslüman'ın katledildiğini açıkladı.

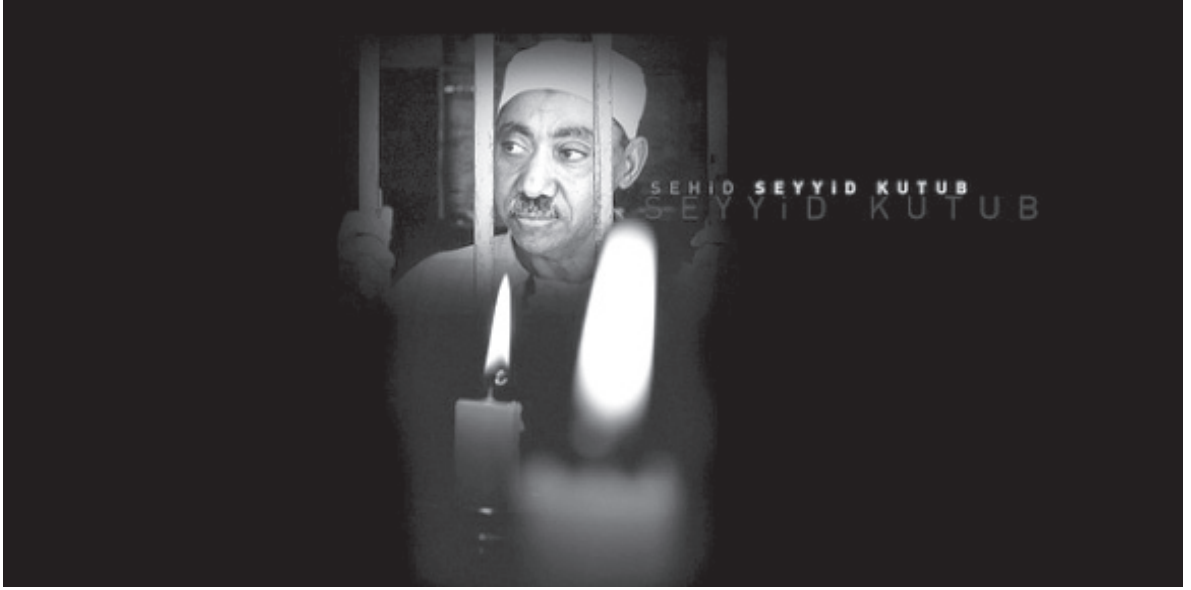
Batılı medya ise Müslümanlar ile ilgili konularda her zaman olduğu gibi Myanmar Müslümanlarının katledilmesinde de sessiz kalmayı tercih ediyor ve manşetleri, gündemi ilgilendirmeyen konularla işgal ediyorlar.

Aslında bu durum sadece Müslümanlar için değil tüm insanlar için bir sorumluluk gerektiriyor. Batılı ülkelerin ve medyanın kasıtlı sessizliği, İslamofobi'nin ne denli yaygınlaştığının da bir belirtisi.



Şehâdetinin 46. Yılında Büyük Dâvâ Adamı: Şehid Seyyid KUTUB - I

Ubeydullah TOPRAK



TAKDİM

"Mü'minlerden öyle adamlar vardır ki, Allah'a verdikleri söze sadık kaldılar. Onlardan kimi (Allah yolunda şehid edilmek suretiyle) adağını yerine getirdi, kimi de (şehid olmayı) beklemektedir. (Ahidlerinde) hiçbir değişiklik yapmamışlardır." (Ahzab, 33/23)

Rahmetli Seyyid Kutub'un 29 Ağustos 1966 yılında Mısır'daki Abdunnasır rejimi tarafından şehid edilmesinden bu yana 46 yıl geçti. Kur'an'la tanışmamızın rehberlerinden Kutub, şehadetinin üzerinden geçen kırk altı yıla rağmen, Müslümanların referans aldığı eserleriyle ölümsüzleşti.

Bazı insanlar vardır ki hayatlarında bir nesle öncülük ettikleri gibi ölümleriyle de bir neslin dirilişine vesile olurlar. Düşman onları öldürmekle bir ayak bağını çözdüğünü zanneder ama kendini bir çıkmaz sokağa attığını görür. Düşünceleriyle ve kararlılığıyla yetişen nesle örnek olan **Seyyid Kutub**, bu gibilere bir örnektir. Kendini feda etti ama yetişen nesillere iman ve davada kararlılığı öğretti. Küfür ve fık çamurunun her tarafı kuşattığı ortamda ondan etkilenen, onu örnek alan gençler imanî dirilişe kavuştular. Böylece bir ölüm milyonlarca dirilişe vesile oldu.

İslam'a inanan toplumların, siyasal, toplumsal, kültürel tüm alanlarda içerisine

düştüğü cahiliyyeden, ancak yeniden Kur'an'a dönmekle kurtulabileceğini belirten ve Kur'an neslinin yeniden inşası ameliyesinin, ümmetin ihyası için öncelikli şart olduğuna vurgu yapan Seyyid Kutub'la ilgili birçok çalışma yapıldığını biliyoruz.¹ **İrfan Vakfı'nın 1996'da düzenlediği 'Şehadetinin 30. yılında Seyyid Kutub Sempozyumu'** ve Medeniyet Derneği'nin 2006'da düzenlediği **'Şehadetinin 40. Yılında Seyyid Kutub Sempozyumu'** şehid Seyyid Kutub'u farklı yönleriyle tanımamıza yardımcı oldu.

Bütün bu tanıtım çabalarına rağmen Seyyid Kutub'un ülkemizde yeterince tanınmadığı -özellikle yeni nesil bakımından- bir vakıdır. Özellikle on yılı aşkındır iktidarda olan Ak Parti'nin gayretleriyle İslamcılarının referans çerçevesi değişti. Mevdudi, Seyyid Kutub, Said Havva'nın yerini; Yahya Kemal, Peyami Safa, A. Hamdi, Ziya Gökalp aldı. Gençler dünyaya Müslüman âlimlerin değil, sağcı muhafazakârların perspektifinden bakar oldular. Bir de buna muhafazakâr gözüken bazı Müslüman çevrelerin bilerek veya bilmeyerek yaptıkları Seyyid Kutub düşmanlığı eklenince (özellikle son dönemde internette olan yakışıksız iddialar) âcizane bu yazı dizisini kaleme almak mecburiyetinde kaldık.

İslâmi değerlere topyekûn savaşın devam ettiği bir dönemde, yaşamını İslâmi değerlerin savunulmasına ve daha iyi anlaşılmasına adanmış olan Şehid Seyyid Kutub'u anmak, onun uğrunda canını feda ettiği değerleri sahiplenmek açısından önem taşımaktadır. Toplumumuzun, yaşadığımız bu malum süreçte, çağdaş firavunlara karşı hakkı söylemekten ve savunmaktan bir an için bile geri kalmayan Şehid Seyyid Kutub'a ve onun gibi mücahid önderlere olan ihtiyacı ve hasreti gün geçtikçe artmaktadır.

Onu anmak, tanımak, tanıtmak ve Onun büyük bir özlemle oluşmasını istediği Kur'an neslinin yetişmesi için mücadele etmek, İslâmi anlayışımızın üzerimize yüklediği bir görevdir.² Çağın firavunlaşan sistemlerine karşı mücadelesini yılmadan sonuna kadar götüren ve kale-

minin susturulduğu yerde mücadelesine kanıyla imza atan, bir şehidin fikirlerini, mücadelesini ve duruşunu ana hatlarıyla ele almaya çalıştık. Bir mücadele adamının hayatını hiç şüphe yok ki böyle bir yazı dizisine sığdırmak imkânsızdır.

Takdimimizi sonlandırırken şu hususu söylemeden geçemeyeceğiz: Şehid Seyyid Kutub, gerek hayatında ve gerekse vefatından sonra selef akidesinden çıkmaktan, mutezili olmakla suçlamaya, akli dışlamadan sahabeye hakarete, vahdet-i vücuttan tekfirciliğe, hatta dalalet ve küfre varacak kadar çok değişik suçlamalarla karşı karşıya kalmış bir İslam mütefekkiridir.

Hayatlarının son dönemlerinde meyve vermeye başladıktan sonra, egemen zalim ve hainlerin hışmına uğrayıp bu en verimli dönemlerini zindan ve işkenceler arasında geçirirken eser vermeye çalışan Seyyid Kutub ve onun gibi âlim ve mütefekkirlerin eserlerini masa başlarında, çaylarını, kahvelerini yudumlarırken kaleme al/a/ madıklarını, bundan da önemlisi; yazdıklarını tashihten geçiremediklerini, fiziki koşulların ve ömürlerinin buna kifayet göstermediğini, nazardan irak tutmamak adaletin bir gereği olsa gerek.

Yılları bulan bu süreçte herhangi bir insan gibi bu âlim ve aydınların da görüşlerinin mürur-i zamanla değişebileceğini, daha önce savunduğu görüşten daha farklı bir görüşe evrilebileceğini, tüm bu değişimlere rağmen eserlerini gözden geçirip en yeni ve son düşüncelerinin neler olduğunu beyan edemeyebilecekleri ihtimali her zaman mevcuttur. Hangi görüşlerinin nasih, hangilerinin de mensuh olduğu, teliflerindeki zamansal sıralama araştırılıp tespit edilmelidir. Bu itibarla, bu gibi âlim ve mütefekkirlerin eserlerinde karşılaşılabilecek eksiklikler, yanlışlıklar hususunda herhangi bir yazara gösterilebilecek müsamahadan daha fazla bir müsamaha göstermek elzemdir.³

A) HAYATI:

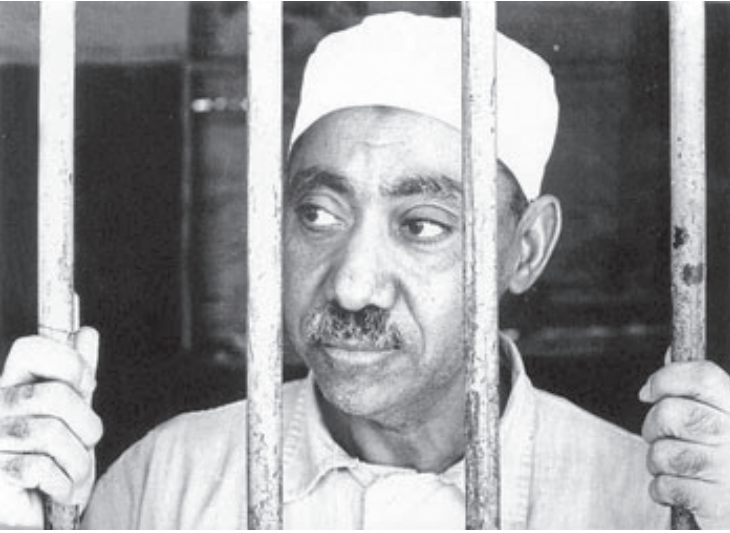
Seyyid Kutub, 9 Ekim 1906 yılında Mısır'ın Asyut'a bağlı Mûşâ köyünde doğdu.⁴ Soyunun nereye dayandığı kesin olarak bilinmemekle

1 İbrahim Sarıms, Bir Düşünür Olarak Seyyid Kutub, Fecr Yay., Ank., 1992; H.Kamil Yılmaz, Seyyid Kutub, Hayatı, Fikirleri ve Eserleri, Hikmet Yay., İst., 1980; Mustafa Berakat, Seyyid Kutub, Risale Yayınları, İstanbul, 1987; Fatmanur Altun, Seyyid Kutub, İlke Yayınları, İstanbul, 2011

2 <http://hamzaer.blogcu.com/sehid-seyyid-kutub/563814>

3 http://www.ufkumuz.com/14420_Seydaye-Mustafa-Naim-ile-%22Seyyid-Kutub'a-dair%22-IV-Akide-ve-Tevhid.html

4 TDV İslam Ansiklopedisi, 'Seyyid Kutub' Maddesi, c.37, s. 64, İstanbul, 2009.



birlikte, anlaşıldığı kadarıyla aslen Hindistanlıdır.⁵ Bazı kaynaklarda ise dedesinin aslen Suudi Arabistanlı olduğu ifade edilmektedir.⁶

Seyyid Kutub'un babası İbrahim Kutub köy halkınca sevilip sayılan, mütediyyin ve mücadeleci bir kişi idi. Annesi de dindar ve maruf bir aileye mensup bir hanımefendi idi. Seyyid Kutub'un, Hamide, Emine ve Muhammed adında kendisinden yaşça küçük üç kardeşi vardı.⁷

Seyyid, çocukluk döneminde hafızasının kuvveti, zekâsının keskinliği ile yaramaz denilecek kadar hareketli bir yapıya sahipti. 6 yaşına geldiğinde Maarif Vekâletine bağlı ilk mektebe başladı. Seyyid Kutub İlkokulu bitirdiği sene Kur'an-ı Kerim'i de baştan sona ezberlemişti.⁸

İlkokulu bitirdikten sonra babası Kahire'ye götürdü ve el-Ezher Üniversitesi'nin orta öğretim bölümüne kaydettirdi. Bir süre sonra kardeşi Muhammed'i de Kahire'ye ortaokula kaydettiren babaları İbrahim Kutub, daha Seyyid Kutub lisede iken vefat etmişti.

Orta ve lise tahsilini Ezher'de tamamladıktan sonra yüksek tahsil için Kahire Üniversitesi'nin Daru'l-Ulum Fakültesine girdi. 1933 yılında fakülteden birincilikle mezun oldu. Mezun olurken Eğitim ve Pedagoji bölümünden bir sertifika al-

mıştı. Aynı yıl Mısır Maarif Vekâleti tarafından bu Fakülteye edebiyat hocası olarak atandı. Bir taraftan fakültedeki görevine devam ediyor, diğer taraftan da Mısır'ın en büyük edipleri; Taha Hüseyin, A. Mahmut el-Rafî gibi ediplerle edebi çalışmalar yapıyordu.

Başlangıçta Kutub'un çalışmaları edebiyat ve eleştirilerden oluşuyordu. 1930'lu yılların sonunda bir edebiyatçı gözüyle Kutub, Filistin'de İngilizlerin bir Yahudi devleti kurma çabasını, Batılılaşma ve sömürgecilik ile ilişkilendirerek resmettiği ilk eserini yazdı. Kendisini edebiyata verdiği ve edebi akımları takip ettiği hayatının bu ilk dönemi kendi ifadesiyle "**Cahiliye Dönemi**" oluşturmaktaydı.

Şunu burada söylemeliyiz ki; Seyyid Kutub'un Batılı değerlerden etkilenmesi, yaşam şekliinden ziyade düşünsel şekildedir. **Bu yüzden, bu dönemde Batılı eserler ve değerlere büyük önem atfetse de yaşam şekli olarak hayvani güdülerin ön plana çıktığı bir hayat yaşamamıştır. Bu dönemde, içki içtiği, zina yaptığı, uyuşturucu kullandığı vb. ile ilgili bir rivayet varit değildir.**⁹

Üstad Yusuf El-Azm, 1939'dan itibaren Seyyid Kutub'un İslâmî hayatını üç aşamada açıklar¹⁰:

1-Sanatsal İslamilik: Bu dönem, Kutub'un edebi araştırmalar için Kur'an'a yöneldiği dönemdir. Bu dönem 1939'da başlar. Yazdığı bir makalede Kur'an ile ilgili bu yönde çalışmaların yetersiz olduğunu, kendisinin başlattığı bu çalışmanın ise bu yolda bir işaret fişeği hükmünde olduğunu dile getirir. 1945'te Kutub, harika eseri "**Kur'an'da Edebi Tasvir**" adlı eserini okuyucularla buluşturur. Bundan iki yıl sonra 1947'de, Kur'an'daki 'sanatsal tasvirin' konularından sadece bir konusuyla, Kıyamet'le alâkalı olanını konu edinen "**Kur'an'da Kıyamet Sahneleri**" adlı eserini kaleme alır.

Bu dönemde sürdürme düşüncesinde olduğu en önemli projelerinden olan "**Yeni Kur'an Kütüphanesi**"ni şu başlıklarda eser vererek tamamlama düşüncesindedir: Tevrat ve Kur'an arasında Kıssa, Kur'an'da İnsani Örnekler, Kur'an'da Sanatsal Sunumun Özellikleri ve Kur'an'da Vicdani Mantık. Ancak bunlardan bir tanesini bile yazmaz. Bilakis bu düşüncesinden

5 İbrahim Sarmış, Bir Düşünür Olarak Seyyid Kutub, s. 25

6 H. Kamil Yılmaz, Seyyid Kutub, Hayatı, Fikirleri ve Eserleri, s.35

7 İ. Hakkı Şengüler, Seyyid Kutub Kimdir? Fızlâ'il-Kur'an Girişinde, s. 9, Araştırma, İst., 1992

8 İ. Hakkı Şengüler, Seyyid Kutub Kimdir?, s. 10.

9 http://www.ufkumuz.com/11843_%C2%A0Mustafa-Naim-ile-Sehadetinin-45-Yilinda-%C2%A0-Seyyid-Kutub-.html

10 Yusuf el-Azm, Raidü'l-Fikri'l-İslâmiyyi'l-Muasır, Beyrut 1980

daha farklı bir düşünceye, fikirsel çalışmalara yönelir ki bu onun İslâmi hayatının ikinci merhalesi olur.

“Kur’an’da Edebi Tasvir” adlı eserine çarpıcı bir başlıkla başlar ve der ki; **“Gerçekten Kur’an’ı buldum... Bu araştırma için çalışmalarımı bitirdiğimde nefsimde Kur’an’ın yeniden doğduğunu müşahede ettiğimi gördüm. Daha önce asla tanımadığım bir şekilde onu buldum”**¹¹

Bu aşama 1939-1947 yılları arasında yaklaşık sekiz yıllık bir süreyi kapsayan bu dönem, Kutub’un “Kur’an’ı bulma, Kur’an’ı keşfetme” dönemi olarak nitelendirilebilir.

2-Genel Fikri İslamilik: Kur’an’ın edebi ve sanatsal boyutuyla ilgili yaptığı çalışmalar onu, Kur’an’ın sosyal, siyasal, ekonomik vb. yönleriyle tanıştıır. Böylelikle ıslah edici İslâmi fikir âlemine girer. Bu aşama 1947’de başlar, İhvan’a intisap ettiği 1951 yılına kadar sürer.

Bu dönem ise **‘Kur’an’ın Kutub Üzerindeki Tesiri’** olarak nitelendirilebilir. Seyyid Kutub 1948 yılının ikinci yarısında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından görevli olarak ABD’ye gönderildi. Orada resmi olarak eğitim sistemini araştırması isteniyordu. Fakat bir taraftan da muhalif bir duruş sergilemeye başladığı için tabiri caizse ıslah olması maksadıyla da gönderilmişti Amerika’ya. Batılı yaşam tarzının güzelliklerini(!) bizzat müşahade etmesi ve böylece muhalefeti bırakması ümit ediliyordu. Fakat beklendiği gibi olmadı ve onu Amerika’ya gönderenler, geri döndüğünde fikirleri daha da billurlaşmış bir Kutub’la karşılaştılar.

Seyyid Kutub’u İhvan’a yaklaştıran Amerika’da yaşadığı iki önemli olay vardır. Bu olaylardan biri Müslüman Kardeşler Cemiyeti’nin lideri olan Hasan el-Benna’nın şehit edilmesi idi. Amerikan kamuoyunun bu haberi memnuniyetle karşıladığını bizzat müşahade etti Kutub. Bu durum onda bir kırgınlık yarattı ve ülkesinde yaşanan gelişmelere daha farklı bir gözle bakmaya başladı. İkinci hadise, Kutub’un bir İngiliz ajanı ile arasında geçen bir diyalogdu. Söz konusu ajan, konuşmaları esnasında Kutub’a, Hasan el-Benna ve örgütü hakkında bir istihbarat belgesi göstermiş ve Müslüman Kardeşler’in, Doğu’da, Batı medeniyetine karşı durabilecek tek hareket olduğunu söylemişti.

Bu olaylar ve ülkenin çalkantılı siyasi atmosferi, geri döndüğünde Kutub’un, Müslüman Kardeşler ile temasa geçmesine neden oldu ve nihayet kırk beş yaşındayken, Salih Aşmavi vasıtasıyla İhvan’a üye oldu. Cemiyetin yayın organı olan el-Dava’da yazmaya başladı.¹²Bu olay, Kutub’un geçmiş dünyasıyla bütün irtibatlarını koparması anlamına geliyordu. Nitekim sonraları kendisi şöyle dile getirecekti bunu: **“Ben 1951’de doğdum.”**¹³

Bu dönemin etkisiyle bazı kitaplar kaleme alır. Onlar: **İslam’da Sosyal Adalet, İslam-Kapitalizm savaşı, Dünya Barışı ve İslam, İslâmi Çalışmalar, Fî Zılâli’l-Kur’ân (ilk 16 cüzü)**

3)Hedefleri Olan Hareki İslamilik: ‘Hareki İslamilikten kasıt; İslam’ın, Kur’an ve sünnette nasılsa o şekilde kuşatıcı, sahih bir şekilde anlaşılması, bunun özellik ve dinamiklerinin idrak edilmesi, görevinin nazara alınması ve ondaki ‘etkili bir şekilde müspet olgusal hareki’ boyuta eğilmektir. İslam’ın müspet hareki anlayışın ardından düşüncede, tasavvurda, ibadette, yaşam ve muamelatta ona bağlanmak ve yaşamaktır.

Bu hal, üçüncü aşamada en güzel şekilde tahakkuk eder. Bu merhalede orijinal hareki çalışmalar ortaya koyar. Bu merhale, cihat, davet, fikir, eğitim vb. alanlarda hayatının en verimli dönemidir. Bu merhale 1951’te Kutub’un İhvan’a intisap etmesiyle başlar ve 29.08.1966’da şehit edilmesine kadar devam eder. Bu merhale hemen herkesin öğrendiği, tanıdığı Seyyid Kutub dönemidir. Bu dönem, **“Kur’an’ı özümseyerek yaşayan Seyyid Kutub”** dönemi olarak nitelendirilebilir.

Bu dönemde kaleme aldığı başlıca eserleri: Gözden geçirilmiş bir şekilde Fî Zılâli’l-Kur’ân’ın tümü, Bu Din, Gelecek Bu Dinindir, İslam ve Medeniyetin Problemleri, İslâmi Tasavvurun Özellikleri, İslâmi Tasavvurun Dinamikleri, Yol-daki İşaretler.

Bu dönemde Seyyid Kutub, Mısır içinde ve dışında toplantı ve konferanslara katıldı. Önemli sunumlar yaptı. 1952 Temmuz’unda Mısır’da yapılan askeri ihtilal neticesinde aşırı sosyalizm uygulanmaya başlandı. Bu nedenle, Müslüman Kardeşlerle hükümet arasında bir

11 Seyyid Kutub, Kuran’da Edebi Tasvir,s19, Çizgi Yayınları, İstanbul, 1991

12 <http://iskenderunihsander.com/yazar.asp?yaziID=43>

13 Gilles Kepel, Peygamber ve Firavun, s.48, Çizgi Yayınları, 1992, İstanbul

görüş ayrılığı ortaya çıktı. 12 Mayıs 1954'te çıkarılan bir kanunla hükümet Müslüman Kardeşler Cemiyeti'nin on binlerce mensubunu zindanlara doldurdu.

Aynı yıl içinde Seyyid Kutub da tevkif edilmiş ve onbeş yıl ağır kürek cezasına çaptırılmıştı. Hapiste korkunç işkencelere maruz kalan Kutub, zindanda bulunduğu müddetçe de fikirlerini ve düşüncelerini söylemekten ve yazmaktan vazgeçmedi. Eserlerinin birçoğunu hapiste yazdığı gibi en büyük eseri olan Fî Zılâli'l-Kur'ân'ın son yarısını da hapishanede tamamladı.¹⁴

Seyyid Kutub cezasının 10 yılını geçirdikten sonra 1965 yılında Irak devlet başkanı Abdüsselam Arif'in Kahire'yi ziyareti esnasında Nasır nezdinde şahsen müdahalede bulunarak serbest bırakılmasını istemesiyle kalan cezası affedilerek salıverildi. Seyyid Kutub hapishaneden çıktıktan sonra da inandığı dava uğrunda yazmaya ve konuşmaya kararlıydı. Kutub 1965 yılında **"Yoldaki İşaretler"** adlı eserini neşretti. Bu eseriyle mevcut düzeni kuvvet zoruyla değiştirmek üzere komplo hazırlamak bahanesiyle, aynı sene Ağustos ayında diğer Müslüman Kardeşler mensuplarıyla beraber yeniden tutuklandı.

Seyyid Kutub "Devlet Güvenlik Mahkemesi" tarafından göstermelik bir şekilde yargılanarak Muhammed Yusuf Havvaş ve Abdülfettah İsmail ile birlikte 22 Ağustos 1966'da idamlarına hükümlü oldu. Assam el Attar'ın kitabında anlattığına göre Kutub, bu kararı tebessüm ve Allah'a kavuşmanın verdiği büyük bir mutlulukla karşılamıştı. Seyyid Kutub, idam kararından sonra kendisini ziyaret için gelenlere, **"Üzülmeyin, rüyamda Rasûlullah'ı gördüm, beyaz bir at üzerindeydi. 'Sen üzerine düşeni yaptın, şehitlik sana kutlu olsun' dedi."** diyerek ihlâs, samimiyet ve Allah'a olan teslimiyet ve bağlılığını ifade etmiştir.¹⁵

Seyyid Kutub, idam edilmeden önce Mısır'ın modern firavunu olarak gördüğü Nasır'dan gelen özür karşılığında af teklifini, tarihe geçecek şu kesin ifadelerle reddetmiştir: **"Eğer Allah'ın kanunu ile mahkûm edilmişsem ben Hakk'ın hükmüne razıyım. Eğer batıl kanunlarla mahkûm olmuşsam ondan çok daha üstün bir düşünceye sahip olduğum**

için batıldan ve münafıklardan merhamet dilemem. Allah'a şükürler olsun ki, on beş sene cihad ettikten sonra bu mertebeye ulaştım."¹⁶

İdam kararı 29 Ağustos 1966'da sabaha karşı infaz edildi. Seyyid Kutub'un şehadetine tanık olan iki asker o geceyi ve öncesini şöyle anlatıyor:

"Harbî hapishanesinde her gece gençlerden, yaşlılardan ve kadınlardan oluşan gurupları karşıladık. Bize "Bunlar aleyhimize Yahudilerle iş tutan hainlerdir! Kesinlikle bunların sırlarını ortaya çıkartmalıyız. Bunun tek yolu onlara şiddetli işkenceden geçer" diyorlardı. Bu 'vatanî ve kutsal söylem' onları coplar ve sopalar altında saatlerce inletemize yetiyordu. Biz bu eziyet ve işkenceleri vatan adına ve mukaddes bir iş yaptığımız inancıyla yapıyorduk! Ancak bir müddet sonra kendimizi garip bir halde bulduk. Bize hain diye takdim edilen bu insanlar gece yarıları kalkıp ibadet ediyor ve Allah'ın (c.c) zikri dillerinden düşmüyordu. Hatta bazıları şiddetli cop darbelerinin ve saldırgan köpeklerin pençeleri altında can verdikleri halde yinede yüzleri gülüyor ve dillerinden Allah'ın zikri ve istiğfar eksik olmuyordu...

Bu gördüklerimizden çok etkilendik ve bu şekilde sabah-akşam Allah'ı zikreden insanlar Allah düşmanlarıyla (Yahudilerle) iş tutan hainler olamazlar dedik ve imkân buldukça bunlara yardım edip onların eziyet ve işkencelerini hafifletme konusunda aramızda anlaştık. Hapishanede bize tevdi edilen en son görev tek başına bir hücrede kalan bir kişiyi gözetleme görevi idi. Bize bu kişinin en tehlikeli kişi olduğunu, bütün bu terör işlerini onun düşünüp organize ettiğini, dolayısıyla çok dikkatli olmamız gerektiğini sıkıca tembih ettiler! Sonra anladık ki, bu kişi büyük mütefekkir Seyyid Kutub'tan başkası değildi. Kendisine uygulanan işkence ve eziyet her halinden belliydi. Davasına bakan askeri mahkemeye güçlükle gidebiliyordu.

Bir gece (28-8-1966 gecesi) Seyyid Kutub'un idama götürülmek üzere hazırlanılması emri geldi! Ona son olarak nasihat edip kelime-i şahadet-i telkin etmesi için hücreesine bir hoca soktular! Zulme alet olmuş bu zavalı-aptal kavuklu Seyyid Kutub'a şehadeti telkin edince Seyyid Kutub'un ona şöyle dediği nak-

14 Şengüler, a.g.m. , s. 13

15 Prof Dr. Mesut Erdal, Seyyid Kutub, Yeni Ümit dergisi, Sayı: 92 Yıl: 24, Nisan-Mayıs-Haziran 2011

16 Seyyid Kutub Hayatı, Fikirleri, Eserleri, s.104; Salah Abdulfettah Halidi, Seyyid Kutub mine'l-Milad ile'l-İstishad, s. 473, Beyrut, 1991

ledilir: **"Ben bu kelimeden do-
layı idam ediliyorum. Sen ise
bu kelimeyi bana telkin et-
mekle ekmek yiyorsun!"**

Sabaha karşı, son derece teç-
hizatlı askerler tarafından koru-
nan hükümet yetkilileri eşliğinde,
askeri arabalarla idamın yapıla-
cağı alana gittik. Biz yürümekte
güçlük çeken Seyyid'in kolları-
na girmiştik. Arabalardan iner
inmez askerler hemen yerlerini
aldı. Seyyid Kutub ve arkadaş-
ları için darağaçları önceden ha-
zırlanmıştı bile. Her bir mahkûm
kendisi için önceden belirlenmiş
darağacına götürüldü! Darağaç-
larındaki ipler mahkûmların bo-
yunlarına geçirildi! İdamlıkların
ayaklarının altındaki sehpayı çe-
kecek ve infaz işleminden sonra
siyah bayrağı kaldıracak görevli-
lerde titizlikle yerlerini aldılar ve
işaret beklemeye başladılar.

O anlar hiç unutamayaca-
ğımız anlardı! Seyyid Kutub ve
arkadaşları birbirini kutluyor,
ebediyet Cennetinde Hz. Muhammed ve arka-
daşlarıyla buluşmayı müjdeleliyorlar ve sözle-
rini **'Allahu Ekber ve Lillahlil'hamd'** diyerek
bitiriyorlardı. Nefeslerin tutulduğu o korkunç
anda, aniden bir araba geldi ve içinden üst
rütbeli bir subay indi. Cellâtlara durun dedi ve
Seyyid'in yanına yaklaşıp görevlilerden Seyyid
Kutub'un gözlerindeki bandajın çözülmesi ve
boynundaki ipin çıkartılmasını istedi.

Seyyid Kutub'a yaklaşıp, titrek bir sesle:
"Ey kardeşim! Ey efendim; ben merhametli ve
hoşgörülü Reis (Abdun'nasır) tarafından sana
hayatını bağışlamak üzere gönderildim. Sadece
bir cümle yazacaksın, sonra kendin ve şu ar-
kadaşların için istediğine nail olacaksın. Subay
daha Seyyid'in cevabını beklemeden, hemen
dosyayı getirdi ve: "Ben Hata ettim. Özür di-
liyorum!" diye yazacaksın, hepsi bu efendim...
Seyyid o sevinç dolu gözlerini kaldırdı... Yüzün-
de tasviri güç bir tebessüm vardı... Bütün gö-
renleri hayran bırakacak bir huzur ve sükûnet
içerisinde, subaya dönerek şöyle dedi: **"Yaz-
maya başla! Ben kesinlikle ebediyen silin-
meyecek bir yalan ve utanç lekesi karşı-
lığında rezil bir hayatı tercih edemem!..."**



Subay üzüntülü bir ses tonuyla: "Ancak
efendim, bu ölüm!" dedi. Seyyid: **"Allah yo-
lunda ölüme merhabalar olsun"** diyerek
kararlılığını ortaya koydu. Artık sözü (pazarlı-
ğı) uzatmanın bir manası kalmamıştı. Subay
infaz için işaret verdiğinde **Lailahe illellah,
Muhammedur'resulullah** sadaları göklerde
yankılanıyordu."¹⁷

Üstad Seyyid Kutub, şehadetinden 14 yıl
önce yazdığı "İslâmi Etüdler" isimli eserindeki şu
ibarelerin hakkını canını feda ederek vermişti:
**"Kalem sahibi kimseler birçok büyük işler
yapabilirler. Ancak; fikirlerinin yaşaması
pahasına kendilerini feda etmeleri şartıyla... Fikirlerinin, kan ve canları karşılığın-
da mânâlanması şartıyla... Hak bildikleri
şeyin hak olduğunu fütur etmeden söyle-
yip, gerekirse bu uğurda başlarını verme-
leri şartıyla..."**¹⁸

(Devam Edecek)

17 Ali Rıza Akgün, Bir Mücahidin Son Gecesi!, <http://www.ozgundurus.com/Yazar/Ali-Riza-Akgun/Bir-Mucahidin-Son-Gecesi.php>

18 Ömer Turan, Medeniyetlerin Çatıştığı Nokta Ortadoğu, s277, İstanbul, 2003

Suriye Kürtleri ve Baas Rejimi - I

Ali KAÇAR
kacarali@hotmail.com

Kürtlerin Suriye'deki tarihi yaklaşık 1000 yıl öncesine dayanmaktadır. Selahaddin Eyyubi ile birlikte Şam'da önemli sayıda bir Kürt mevcudiyeti oluşmuştur. Eyyubiler ve Memlükler döneminde Şam'ın ve Halep'in yönetiminde görev alan Kürtler yaklaşık 400 yıl Ortadoğu coğrafyasına hâkim olan Osmanlı devleti döneminde varlığını devam ettirmişlerdir. 19.yy'da Osmanlı yönetimi tarafından Anadolu ve Irak'tan bölgeye yerleştirilen Kürt aşiretleri ile bölgede yaşayan Kürtlerin nüfusu daha da artmıştır. Böylece Kürtler, Suriye'nin en geniş etnik azınlığı haline gelmiştir. Suriye'de yaşayan Kürtlerin büyük çoğunluğu Sünnî'dir. Az sayıda Kürt ise Şii mezhebindedir. Kürtçe'nin Kırmançi lehçesini kullanmaktadırlar. Çoğunluk, ülkenin kuzeydoğusunda Irak ve Türkiye sınırı boyunca yerleşmiştir. Yüzde 30'u Halep'in kuzeyinde Afrin (Kürt Dağları) olarak adlandırılan bölgede yaşamaktadır. Fırat Nehri'nin Suriye'ye giriş yaptığı yer olan Ayn Al Arap'ta (eski Kürtçe adı Kubani/Kobani) yüzde 10'u bulunmaktadır. Yüzde 40 ise kuzeydoğuda Cezire bölgesinde ikamet etmektedir. Kürt Dağı'nda yaşayanlar buranın yerli halkıdır. Cezire'dekiler ise sonradan gelen ve Suriye'nin vatandaşlığına almadığı Kürtlerdir. Bu bölgeler petrol kaynakları açısından ülkenin en zengin bölgeleridir. Suriye'nin Gayri Safi Millî Hâsıla'sının (GSMH) yarıya yakınının petrol gelirlerinden oluştuğu düşünüldüğünde, bölgenin önemi daha iyi anlaşılabilir. Buralar dışında Şam, Halep ve Latakya'da önemli sayıda Kürt bulunmaktadır. Toplam nüfusları hakkında

kesin rakamlar bilinmemektedir. Ancak çeşitli kaynaklardaki verilerden yola çıkarak, ülke nüfusunun yüzde 8 ila 10'u arasında olduğu söylenebilir. Bu da yaklaşık 1,25-1,5 milyon Kürt'e denk gelmektedir.¹

Osmanlı İmparatorluğu'nun dolayısıyla da Ortadoğu halklarının kaderi Tanzimat Fermanı ile birlikte değişmeye başlamıştır. Bu döneme kadar problemsiz bir şekilde yönetilen bu bölge, bu fermanla birlikte emperyal devletlerin de kaşmasıyla karışmaya başlamıştır. Bölge insanlarının gayr-i Müslimlerle aynı konuma getirilmesi ve bölgenin çeşitli yörelerinde açılan misyonerlik okulları var olan problemleri daha da karmaşık hale getirmiştir. Yeni Osmanlılar ile başlayan ve Jön Türkler/İttihat ve Terakki Cemiyeti² ile artarak devam eden karışıklıklar, çeşitli kavimlere mensup ırkları ayrışma noktasına getirmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda, önce Jön Türkler, daha sonra da İttihat ve Terakki öncülüğünde başlayan milliyetçilik akımları, kısa bir süre sonra Ortadoğu'yu da etkilemeye başlamıştı.

Oysa Osmanlı İmparatorluğu'nda, İslâmî uygulamalardaki bütün eksikliklerine rağmen

1 <http://levantwatch.blogspot.com/2006/05/suriye-krtleri-ve-trkiye.html>

2 İttihat ve Terakki Cemiyeti, (Güncel Türkçesi: Birlik ve İlerleme Derneği), Osmanlı Devleti'nde 1908 Devrimi'ne önyak olan ve 1908-1918 arasında kısa kesintilerle devlet yönetimine hakim olan siyasî örgüt. Batı dillerinde daha çok Jön Türkler (Fransızca: Les Jeunes-Turcs, Genç Türkler) olarak adlandırılır. http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/ittihat_ve_terakki_cemiyeti

ırklar arasında herhangi bir ayırım yapılmamış, hiçbir ırkın kendi dilini, kültürünü yaşaması engellenmemiştir. Aslında İslam toplumlarında daha önce görülmeyen ırkçılık fitnesi Batılılaşma hareketleriyle birlikte Osmanlı topraklarında yavaş yavaş kök salmaya başlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nda 1800'lü yıllardan itibaren bu yapı bozulmuş ve özellikle İttihat ve Terakki'nin yönetimi ele geçirmesiyle de kavimlerin ayrışması, farklılaşması daha da belirgin hale gelmiştir.

Osmanlıyı oluşturan değişik dil ve ırklardaki halklar arasındaki ilişkiler İttihat ve Terakki'nin 1908'deki siyasi programında Türkçe kullanımıyla ilgili maddelerin yer almasıyla daha da bozulmuştur. İTC (İttihat ve Terakki Cemiyeti)'nin 1908'deki siyasi programında:

Devletin lisan-ı resmi Türkçe kalacaktır. Her nevi muhaberat ve müzakerat-ı resmiye Türkçe icra olunacaktır.(Madde:7)

Tahsil-i iptidaide lisan-ı Türk mecburi talimdir.. Tahsil-i idadi ve âli Türkçe esas ittihaz ile icra olunacaktır.(Madde:17)

17. maddedeki belirsiz ifade, orta öğretimde eğitim dilinin Türkçe olmasının tercih edildiğini göstermektedir.³

İttihat ve Terakki'nin dil politikasında attığı önemli adımlardan birisi de, mahkemelerde Türkçe kullanılmasının istenmesi ile hukuk alanında olmuştur.⁴ İTC'nin bu politikaları Osmanlı İmparatorluğu'ndaki etnik farklılıkları daha da ayırtmış ve yer yer birbirlerine karşı hasmane tutum almalarına neden olmuştur. Bu yönde ilk çözüme de Balkan ülkelerinde başlamıştır.

Kürt ve Türk ilişkilerinin bozulmasında, Türkleştirme politikaları ile birlikte Jön Türklerin Halife'ye ve dine karşı olan tutumları da etkili olmuştur. Bu iki kavmin arasının açılma nedenlerini Wadie Jwaideh şöyle sıralamıştır⁵:

1- Jön Türkler'in Halife'ye ve genelde dine karşı olan tutumları, Kürtlerin kutsal saydıkları bir miti yıkmış ve Kürtlerle Osmanlı Hükümeti arasındaki en güçlü bağı zedelemişti. Bundan da öte, Abdülhamid'in devrilmesiyle Kürtler güçlü hamilerini ve ayrıcalıklı konumlarını yitirmişlerdir..

3 Kayalı, age. s.102

4 Kayalı, age, s.86

5 Wadie Jwaideh, Kürt Milliyetçiliğinin Tarihi Kökenleri ve Gelişimi, İletişim Yayınları, 6.bsk. 2009 İstanbul, s.215-216



2- Jön Türkler'in idareyi merkezileştirme ve zorla Türkleştirme politikaları, eleştiri ve mücadeleyle karşılaşmaya mahkûmdur. Merkezi idare fikrinin uygulanışı, bu tür zorlamanın tepkiyle karşılandığı bölgelerde Osmanlı otoritesinin tesisi anlamına geliyordu. Türk olmayan halkların ezilmesine yönelik zorla Türkleştirme politikaları da, doğal olarak, direnişle karşılaştı; çünkü bu politikalar, Kürt toplumunun üzerine kurulduğu temel değerlerle çatışmaktaydı.

3- İktidara gelişlerinden sonra Jön Türkler'in aldığı diplomatik ve askeri yenilgiler, Osmanlı otoritesinin dayandığı zemini sarsmaya başlamıştı. Bu yenilgiler, İmparatorluk topraklarında kargaşa çıkmasına neden olmuş, bu durum da Kürtlerin ayrılma ihtiraslarını kamçılıyordu.

4- Türk olmayan farklı Osmanlı halklarında milliyetçi talepler uyandıran Jön Türk ihtilali, başlangıçta verdiği sözlerini tutamaz oldu. Zayıflıkla gaddarlık arasında gidip gelen geleneksel politika yapma biçiminin yolsuzluk ve kötü yönetimle birleşmesi, Kürtleri çileden çıkarmaya yetti. Bu şartlar Kürtleri isyana teşvik ediyordu.

5- Yukarıda yer verdiğimiz nedenler, Kürt milliyetçiliğinin güç kazanması ve Rusya'nın durumdan rahatsız Kürt aşiret reisleri kadar Kürt milliyetçilerini de kazanma azmiyle iyice önem kazandı.

Jön Türkler'in ya da İttihat Terakki Cemiyeti'nin (İTC) bu uygulamaları nedeniyle Osmanlı'da, Halife yanlısı (Şeyh Said Berzeneci) ve aynı zamanda bir takım kültürel haklar (Şeyh Abdüsselam Barzani⁶) elde etmek için ayaklanmalar meydana gelmiştir.

6 Wadie Jwaideh, age.s.213-214

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI ETNİK AYRIŞMAYI HIZLANDIRMIŞTIR!..

Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'nda Almanlarla aynı cephede savaşa girmesi, Osmanlı İmparatorluğu toprakları üzerinde yüzyıllardır gözü olan dönemin emperyal devletleri İngiltere ve Fransa'nın eline yıllardır bekledikleri fırsatı vermiştir. Emperyal devletler bu fırsatı, İmparatorluğu parçalamak için değerlendirmeye çalışmışlardır. Bu nedenle de, İmparatorluğu oluşturan halkların etnik yapısından ve iç kargaşalıklardan istifade etme yoluna gitmişlerdir. Zaten etnik farklılaşmayı ve etnik çatışmaları bu emperyal devletler kışkırtmaktaydı. Amaç, Osmanlı'yı küçük ulus devletlere ayırarak suretiyle parçalamaktır. Çünkü bu sömürgeci devletler açısından küçülen parçaların kontrolü ve yönetilmesi daha kolay olacaktı. Bu amaçla emperyalist devletler Osmanlı İmparatorluğu bünyesinde bulunan Araplar, Kürtler, Türkler ve Ermenileri hem merkezi devlete ve hem de birbirlerine karşı kışkırtmak suretiyle kendi etnik kökenlerine dayalı devlet kurmaları için çeşitli vaatlerde bulunmaktaydılar. Abdülhamid, emperyalist devletlerin özellikle de Britanya (İngiltere) Krallığının sinsi emellerini bildiğinden tedbirli ve dengeli bir politika izlemişti.

Bu emperyal devletler, bir taraftan Şerif Hüseyin ve oğulları kanalıyla Arapları Osmanlı İmparatorluğu aleyhine kışkırtırken, diğer taraftan da Kürtlerle ilişki kurmaya çalışmakta idiler. Bu amaçla İngiltere tarafından 1917'de Osmanlılarla savaşın sürdüğü sırada Süleymaniye, Kerkük ve Tuzhurmatu'daki Kürt Kabile liderleriyle görüşülmekte ve bağımsız bir Kürdistan kurmaları yönünde teşvik edilmekteydiler. Kürt kabile liderlerine yönelik bu aldatma etkili oldu; o yıl, Süleymaniye şehrinin ileri gelenleri, İngiltere ile iyi ilişkiler içinde bulunan bir yerel hükümet kurma kararı alıp ve Mahmud Berzenci'yi⁷ de onun liderliğine seçmişlerdi. İngiltere bir taraftan bölge ülkelerine yönelik bu politikaları geliştirirken diğer taratan da Fransa ile 9 ve 16 Mayıs 1916'da yaptığı görüşmeler sonucunda ve her iki ülkenin Dışişleri Bakanlarının isimleri ile anılan Sykes Picot antlaşmasını imzalayarak, Araplara ve Kürtlere verilen sözlerin aksine Osmanlı İmparatorluğunu Fransa ile paylaşmanın hesaplarını yapmaktaydı. Ni-

tekim emperyalist İngiltere ve Fransa sözlerinde durmayacaklardı ve harita üzerinde cetvelle sınırlarını belirledikleri Osmanlı Topraklarını kendi aralarında paylaşacaklardı. Paylaştıkları bu topraklarda kendi mandalarında 20'den fazla devletçik kurmuşlardı. Araplar kendi aralarında onlarca devlete bölünürken, Türkler de küçültülmüş ve adına Misak-ı Milli sınırları denilen sınırlar içine hapsedilmişlerdi. Kürtler ise Türkiye, İran, Irak, Suriye ve Sovyetler Birliği arasında pay edilerek, onlara güdümlü de olsa bir devlet olma imkânı bile verilmemişti. Kurulan bütün bu devletlerin yönetimleri ise, hangi emperyalist devletin hegemonik sahasına giriyorsa, o emperyal devlet tarafından belirlenmiş ve desteklenmişti. Bu Türkiye için de geçerli idi. Irak için de, Suriye için de ve diğer devletçikler için de!..

Birinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar Kürtlerin çoğunluğu Osmanlı İmparatorluğu'nda, geri kalanı İran'da yaşıyordu. Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Bitlis, Dersim, Diyarbakır, Hakkari, Musul, Mamuretülaziz (Elazığ) ve Van vilayetleri ile Urmiye Gölü'nün batısından İran'ın Kuzistan bölgesine kadar uzanan bölge, çok büyük ölçüde Kürtlerin yerleşik olduğu bölgelerdi. Bu bölgelerde Kürtler, feodal aşiretler halinde Osmanlı ve Pers imparatorluklarının tebaası olarak yaşıyorlardı.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Ortadoğu haritası bütünüyle yeniden çizildi. 1920'lerin ortalarına gelindiğinde pek çok Kürt Türkiye Cumhuriyeti'nde, -İngiliz ve Fransız mandası altında kurulan iki yeni Arap devleti olan- Irak ve Suriye'de ve rejim değişikliğinden sonra İran'da yaşıyordu. Küçük bir Kürt topluluk, kendisini Güney Kafkasya'da Sovyet yönetimi altında buldu. Kürtler bu beş devlete nasıl dağıtıldılar? Irak, İran, Suriye, Sovyetler Birliği ve Türkiye'nin sınırlarını hangi siyasi güçler çizdi? Kürtler kendi devletlerini niçin kuramadılar?⁸

Osmanlı İmparatorluğu Birinci Dünya Savaşı'nda yenilmiş ve 30 Ekim 1918 Mondros Mütarekesi ile de emperyal devletler kendi paylarına düşen bölgeleri işgal etmeye başlamışlardır. O zamana kadar İttihat ve Terakki'nin dışında hiçbir etnik gruba mensup hiç kimse bağımsızlık talebiyle geneli kapsayacak tarzda etnik amaçlı bir faaliyet göster(e)memiştir. Aslında etnik ayrışım İttihat ve Terakki'nin yöne-

7 Şeyh Mahmud Berzenci, 1909 yılında Halife yanısı bir başkaldırıdan dolayı tutuklanarak idam edilen Şeyh Said Berzenci'nin oğludur.

8 <http://www.aymavisi.org/guncel/Kurt%20Sorununun%20Kokeni.html>

time gelmesiyle başlamış ve özellikle de Türkleştirme ve Pan-Türkizm/Turancılık anlayışıyla diğer ırkları da etkilemiştir.

Milli Mücadelenin başlamasıyla azınlık bir grubun dışında kalan bütün Kürtler bu mücadeledeki yerlerini almışlardır. Zaten gerek Osmanlı son Meclis-i Mebusan'ın 28 Ocak 1920'de ve gerekse Büyük Millet Meclisi'nin 18 Temmuz 1920'de kabul ve onayladığı Misak-ı Milli beyanamesi ile Kürtlerin yaşadıkları Irak ve Suriye toprakları dâhil bir ve bütün olarak varlıklarını devam ettireceklerdi. Ancak Mustafa Kemal bu sözünde durmamış ve Kürtleri yarı yolda, parçalanmış olarak bırakmıştır. Çünkü bugünkü Suriye'nin Kuzeyinde kalan ve Kürtlerin yaşadığı coğrafya da Misak-ı Milli ile belirlenen ve asla vazgeçilmesi söz konusu olmayan sınırlardı. Çünkü Mustafa Kemal bir konuşmasında bu sınırların nereleri kapsadığını şöyle dile getirmişti; "... Doğu sınırına, Kars-Ardahan, Batum'u dâhil ederek düşününüz. Batı sınırı Edirne'den bildiğiniz gibi geçiyor. En büyük değişiklikler güney sınırında olmuştur. Güney sınırı, İskenderun'un güneyinden başlar. Halep'le Katıma arasında Cerablus Köprüsü'ne uzanır bir hat ve doğu parçasında da Musul Vilâyeti, Süleymaniye ve Kerkük civarı ve bu iki bölgeyi bir diğerine bağlayan hat. Bu sınır sırf askerî düşünceler ile çizilmiş bir sınır değildir, Milli Sınırımız'dır. Milli Sınırımız olmak üzere tespit edilmiştir. Fakat bu sınır dâhilinde düşünülmesin ki, İslâm unsurlarından yalnız bir cins millet vardır. Bu sınır dâhilinde Türk vardır, Çerkes vardır v.s. birçok İslam unsuru vardır. İşte bu sınır birlikte yaşayan, bütün maksatlarını, bütün mânâsıyla birleştirmiş olan kardeş milletlerin, Milli Sınırı'dır. (Hepsi İslâm'dır, kardeşir)."⁹

Ancak bu konuşmasına rağmen 20 Ekim 1921'de Fransa ile yaptığı Ankara Antlaşmasıyla¹⁰, bugün Suriye sınırları içinde kalan

Kürt bölgelerini Doğulu ve Güneydoğulu ve daha birçok milletvekilinin itirazına rağmen Fransa'ya terk etmişti. Aslında 'bu anlaşmayla, Türk-Suriye sınırında, özellikle Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı Cezire bölgesindeki duruma bir çözüm getirilememişti. 1925'teki Karma Komisyon ve 1926'daki Türk-Fransız Anlaşmaları da, Fransa ve Türkiye arasındaki sorunları gideremedi. 1930 yılı sonuna kadar da, Suriye sınırının doğu kesimi tam olarak çizilemedi. Yapılan bu son anlaşma ile işgalden beri Fransızların ellerinde tuttıkları Cezire eyaleti, resmen Suriye'ye verildi'.¹¹ Bugün Suriye'nin kuzeyinde yeni bir Kürt devleti doğuyor yaygaralarını koparanlar, nedense, bunun müsebbibinin Mustafa Kemal'in Kürtleri o gün Fransa'ya sattığını unutmış gibidirler.

Milli Mücadele, Kürdüyle, Arabıyla, Çerkeziyle, Lazıyla ve daha birçok etnik grupla verilmiş bir mücadeledir. Ancak Mustafa Kemal ve ekibi, dönemin emperyal ülkelerince belirlenmiş senaryo gereği, Saltanatı kaldırması, 1. Meclisi feshetmesi, Lozan'ı imzalaması ve Cumhuriyeti ilan etmesi ve sonrasında ülkeyi kuşatmaya başlaması ve tek başına ülkeye egemen olup ırkçı temellere dayalı bir ulus devlet kurmasıyla, bütün muhaliflere dönük imha politikalarını uygulamaya başlamasıyla ve özellikle de Hilafetin kaldırılmasıyla bir İslâmî kıyam başlatan Şeyh Said'in kıyamı başlamıştır. Türkiye'nin bağımsızlığını kazanmasından iki sene sonra Türkiye'nin doğusunda yaşanan Şeyh Sait isyanı hem Türkiye için hem de Suriye için yeni bir dönemi başlatıyordu. İsyanı karışan Milli ve Miran aşireti liderleri Türkiye'yi terk ederek Suriye'nin kuzeydoğusunda bulunan Cezire bölgesine yerleşti. 1927 yılında hükümetin uygulamaya koyduğu Şark Islahat planı çerçevesinde ise 20-25 bin kadar Türkiye Kürdü Cezire bölgesine göç etmek zorunda kaldı. Böylece Suriye'nin kuzeydoğu sınırlarında bulunan Cezire bölgesi Kürt nüfusun yoğun olarak yaşadığı bir bölge haline geldi. 05.08.2012 (Devam edecek)

9 <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=640887>

10 Ankara Antlaşması'nın maddeleri:

1- Antlaşmanın imzalanmasından sonra taraflar arasındaki savaş durumu sona erecektir.

2- Türkiye-Suriye sınırı, İskenderun ve Hatay illeri dışında bırakılacak şekilde belirlenecektir.

3- Antlaşmanın imzalanmasından sonra, en fazla iki ay içerisinde Fransız birlikleri sınır çizgisinin güneyine, Türk birlikleri de kuzeyine çekilecektir.

4- Her iki tarafta çekildiği topraklarda genel af ilan edilecektir.

5- İskenderun bölgesi için özel bir yönetim kurulacak, bu bölgede oturanlardan Türk olanlar kültürlerini geliştirmek için her türlü haktan yararlanacaktır. Türkçe resmi dil olacaktır.

6- Bu antlaşmanın onaylanmasından sonra, Türkiye ile Suriye arasında bir gümrük sözleşmesi imzalanması için karma bir komisyon kurulacaktır.

7- Selçuklu Devleti'nin kurucusu Süleyman Şah'ın mezarının da içinde bulunduğu Caber Kalesi, Türk bayrağı altında ve Türk askerlerinin koruyuculuğunda Türkiye'nin mülkü altında kalacaktır. <http://www.ataturkdevrimleri.com/yazi-496-ankara-antlasmasi.html>

11 Wadie Jwaideh, Kürt Milliyetçiliğinin Tarihi Kökenleri ve Gelişimi, İletişim Yayınları, 6.bsk. 2009 İstanbul, s.286-287

Kitle ve Cemaat

Gülnur ARI

Cemaat Olmanın Gerekliliği

Tirmizi'de geçen bir rivayete göre, Hz. Ömer Cabiye denilen mevkide halka hitap ederken dudaklarından şu sözlerin döküldüğü işitildi:

Ey insanlar! Allah'ın resulü burada, şu bulunduğum yerde şöyle buyurmuştu; "Size ashabımı vasiyet ediyorum, sonra onların ardından gelenleri, sonra onarın da ardından gelenleri... Bir de cemaat olun, birbirinizden ayrılmayın! Şeytan tek başına hareket edenlerle beraberdir. İki kişiden ise uzaktır. Cennetin ortasında yerleşmek isteyen cemaate (topluluğa) bağlı kalsın." Peygamber efendimiz bu ve başka hadislerde de görüldüğü gibi cemaatleşmeden, toplu hareket etmeden bahsederken neyi amaçlamıştı acaba? Göçer halinde yaşayan Arapları ümrana kavuşturmak mı? Yoksa iç savaşlarla harap olmuş Arap coğrafyasını huzurlu bir yer kılmak mı? Bunların hiç birisi olmaz galiba! Ne Resullullah'ın zuhuru sırasında Araplar göçerdi, ne de büyük iç savaşlarla uğraşıyorlardı. Batı medeniyeti ve "ileri" toplum aydınlarının henüz 19. yüzyılın başlarında keşfedebildikleri kitle gücünü kullanmayı ve yöneten küçük azınlıktan çok yönetilen çoğunluğun asıl unsur olduğunu bilmesi bu tespitlere sebeptir.

Söylediğimiz gibi "ileri" toplumlarda halkı devrimsel amaçlar uğruna örgütlemenin önemi ciddi olarak 19. yüzyılda keşfedilmiş, bu dönemden sonra sosyal bilimler kitle psikolojisi üzerine eğilmeye başlamış, siyaset kurumu saraylardan çıkıp yığınların ilgi alanına girmeye başlamıştır.

20. yüzyılın ortalarına gelindiğinde ise demokrasi kavramı mutlak doğru olarak tabulaşmış ve ülkelere en doğru rejim olarak sunulmuştur. Yüzyıllardır edilgen konumlarından kurtulamayan kitleler artık karar organı haline gelmişler veya öyle olduklarını düşünmeye başlamışlardır.

İslam düşüncesi ise 1400 yıl öncesinden dini yaratıcı ile kul arasına hapseden, kitlesel yerine bireysel vicdanı tercih eden ve kitleleri yönetici azınlığın karşısında olabildiğince edilgenleştiren din anlayışları aksine insanları örgütlü yaşamaya teşvik etmiştir. Mutlak doğruyu ve evrensel adaleti yeryüzüne hâkim kılabilmek için, karanlık odalarda dua etmenin yetmeyeceğini, sırası ile cemaatleşmek sonra kitleleşmek sonra da toplumsallaşarak zulüm kalelerini yıkmaya çağırmıştır. Bunun içindir ki, peygamberin Risâlet mesaisinin çoğu, ne savaşla ne vaazla ne de sadece ibadetle geçmemiş, çevresindeki adaletle susamış ama örgütsüz insanları bir amaç için tek vücut haline getirmekle geçmiştir. Bunun için bütün namazlarını cemaatle kılmış, bunun için yemek yiyeceği zaman bile kendine yoldaş aramıştır.

Gün geçtikçe daha bir etkili hal almaya başlayan kitle gücünü kullanma fikirlerini bertaraf etmek için kapitalizm de boş durmamış ve kontra-fikir sayılabilecek bireyselleşmeyi piyasaya sürmüştür. Özellikle 90'lı yıllarda altın çağını yaşayan bireyselleşme bu dönemlerden sonra İslam topluluklarına da sirayet etmiş ve Müslüman gençleri apolitize etmeye başlamıştır. Seküler din âlimlerinin, İslam Allah ile kul arasında gizli bir vicdan muhasebesinden öte



bir şey değildir şeklindeki telkinleri Müslüman toplumlarda bireyselleşmeyi hızlandırmıştır. Ayrıca bu söyleme karşı çıkıp da arkasında kitle toplayabilen bazı İslam önderlerinin çıkarlarının davayı öncelemesi sonucunda ideal İslam cemaatleşmesinden kaçılmaya başlanmıştır.

Burada daha fazla cemaatleşmeden ve kit- leleşmeden İslam davasının neler kazanacağı- nı uzun uzadıya anlatmaya gerek yoktur. Günümüzde artık kitlelerin sadece savaş gücü ve iskân siyasetlerinin aracı olmaktan öte irade koyma noktasında en önemli güç oldukları za- ten herkesin malumudur.

KİTLE PSİKOLOJİSİ VE CEMAAT İDEALİ

Kitle kelimesini kalabalıktan ayıran şey, tesadüf ve patolojik nedenlerden öte belli bir amaç için bir arada bulunmalarıdır. Cemaati ise (tabi burada kastedilen ideal cemaat) kitleden ayıran bazı özel- likler daha doğrusu üstünlükler bulunur, bulunma- lıdır. Bunlardan birkaçı şunlardır:

A) Peygamber efendimiz 1400 yıl önce Allah'ın yardımı ve rehberliği sayesinde büyük bir ideali gerçekleştirmeyi başarmış ve dünya- daki bütün mazlumlara ilham kaynağı olmuştur. Bunu gerçekleştirirken yardımına başvurduğu manevi güç vahiy, maddi güç ise kendisine tabi olan kitlenin yumruk gibi sıkılmış iradesidir. Ka- bul edelim ki daha sonraki zamanlarda başka toplumlar da, başka amaçlar için kitleleşip bunu yıkıcı güç haline getirebilmişlerdir. Kitle ile ce-

maatin en önemli ayırım noktası, kitlede olağan psikolojik ve ahlaki durumlar varken cemaatte olması gereken durumlar vardır. Her cemaat bir kitledir dolayısı ile kitlelerin psikolojik özellikleri- ni barındırması doğaldır. Fakat her kitle cemaat olamaz. Kısacası kitleler her ne kadar belli amaç için oluşturulmuş da olsa mahiyetleri biyolojik unsurlar içerir, cemaatler ise ideal olmak zorun- dadır aksi halde kitle kalmaya mahkûmlardır.

B) Kitlelerin biyolojik yapılardan öteye ge- çemediklerinin en büyük kanıtı kendilerini oluş- turan birincil etmenler; ırk, cinsiyet ve coğrafi konum gibi unsurlardır. Söz gelimi sosyalizm enternasyonal bir idea olmakla beraber taban bulduğu her kitlede farklı tezahürlere sahne olur. Cemaat yapısını da düşünürken bu tür de- ğişkenleri gözden kaçırmamak gerekir. İslam ideali elbette evrenseldir ama bunu pratiğe dö- kecek olan kitleler bu değişkenlerin etkisinden beri değildir. Günümüzde şirketler, hükümetler veya çeşitli toplum dizaynı yapan kurumlar kit- leleri kontrol altına almak için muazzam para- lar ve mesailer harcamalarına rağmen bu temel değişkenleri göz ardı etmeleri halinde başarısız olmaktadırlar. Aynı başarısızlığı ideal İslam ce- maatini oluşturma amacındaki halk önderleri de yaşayabilir. Oysa Herbert Spencer, kitlelerin psi- kolojik ortalamaları vardır, diyerek önemli ola- nın bu psikolojik ortalamayı tutturup ideali onun üzerine inşa etmeyi salık vermiştir. Nitekim İslam'ın ilk önderi de öyle yapmıştır. Hareketini

geliştirirken Arap toplumunun ırki özelliklerini, coğrafi konumunu ve davadaşların cinsi ve karakteristik özelliklerini hesap ederek adımlarını atmıştır.

C) Kitleleri harekete geçirerek mevcut düzenleri değiştirmeye çalışan çağdaş ideolojilerin çoğu kitle içindeki bireyleri tabiri caizse birer koyun haline getirmeyi amaçlar. Kitlesel hareket eden toplumlarda da zaten bu durum kaçınılmaz olur. Bu kitleleri oluşturanlar bireyler adeta hipnotize olmuş gibi hareket ederler. Bu bireylerde ortak bir içgüdü oluşmaya başlar ve olaylara karşı sorgusuz sualsiz içgüdüsel hareketlerde bulunurlar. İdeal İslam cemaatinde ortak hareket etmek her ne kadar elzemse de koyun gibi hareket etmek öngörülen bir şey değildir. Allah (c.c.) şura suresi 38-39. Ayetlerde şöyle buyurur: "Onların işleri şura ileidir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan da sarf ederler. Bir haksızlığa uğradıklarında üstün gelmek için aralarında yardımlaşır". Görüldüğü gibi Müslüman topluluğun hareketi istişare ön şartına bağlanmıştır. İstışareden bahsetmişken demokrasi hususuna değinmek gerekmektedir. Demokrasi rejimleri çoğu kez kitlelerin hipnotize olmuş bu hallerinin kullanıldığı aldatmacalar haline gelir. Hamasi hitabetlerle sınırsız tekrar gücüne sahip telkinlerle, kitle iletişim araçlarıyla deforme edilmiş bilgi yığınları ve iyi süslenmiş karizmatik lider figürleriyle seçim sandıklarına yönlendirilen hipnotize yığınlar iradelerini yönetime yansittiklerini düşünürler. Bu sisteme demokrasi adı verilir. İslam düşüncesinin demokrasiye en büyük üstünlüğü istışaredir. Demokrasi de istışare kurumu etkin kullanılmadığı için kitle ilkel kabileler düzeyinde hareket etmeye mahkûm kalır.

D) Kitle psikolojisi incelendiğinde varılacak yargılardan biride insanların "kitle" halinde hareket ettikleri zaman muhakeme yeteneğinden yoksun olduğu ve tekrarlı telkinlerle harekete geçtiği görülür (Gustave Le Bon). Bu psikolojik özellik kitlelerde aşırılık, linç kültürü ve taassup gibi olumsuz durumlara yok açar. İslami bir cemaat da eğer ideal olmaktan uzaklaşıp kitle yığını haline gelirse bu tür sonuçlar kaçınılmaz olur. Ülkemizde bu hale gelmiş İslami toplulukların egemen güçler tarafından nasıl kullanıldığını ve taassup merkezliymiş gibi lanse edildiklerini gördük. Bununla beraber birçok örnekte de cemaat önderlerinin arkalarında muhakeme yeteneği güçlü olan kalabalıklar yerine kolayca yönlendirebilecekleri kitleler görmeyi tercih etmişlerdir. Nitelikten çok niceliğe önem veren bu

liderler İslam toplumunun idealden uzaklaşmasında rol oynadıklarının farkına varmamışlardır.

E) Kur'an ve Sünnet kaynaklı İslam eserleri incelenerek mükemmele yakın bir İslam cemaatinin tarifi kolayca yapılabilir. Ne var ki iş pratik uygulamalara gelince, birçok sıkıntılarla karşılaşılır. Bunun sebebi kitleleri etkileyen karakteristik özellikleridir. İslam davasına gönül veren ve bu davayı kitlesel platformlarda sürdürmeye çalışan herkes bunun farkında olmalıdır. Daha öncede belirttiğimiz gibi cemaatler de birer kitle olduğu için bu şartlar onlar için de geçerlidir. Söz gelimi tabular ve vehimler kitleler arasında çabucak yaygınlaşır. İnsanlar bireysel düşündükleri zaman saçma buldukları birçok tabuya kitle psikolojisi içinde çabucak uyum sağlayabilirler. Bunu yanında gözden kaçmaması gereken diğer bir gerçek de kitlelerin bireylerden farklı olarak ikna olmaları için tecrübe şartı gerekir. Mantıklı insanları anlatarak ikna edebilirsiniz lakin kitleler için çoğu zaman ikna edici olan yaşanmış tecrübelerdir. Hatta çoğu kez bunların acı tecrübeler olması gerekir. Duygu değişkeninin akıl'a göre daha baskın bir unsur olması da kitle psikolojisinde genel bir gerçekliktir. Kişi ferdi davranışlarında akıllı ile hareket etse de kitlesel davranışları tetikleyen duygusal yoğunluktur.

KİTLE VE LİDER

Kitlelerin vazgeçilmez ve tamamlayıcı figürleri liderlerdir. Bazen kitleler kendi içinde doğal süreçler sonucunda liderler doğurur bazen de liderler kitlelerini oluştururlar. Önderlerin belli başlı karakteristik özellikleri vardır, bunlar kitle içinde bir kişide toplanmışsa bu kişi doğal olarak sivrilir ve olası rakiplerini alt eder. Peygamber efendimiz de önderliğin doğal olmaktan öte gerekli bir kurum olduğunu; "üç kişi yolculuğa çıktıkları takdirde, mutlaka başlarında birisini emir tayin etsin." (Ebu Davud) sözleri ile belirtmiştir. İdeal İslam cemaatinde lider kişinin özellikleri Kur'an ve Sünnet çerçevesinde bellidir. Özellikle Kur'an'da liderin birinci vasfının "sizden olan kişi" olarak vurgulanmış, yani İslam cemaatinin önderinin iyi bir Müslüman olmasına dikkat çekilmiştir. Kitlenin kendine has davranış şekilleri olduğu için, öncelikle "sizden olan" liderin bazı farklı özellikleri olması ayrıca kitlenin kendine has davranışlarını tanıması lazımdır. Aşağıda topladığımız birkaç başlıkta önderin taşıması gereken bazı özellikler ve bilmesi gereken bazı kitle davranışlarını incelemeye çalıştık:

A) Önder yönetmeye çalıştığı kitleyi tanımalı, daha doğrusu onu etkileyen değişkenleri bilme-

li ve ona göre hareket stratejileri belirlemelidir. Bunların başında gelen değişkenler daha önce söylediğimiz gibi ırk, cinsiyet ve coğrafi konum vb. gelir. Bunların yanında kitlenin eğitim düzeyi, kökleşmiş gelenekler, tabulaşmış inançlar gibi etkenleri de tanıyarak liderliğini sürdürebilir hale getirir.

B) Kitleyi uzun vadede etkileyen bazı faktörler vardır. Her kitleyi uzun vadede etkileyen en önemli faktör fikirlerdir. Bir insan bir kitap okuyunca fikirlerinde değişiklikler olabilir ama kitlenin fikirlerinin değişmesi bazen yüzyıllar alır. Bunun yanında kitleleri kısa sürede etkileyen anahtarlar kelimeler, hayaller ve formüllerdir. (Gustave Le Bon). İslami ölçüler sabit olsa da büyük önderler kitleleri sürükleyecek hayaller, onları coşturacak sihirli kelimeler, kalabalıkları sürekli motive edecek formüller üretmekten geri kalmamışlardır. Örneğin İhvan-ı müslimin lideri Hasan el-Benna'nın formülüne ettiği; hedefimiz Allah, yolumuz cihat, rehberimiz Kur'an... diye devam eden metaforu. Veya yüzbinleri motive etmeye yarayan sosyalizm ütopyaları bunlara örnek teşkil eder. Bilinçli bireyler için elbette Kur'an ve peygamberin hayatı yeterli motive kaynağıdır. Fakat kitleler söz konusu olunca önderler bu anahtarları kullanmalıdır.

C) Ayrıca önderin en önemli özelliklerinden biri de sırtladığı davayı taşıyacak karakterde olmasıdır. Malûmdur ki kitleyi veya cemaati oluşturan bireyler önlerinde duran liderin kendilerinden daha fedakâr, daha donanımlı, daha vefakâr ve daha birçok erdemi içinde barındırması gerektiğini düşünür. Önder insanın en önemli ayırım noktası, onu bir aydından ayıran bir aksiyon adamı olmasıdır. Önderin görevi, düşünce sistemlerini derinlemesine analiz etmek değil kitlenin önünde harekete geçmesidir. Yani önder analitik düşünmeden çok pratik düşünmek zorundadır. Sabırlı olmaktan çok cesur olmalıdır.

D) Kitlelerin önünde ilerleyen liderlerin önemli ve aynı zamanda tehlikeli bir özellikleri de zamanla nüfuza dönüşen karizmalarıdır. Ancak karizmanın nüfuza dönüştüğü yerde adalet ve izan azalır. Bu noktaya erişmiş lider kitlesini görüşleri ve davasının sarıhlığı ile değil nüfuzunun yarattığı baskı ile yönetmeye çalışır. Bu durum ne yazık ki ahir zaman İslami topluluklarında da görülür. Nüfuzun gücünü kullanmanın dayanılmaz hafifliğine varan İslam önderi, yavaş yavaş yalnızlaşır, istişareden uzaklaşır ve diktatöleşir. Artık her sözünü nüfuz gücü ile geçirdiği için zamanla dar görüşlü bir insan ama

sözü daha çok dinlenen olmaya başlar. Nüfuz ile kitleleri yöneten liderlerle, örnekliği ile yöneten liderler arasındaki en büyük fark şudur; birincisi yaşarken çok güçlü olur ama ölümünden sonra lanetlenir, ikincisi ise öldükten sonra da kitleleri etkilemeye devam eder. İkincisine en büyük örnek peygamberimizdir.

E) Bir de liderlerin hareketlerini uygulama araçları vardır ki, bunların başlıcalarını Gustave Le Bon tekrar-iddia-sirayet olarak sıralamıştır. Bu üç unsurun kitle üzerindeki etkisini çözen liderler etkili yönetim gösterebilirler. Tekrar metodunu özellikle büyük firmaların reklâm aracılığı ile kullandığını görürüz. Günümüzde kısa sürede markalaşmak isteyen firmalar ürünlerini kitlelere kalite yolu ile değil sık tekrarlı reklâmlar yolu ile kabul ettirmeye çalışırlar. Aynı şekilde çeşitli kitle önderlerini incelersek konuşmalarında kesinlikle tekrardan kaçınmazlar. Sanki bir şeyi çok tekrarlayınca doğruluğuna inanacakmış hissi herkeste vardır. Bunun yanında önderin kitleye sağlam bir veya birkaç iddiası olmalıdır. Çoğu kişinin hayal olarak gördüğü iddialarının doğruluğuna kendini ve kitleyi inandırmalıdır. İddia tekrar ve sirayet yolu ile zamanla sav'a dönüşecek ve kitlenin en önemli motive kaynağı olacaktır. Son olarak da önder sabırlı olmalıdır, çünkü tekrarlanan iddialar kitleye sirayet yolu ile yayılır ve bu zaman alabilir. Bir fikir kitlede kabul gördü mü artık virüs gibi başka bedenlere sirayet eder, önüne kimse geçemez.

SON OLARAK

Geçmişte İslam sahabeleri arasında yaşanan kavgalar hatta savaşlar ne zaman Müslüman kamuoyunun gündemine gelse hep infiale yol açmıştır. Bunun en büyük sebebi onların da herkes gibi insan olduklarını ve nefis sahibi olduklarını unutmamızdır. Aynı durum ortak dava için bir arada bulunan cemaat fertlerinin yanlış davranışlarında da görülür. İslam cemaati elbette rastgele bir araya gelmiş yığınlar veya içgüdüsel toplanmış sürüler değildir. Ne var ki en ideale yakın İslam cemaatinin bile hammadresi insandır, dolayısı ile insan olduğu yerde görülebilecek psikolojik özelliklerin hepsi burada da görülür. Biz de burada bu özelliklerin bazılarını ve İslam cemaatinde olması gereken biçimine değinmeye çalıştık. Bunu yaparken duruma hem ideal topluluk penceresinden hem de liderlik penceresinden bakmaya çalıştık. Liderlik başlığı işlenirken klasik olarak kişisel gelişim bağlamında değil, kitlenin olası davranışları ve sonuçları açısından liderin konumunu belirlemek istedik.

Emr-i Bil Mâ'ruf Nehy-i Anil Münker

Ayşe Hümeysra DEMİREL

"İçinizden (herkesi) hayra çağıran iyiliği emreden ve kötü olandan men eden bir ümmet olsun; işte onlar kurtuluşa erenlerdir."¹

Allah-u Teala bu ayette öncelikle her toplumda iyiliği emredip kötülükten men eden kişiler ya da toplulukların var olmasının gerekliliğine ve önemine değinmiştir. Her toplumda böyle kişiler olmalı ki İslam ayakta durabilsin, toplum huzuru ve ümmetin devamlılığı sağlanabilsin. Ayetin devamında ise kurtuluşa erecek olanların bu kişiler olacağı ya da kurtuluşu isteyenlerin neler yapmasının gerektiğini açıklamaktadır.

Kur'an'ın birçok ayetinde 'emr-i bil mâ'ruf nehyi anil münker' konusu geçmektedir. Bu durum konunun ne kadar önemli ve ehemmiyetli olduğunu da bir kanıttır. Mesela Kur'an'da münafık ve mü'minden; Tevbe suresi 67. ayette: "Münafık erkeklerle münafık kadınlar birbirlerindendir, onlar kötü olanı emreder, iyilikten men ederler.." Tevbe suresi 71. ayetteyse: "mü'min erkeklerle mü'min kadınlar birbirlerinin velileridir, iyiliği emrederler kötülükten men ederler.." şeklinde bahseder. Buradan çıkarcığımız sonuç ise emr-i bil mâ'ruf nehy-i anil münker'in mü'minler ve münafıklar arasında ayırıcı, belirleyici bir durum olmasıdır. Bundan dolayı bu konuyu her zaman gündemimizde tutmalı ve hayatımızdan hiç çıkarmamalıyız. Belki hayatımızdan çıkan o şey giderken iman-

mızı da götürebilir.

Yine Allahu Teâlâ bir başka ayette de mü'minleri şu şekilde müjdeliyor: "(Bunlar), O tevbe olanlar, o ibadet edenler, o hamd edenler, o oruçlular, o rükûa varanlar, o secdeye kapananlar, iyiliği emredip, kötülükten vazgeçirenler, Allah'ın hududunu koruyanlar (emirleriyle yasaklarının ölçülerine riayet edenler)dir. Müjde ver o mü'minlere, müjde!"²

"Sizden sadece zalim olanlara isabet etmekle kalmayan bir fitneden sakınınız."³ Allah-u Teâlâ bu ayeti kerimede sadece zalimlere değil, zulüm karşısında susanlara ve tepki göstermeyenlere de isabet edecek olan bir fitneden (müsbetten) sakınmamızı tembihliyor. Çünkü suç sadece işleyen değil suç karşısında susanıdır da.

Bazen biz insanlar münkeri gördüğümüz halde söylemekten çekiniyoruz, belki de kendimize bakıp günahlarımızdan dolayı kendimizle bir iç muhasebeye giriyoruz. Kendi halimize bakarak bir şeyler söylemek için kendimizi yetersiz görüyoruz. Oysa fıkıh kitapları günahkâr bir kişinin de münkeri gördüğünde müdahale etmesinin vacip olduğunu söylüyor. Burada bizim seçmemiz gereken yol İslam'ın belirlediği yol olmalıdır. Her ne kadar kendimiz yeterli olmasak ta gördüğümüz bir münkere müdahale etmek zorundayız. Hem karşıımızdakini uya-

2 Tevbe (9):112

3 Enfal:25

1 AL-İ İMRAN (3):104

rırken hem de bizde olması muhtemel hatalara karşı da korunmuş oluruz. İnsan yaşarken yaptığı hataların farkına varamayabiliyor ama İslam öyle bir din ki insan hayat devam ederken hem kendisinin hem de çevresinde olan olayların farkına varabiliyor. İslam tek başına yaşanılacak bir din değildir aksine toplumda can bulan aktif dinamik bir dindir. Paylaşarak güçlenen ve çoğalan bir din olan İslam ancak bu şekilde ayakta durabilir.

*"Sizden kim (sünnetimize uymayan) bir münker görürse (seyirci kalmayıp) onu eliyle düzeltsin. Buna gücü yetmezse lisanıyla düzeltsin. Buna da gücü yetmezse kalbiyle buğzetsin. Bu kadarı imanın en zayıf mertebesidir."*⁴

Bazı âlimler Rasulullah'ın bu hadisini şöyle yorumlamaktadırlar: "El ile marufu emretmek yöneticilere; dil ile marufu emretmek ilim adamlarına; kalp ile değiştirmek ise zayıflara yani insanlar arasındaki avama ait bir görevdir." Aslında bu yoruma daha geniş bir perspektiften bakıldığında hepimiz birilerine göre yönetici konumundayız mesela evlatlarımız, öğrencilerimiz veya kardeşlerimiz, bizler onlara göre yönetici; bizden daha az bilen insanlara, bir şeyler öğrettiğimiz kimselere göre ilim adamı; yanında çalıştığımız kimselere göre veya pasif durumda kaldığımız olaylarda zayıf yani avam durumunda değil miyiz? Öyleyse her durumda insan üzerine düşen kadar sorumluluğunu yerine getirmelidir.

Bazen öyle haller olur ki münkere buğz etmemiz daha hayırlıdır eğer karşımızdaki kişi bizi anlamayacak, sözümüzün bir etkisi olmayacak hatta İslam'a karşı bir ters tepki duyacaksa veya canımıza kastedecek, zarar verecekse bu münkere buğzedip gerisini Allah'a bırakmamız daha efaldır. Allah Rasulü (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: "Mü'minin kendisini zelil kılması helâl değildir." Ey Allah'ın Rasulü, kendisini zelil kılması ne demektir? diye sorulunca şöyle buyurdu: "Altından kalkamayacağı şekilde birtakım belâlara kendisini maruz bırakmasıdır."⁵

"Yavrucuğum! Namazı kıl, iyiliği emret, kötülükten sakındır. Başına gelenlere sabret, çünkü bunlar, azmi gerektiren işlerdendir."⁶ Ayet-i kerimesinde Allah-u Teala anne ve babalara, evlatlarına da emr-i bil mâruf nehy-i anil mün-

keri öğretmelerini ve çocuklarının ahlaklarını bu esas üzerine bina etmelerini tembihlemektedir. İnsanların ilk eğitimi şüphesiz ki aile yanında başlar ve çocuklar ailesinde ne görürlerse bunu uygularlar. İyi bir Müslüman'ın yetişmesinde en büyük etkenlerden biri de ailesinden güzel bir eğitim almış olmasıdır.

Efendimiz(s.a.v) şöyle buyuruyor: "Benden önce Allah'ın bir millete gönderdiği her peygamberin milletinden onun sünnetine uyan, emrini tutan mutlaka ashabı ve sadık dostları olur, sonra onların arkasından bir nesil gelir, yapmadıklarını söylerler, emrolunmadıklarını yaparlar. Kim onlarla eliyle mücadele ederse o mü'mindir, kim diliyle mücadele ederse o mü'mindir, kim kalbi ile mücadele ederse o mü'mindir, bunun dışında ise hardal tanesi kadar iman yoktur."⁷ Rasulallah çok ciddi bir uyarıda bulunuyor. Emr-i bil mâruf nehy-i anil münkeri terk etmenin insanı küfre götürebileceğini bildiriyor. Bu konuda çok dikkatli olmalıyız.

Rasulallah şöyle buyuruyor (s.a.v): "bir toplumdaki bir adam, bu toplumun içerisinde günah işler de bunu değiştirmeye güçleri yettiği halde oradakiler değiştirmelerse, Allah onlara ölmeden önce mutlaka azabını isabet ettirir."⁸ Yine nehy-i anil münkerin terkinin Allah'ın da gazabını çektiğini rasul bize bildiriyor. Emr-i bil mâruf nehy-i anil münkeri hayatımızdan hiç çıkarmamamız gerektiğini ve yaşantımızda bu esası temel almamızı öğütüyor.

Her zaman emr-i bil mâruf nehy-i anil münker söz ile olmaz, hatta çoğu zaman davranışlarımızla ve yaşantımızla olur. Bu yüzden bir Müslüman hiçbir zaman öylesine bir şeyler yapamaz, her işi bir amaca hizmet etmeli, her hareketi dünyaya geliş amacının bir ibaresini taşımalıdır. "ARINMA YOLU" kitabının girişinde Abdülhamid Bilalî'nin de belirttiği gibi: davet yoluna ayak bastığın ilk andan itibaren, insanların sana bakışları değişmeye başlar. Sözlerine, işlerine fısıltılarına ve bağırmaclarına önem verilmeyen sen, bir anda insanların ilgi odağı haline gelirsin. İstesene de istemesene de yaptığın her işi, söylediğin her kelimeyi büyüteç altına alarak incelemeye başlarlar... İşte bu yüzden Müslüman, konuşmasından gülüşüne kadar her şeye dikkat etmelidir. Çünkü o çoğu insan için fark etmese de bir örnek ve Müslüman kimliği içerisinde bir numunedir.

4 Ebu Saïdu'l-Hudrî ,Tirmizi

5 ibn İhîa el-Arec,ebu Hureyre'den

6 Lokman:17

7 Müslim, iman:80

8 Ebu Davud, melahim:17

Hız. Hatice (R.A.) / 556-620

Şükran SAĞLAM

Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in ilk hanımı olan Hz. Hatice (r.a), aynı zamanda ilk Müslüman olan kadın olarak, üstün ahlakı ve imanıyla her zaman mü'minlere örnek olmuştur. Değerli validemiz akıllı, ferasetli, basireti ve hikmeti ile Kur'an ahlakının yayılmasında büyük bir çaba harcamış, Peygamber Efendimiz (sav)'in en büyük destekçilerinden biri; tevekkülü, cesareti, fedakârlığı ile de tüm Müslümanlara örnek olmuştur.

Yüce Allah'ın, Kur'an'da "...Hayır, Biz onlara kendi şan ve şeref(zikir)lerini getirmiş bulunuyoruz..." (Müminun Suresi, 71) ayetiyle bildirdiği gibi, insanın sahip olduğu tüm özelliklere anlam kazandıracak olan tek değer onun imanıdır. İnsanın kişiliğini, karakterini sağlamlaştıran, ahlakını güzelleştiren, tavırlarını etkileyici kılan asıl olarak o kişinin imanı, Allah korkusu ve takvasıdır. Yüce Allah'ın izniyle bu samimi imanı yaşayan mü'minlerden biri olan Hz. Hatice (r.a) de saygı duyulacak, onurlu ve vakarlı bir karaktere sahiptir.

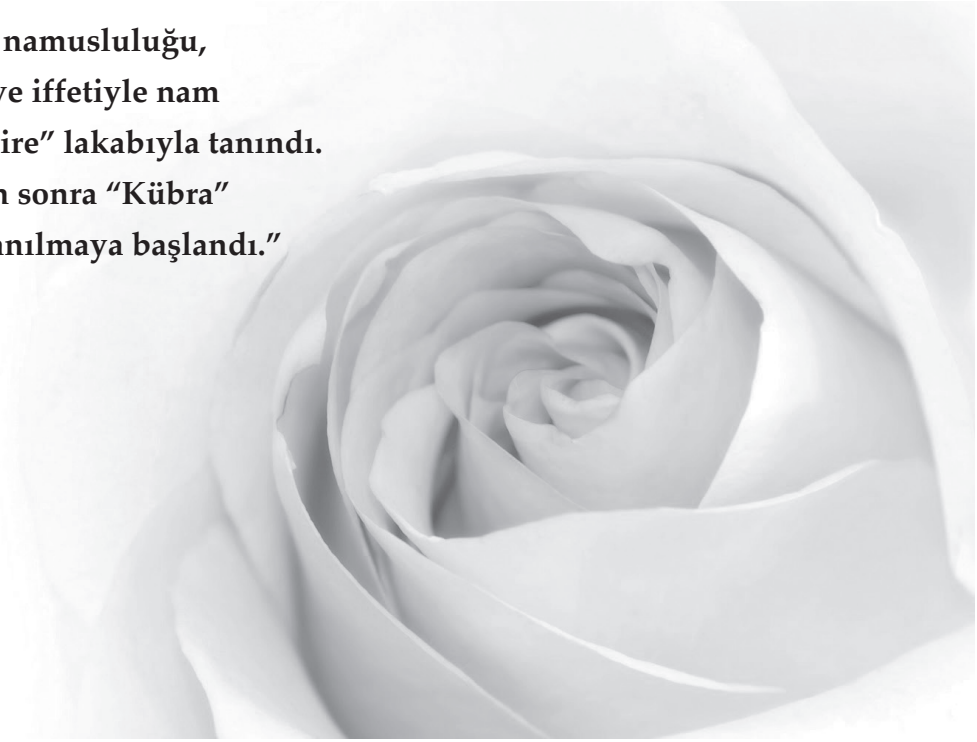
Hız. Hatice, namusluluğu, dürüstlüğü ve iffetiyle nam salarak "Tahire" lakabıyla tanındı. İslamiyet'ten sonra "Kübra" sıfatıyla da anılmaya başlandı. Daha önce iki kez evlendiyse de, birincisinden sonra evlendiği ikinci eşi de ölünce bir daha evlenmedi. Uzun süre dul kalarak evlilik tekliflerinin hiç birini kabul etmedi. Bu dönemde gerek iffetiyle nam salması gerekse zengin biri olması taliplilerinin çok olmasını ne tice veriyordu.

O, Arapların en asil kavmi olan Kureyş kavminden ve Kureyş kavminin de en asil, pak ailelerinden idi. Babası Huveylid, annesi Fatıma bint Zaid b.Cündeb el-Amiriyye'dir. Hz. Hatice'nin baba tarafından soyu Kusay'da Peygamberimizin baba tarafından soyu ile birleştiği gibi, annesi tarafından da soyu yine Peygamberimizin baba tarafından dedesi olan Lüey'de bileşmektedir.

Hız. Hatice (r.a) ticaretle uğraşan zengin, haysiyetli, şerefli bir kadındı. Ücretle tuttuğu adamlarla Şam'a ticaret kervanları düzenlerdi. Hz. Muhammed (sav)'in doğru sözlü, güzel ahlâklı ve son derece kendisine güvenilen bir insan olduğunu öğrenince, O'na ticaret ortaklığı önerdi. Hz. Muhammed (sav) Hz. Hatice'nin bu teklifini kabul etti. Hz. Hatice O'nun başkanlığında bir ticaret kervanını Şam'a gönderdi. Aynı zamanda kölesi Meysere'yi de O'nunla beraber gönderdi. Meysere, yolculuk sırasında Hz. Muhammed (sav)'in harikulade hallere sahip olduğunu gördü. Gittikleri yerde Peygamberimiz (sav) satacaklarını sattı ve alacaklarını da aldı. Ondan sonra geri döndüler. Hz. Hatice bu ticaret kervanından çok memnun oldu. Daha önce gönderdiği ticaret kervanlarına nazaran, bu sefer daha fazla kâr elde etti.

Hız. Hatice Hz. Peygamber (sav) hakkında Meysere'yi de dinleyince, O'na olan itimadı ve sevgisi daha da arttı. O'na anlaştıkları ücretten fazlasını verdi ve Hz. Muhammed (sav)'e evlenme teklifinde bulundu.

**“Hz. Hatice, namusluluğu,
dürüstlüğü ve iffetiyle nam
salarak “Tahire” lakabıyla tanındı.
İslamiyet’ten sonra “Kübra”
sıfatıyla da anılmaya başlandı.”**



Bunun üzerine Hz. Muhammed durumu amcası Ebu Talib’e bildirdi. Her iki tarafın büyükleri bir araya gelerek evlenmeleri konusunda fikir birliğine varmaları üzerine nikâhları kıyıldı. Bir rivayete göre 500 dirhem altın, diğerine göre 20 deve, mehir olarak Hz. Hatice’ye verildi ve düğünleri yapıldı. Bu sırada Peygamber Efendimiz 25, Hz. Hatice 40 yaşında idi. Peygamber Efendimiz böylece ilk evliliğini yapmış oldu. Bu evlilikten dördü kız (Fatıma, Ümmü Gülsüm, Zeyneb, Rukiyye) ikisi erkek (Kasım, Abdullah) olmak üzere altı çocukları oldu.

Hz. Hatice (r.a)’nin faziletleri çok fazladır. Son Peygamberle evlenmesi, ilk Müslüman olması, Peygamber Efendimizle beraber ilk namazı kılması, mübarek bir silsile olan şeriflerin ve seyyitlerin cediti olan Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’in anneleri olan Hz. Fatma’nın annesi olması, hayatta iken cennetle müjdelenmesi gibi daha birçok faziletleri vardı.

Evliliklerinden sonra mallarının idaresini Hz. Muhammed(sav)’e bıraktı. İlk vahiy geldiğinde Peygamberimizi alarak, akrabası olan ve Hristiyanlık konusunda bilgi sahibi olan Varaka b. Nevfel’e götürdü. Bu zat, Peygamber Efendimiz (sav)’in başından geçenleri dinledikten sonra, beklenen son peygamber olduğunu ve Hira mağarasında kendisine görünenin de vahiy

meleği Cebrail olduğunu söyleyince Hz. Hatice hiç tereddüt etmeden Hz. Muhammed’e; “Senin Allah’ın resulü olduğuna şahadet ederim” diyerek ilk Müslüman olma şerefine nail oldu. O, Allah’ın selâmına ve Resulullah’ın (sav) övgüsüne mazhar olmuş son derecede faziletli ve şerefli bir kadındı.

Resulullah (sav) da ondan çok memnundu. “Bana Hatice’nin sevgisi verildi.” buyurmuşlardır.

15 yılı peygamberlikten önce, on yılı da peygamberlikten sonra olmak üzere birlikte yirmi beş yıl nezih ve mesut bir hayat yaşadılar. O devirde çok evlilik normal bir adet olduğu ve birçok teklifler aldığı, aralarında da bu kadar yaş farkı olduğu halde, o hayatta iken başkası ile evlenmeyi hiç düşünmemiştir.

Hz. Hatice Resulullah (s.a.v) ile nikâhlandıktan sonra 24 sene bir arada yaşadı. Nübüvvetin sekizinci senesi, Hicretten üç sene önce, Ramazan ayının başında vefat etti. O, zaman daha namaz farz olmamıştı. Kendisine Cenaze namazı kılınmamıştır. Çünkü bu hüküm nazil olmamıştır. Haccun mezarlığına defn edildi. Allah (c.c.) Cennette görmek nasip etsin. Bizi ona misafir etsin. Resulullah misafiri severdi. O da Resulullah’ın sevdiğini severdi. Şefaatten bizi de nasiplen-dirsın. (ÂMİN)

Yalnızlık Gürültüsü

Vahit Fatih KÜÇÜKİBA
hakayikiletisim@gmail.com

Gürültü ile başlar her yeni hayat. Bir bebek annesinin karnından çıkınca ağlasın diye arkasına vururlar. Bir ses, bir gürültü çıkarsında nefes alsın, yaşasın diye.

Gürültü deyince akla ilk önce kalabalık gelir belki. Ne yazık ki yalnızlığın gürültüsü daha etkili ve daha seslidir, derinden gelir, göğsümüzü inletir. Çoğumuz bir akşam evde bir iki saatliğine yalnız kalmışızdır. Ufak bir çıtırtı hemen bütün evi dolaşmamıza sebep olabilir. Belki de her odanın ışığını tek tek açık bırakır ve korku sarar içimizi. Ama her odayı teker teker gezerken odaların lambalarını yaktıkça her aydınlanma size yalnızlığın yolunu aydınlatır ve yolun sonunda yalnızlık karanlığı orada oturmuş size bakar.

Televizyonun düğmesine basar ve sesini normalden daha fazla açarsınız. Size bir gürültü, yaşam ifade etsin diye. Şuursuz makine mi size arkadaş, yoksa siz mi ona yoldaş olacaksınız? Belki evde tek başımızayken yaptıklarımız bizim her zaman yaptığımız bağımlı olduğumuz şeylerdir. Belki de sessiz, boşucu yalnızlığın menfaatperest arkadaşlarıdır yaptıklarımız. Geçici süreliğine gönül eğlendirmek veyahut hani güneşten rahatsız olduğumuzda gözümüzü bir an kapatmamız gibi kendimizi tatmin etmeye çalışmamızdır.

Kimi şair bağrını yalnızlık kömürüyle harlar. Kömürün dumanı göğsüne yükselir ve göğsü karartır. Gören kişiyi direkt etkiler. Şairler de konuşamadığı için yalnızlık kömürünün sessizlik dumanı ile kendini belli etmeye çalışır. Yine de duyuramaz vadideki yangını. Kulakları hep komşuların ayak seslerinde olur. Kimisi de ruhundaki boşluğu sahibine çok sadık denilen hayvanı ile hayvan gibi doldurur. Biz o hayvandan dostluk bekleriz, o da bizden ne bekler biliyor musunuz? Kemik...



İşte yalnızlığınızda dostluğu itin kemiğine satarınız. Hiç düşünmezsiniz. Değer mi, değmez mi? Geçsin de bu ayrılık nasıl geçerse geçsin. Ben

de her günkü gibi akşam saatlerinde yalnızım. Fakat kulaklarım bağrımdaya cayırdı cayırdı yanan ateşin çatırtısını dinliyorum. Kendimden medet, belki hiç gelmeyecek bir yardım bekliyorum. İnsanlar yalnız doğar ve yine yalnız kabre girer, sözü aklıma geliyor. Demek ki bu duyguyla savaşmak değil, yaşamak gerektiğini anlıyorum. Her yalnızlığımdaya içimde susturulmuş olan ayrı bir beni dinlemem gerektiğinin farkına varıyorum. Kalkıyor ve bütün ışıkları söndürüyorum. Karşımda kucağını açmış bana gelen yalnızlık karanlığı beni kendine çağırıyor ve göğsüne göstererek diyor ki "O" var, rüzgârın esintisindeki gibi olan "Hû (Allah)" var, yalnız değilsin diyor.

Kimdir Ramazan?

Fatih PALA

Ramazan kimdir dedim, bir cevap bekledim yüreğimden bakın ne sözler döküldüverdi şu aciz kalemimden

Açlıktan kıvrandıran, susuzluktan yandıran, solukları hızlandıran; ama günün son ışıklarıyla gelen Muhammedî davete kadar mazeret kabul görmeyen.

Gözlerde fer, dizlerde derman, akıllarda فرمان koymayan; lâkin akşamın 'merhaba'sıyla müjde doğan yüreklere kan getiren, onları diri tutan.

Midecağızı aç ve susuz bıraktığı kadar, aklı ve zihni daha bir bileyerek daima uyanıklaştıran, müreffeh kılan.

Acıkırken acıkmışları, susamışken susamışları, takati kesildiğinde takatsizleri hep hatırlatan, hep akılda tutan ve hep duyarlı kılan.

İftarında hamd, şükür ve dua meyveleri bitiren; sofradaki aş uzanan el sayısının çokluğu oranınca sofraya ehlinin mutluluğunu kat be kat ziyadeleştiren, ihlâsını zenginleştiren.

Günü hakkınca omuzlayabilmek için gözleri sahurulara binbir hevesle açtıran; her lokmayı bir saate müsavi sayan, bereketli duruşlarla aşk kaynatan.

Sadece kendi için yaşamaktan vazgeçiren, başka canlara doğru yelken açtıran; ümmetçe vahdet olmayı öğreten, bireyden topluma virajsız yol bulduran.

Paylaşmanın ve aklaşmanın destanını keselerle açtıran; temizlenmeyi o keselerden alabilirdiğince vazgeçmekte bulduran, verdikçe erdiren, yığdıkça yerdiren bir anlam harikası.

Bütün bir Müslüman coğrafyayı yürek sofrasına davet eden; onlarla yiyen, onlarla doyan, bir tek buyrukla tüm uyrukları dize getirmeyi öğütleyen.

Gündüzlere açılan gözlere, gecelerin kıymetini bildiren; karanlığın en koyu anını, aydınlığa gebe olduğuna müjdeci yapan, nurlanmış çehreleri seherlerde seferlere çıkaran.

Tekbirle başlayıp tevhidle taçlanan bir eşsiz daveti, günlere adres yapan; bir nida ile ezberi bozan ve bir diğeriyle de şükrü getiren esrarlı misafir.

Kötüyü, hatayı, yanlış ve günahı lügatinden sürgün eden; onları ikliminden fersah fersah uzaklara süren; uğradığı mekânlara iyiyi, güzeli, doğruyu ve sevabı nakış nakış, gün gün ve rahmet rahmet işleyen.

Şeytanlara ve şeytanlaşmalara karşı olan ezeli düşmanlığını sığağı sığağına sürdüren; elinde sağlamca zincirlerle onları tutsaklaştırma adına sokak başlarını, hane taşlarını tutan.

Gün, salına salına batı yuvasına doğru süzülürken, nimetleri bağışlayana eğilme vaktidir diyen; eğildikçe yükselmenin lezzetine sevk eden, dinlene dinlene tekrar tekrar miraç rüzgârları es-tiren.

Çehresine tebessümü ve sevgiyi giydiren; böylece çevresine emniyet ve huzur yayan insanları, geniş havzasında, oruç desenli tahtlarında ağırlayan.

Elde Kur'an'ı, kalpte iman'ı hareketlendiren; ayet ayet, sure sure tüm mü'minler atlasını kuşatan, kavurucu sıcakların dolayımında vahiyle serinlik taşıyan.

Ve nihayetinde kalpleri buluşturan, merhame-ti yoğuşturan, vuslat yanığı bedenleri ovuşturan, mütebessim simaları arzın iki ucuna bir mahya gibi tutuşturan, böylece melekleri kışkırtan...

Günlerin kemale erdiği noktada, yolculuğa hazırlanan, 'onbir kardeşine' dünyayı emanet bırakıp bir daha ki gelişine ümitler yayan; ıslıl ıslıl parıldayan gözlerde nehirler akıtan bir sevda sancağıdır o.

İyi İnsan, Güzel İnsan, Hayırlı İnsan

Fatih PALA

İnsan, evvela Rabbinin halifesi olarak ün salmalıdır. O'nun sınırlarına riayet edilerek geçirilen hayat, insanın kazançlı çıkmasına na sebep olacaktır.

Allah Azze ve Celle'nin isimleri, insanın fitratına-özüne nakşolunmuştur. İnsan, kendini bu isimlerle tanıyabilir-tanımlayabilir. Fitratına, yaratılışına uygun yaşayabilmesi için el esmaül hüсна'yı içtenlikle özümsemelidir insan.

İnsan, kendine en büyük ve en ezeli düşman olarak şeytan aleyhillane'yi bilmelidir. Şeytanın düşmanlığına karşılık, o da, ona doğru/karşı düşmanlık beslemeli ve düşman kesilmelidir. Düşmana karşı sessiz kalıp pısırik davranmayıp onu alt etmenin çarelerini bulmalıdır insan. O, ilk olarak insanların ilklerini (Hz. Âdem ve Havva Validemiz) kandırmış ve ayaklarını kaydırıp Rablerine karşı mahcup etmiştir onları.

İnsan, hayatının ışığı ve rehberi olan Allah Teâlâ'nın kelamı Kur'an'la buluşmayı-anlaşmayı bilmelidir. Kur'an, anlaşılacak ve yaşanmak için gönderilmiştir. Toplumun genelinde yaygınca uygulanan, okumayı "sadece yüzünden okumak" olarak anlama-uygulama algısını değiştirmelidir. Ve insan, bunun şuurunda olarak hayat sürmelidir.

İbadetleriyle hayatını anlamlandırmayı, renklendirmeyi de bilmelidir insan. Özellikle de namazına dikkatler üstü dikkat etmelidir. Zira namaz, aşırılıklardan ve kötülüklerden alıkoyar insanı, hakkıyla ikame eden.

Allah Teâlâ, insana ilim ve hikmet gibi nurlar bahşetmiştir. İnsan, o nurlarla yürümelidir. Onlarla nurlandırılmalıdır hem çehresini ve hem de çevresini.

İnsandan tevbeli olması istenmiştir. Çünkü o, eksiktir, acizdir ve hataya meyillidir. Hatasız kul olmaz ya, işte o kul tevbesiz de olmamalıdır. Ayrıca pişmanlık yaşamalıdır yapıp ettiklerinden ötürü.

İnsanı, Rabbi katında kıymetli-değerli kılan duası vardır bir de. Dua, Rabbiyle dertleşmesidir insanın. İnsan, dertsiz olamayacağına göre duasız da kalamaz. Derdini Rabbine sunmayı bilmelidir; yani dua etmelidir insan, dua demetlemelidir.

Donanım sahibi olarak yaşamak yakışır insana. Bilgiye önem vermelidir. Bilmek, yani ilim sahibi olmak insan için bir erdemdir. Bu erdemi sahiplenme ve taşıma cesaretini gösterebilmelidir insan.

Allah Azze ve Celle'yi hesaptan çıkarmadan, unutmadan hayatının her zerresinde ve her anında olduğunu hatırlayarak ayakta durmalıdır insan. Akıl gibi büyük bir nimete malik olduğunun farkıyla Rabbiyle olmayı öğrenmelidir.

İnsana kocaman bir hazine olarak sunulmuş olan zaman, yani ömür, insan için paha biçilmez bir değerdir. İnsan zaman bilinciyle yaşamalı ve ömrüne sahip çıkmayı başarabilmelidir.

Rabbanî bir şahsiyet olabilmek için, vahyin ön gördüğü ilkelerle hareket etmelidir insan. Şeytanî hiçbir vasfı taşımamalıdır. Ve özellikle de insanlara karşı kibir yüklü olmak, büyüklenmek affedilmez bir günahdır bir insan için. Aynı zamanda da şeytanî bir davranıştır, hastalıktır bu. Bu durumdan uzak durmalı ve acizliğini hatırlamalıdır insan.

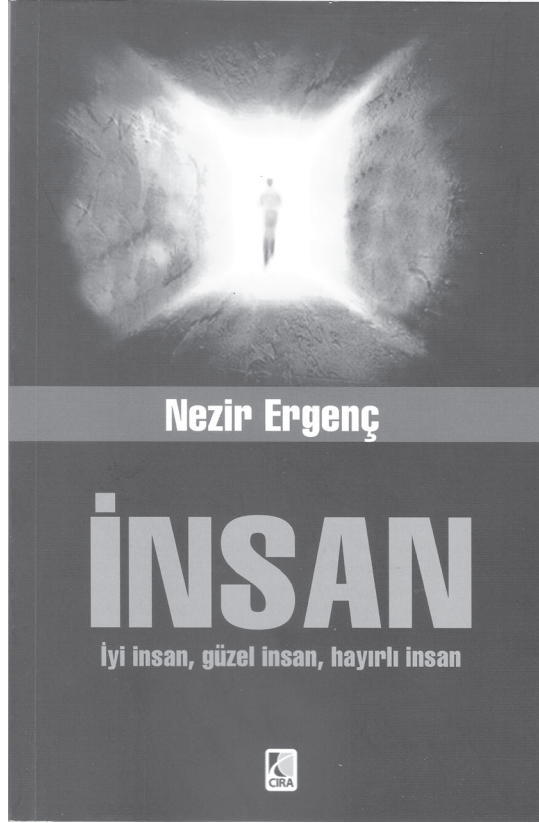
Toplumsal, kapanmaz bir yara olan ve sadece söyleyenini etkilemekle kalmayan kor bir alevdir yalan! İnsan, olabildiğince berî durmalıdır yalandan. Sonucu ve pahası ne olursa olsun asla ve asla yalana yeltenmemelidir. İlk yalanı ve dolandırıcılığı şeytan aleyhine yapmıştır. Onun adımlarını izlememelidir insan.

İnsanın kendisi için belirleyeceği en önemli ve öncelikli şiarlarından birisi de ölçülü, dengeli ve adaletli davranmasıdır. Hırs, öfke ve çekememezlik gibi insanî ilişkileri ve insanlar arasındaki huzuru bozmaya kasteden davranışlar, insanî bir özle bağdaşmayan davranışlardır. İnsan alırken, satarken, konuşurken, tartışırken hep ölçülü, dengeli, adaletli, hakka-hukuka dayalı tavırlar sergilemeyi bilmelidir.

İnsan, sözüne sadık, ahdine vefalı ve güvenilirm olmayı mühim bir kişilik olarak görmeli/kabul etmelidir. Vefalıların en vefalıları şüphesiz Allah ve Rasulüdür. İnsan da, Allah'ın halifesi olmasından ötürüdür ki, en vefalı olmalıdır. Kaybetmeye, unutmaya, önemsememeye değil; kazanmaya, sevmeye, hatırlamaya kucak açmalıdır insan. Hatırlayan hatırlanır; seven sevilir. İnsan, hep hatırlamalı ve hep sevip sevdirmelidir. Kendisine emanet edilenleri koruyup gözetmeli, verdiği sözlere ve yaptığı anlaşmalara sadık kalmalıdır insan. Asla yarı yolda koymayan ve daima yol açıp yol bulan, yol bulduran olmalıdır.

İnsan, iyi olan ve iyi için gayret sarf edendir. Kötüyü ve kötülükleri yok etmenin savaşımını vermekle mesuldür. Kendisinin iyi olması ve iyi olarak kalması yetmez, iyilik furyası oluşturmalıdır insan. Ve kötülüğün/münkerin kökünü kurutmalıdır. En büyük derdi ve amacı bu olmalıdır insanın.

Cehd ve gayret sahibi olarak hayatın her karesini imar etme sevdasında olmalıdır insan. Cihad, Rabb yolunda fedakârlığın adıdır. Eğer cihad etmiyorsa ve mücahit değilse insan; korku, uyuşukluk, paslanmışlık ve onursuzluk baş gösteriyor demektir. Allah Teâlâ'nın gönderdiği tüm elçiler, birer cihad ehli dirler. İnsan, onların örneğinde yaşamalıdır, yaşlanmalıdır.



Güzel bir yaratılışla yaratılan insana, güzel sözler söylemek ve güzel işler yapmak düşer. Tüm güzellikler ve özellikle de güzel sözler Allah Teâlâ'ya yükselir. İnsanın her şeyi güzel olmalıdır ve güzellikler salmalıdır her bir yana. Güzel düşünmeli, güzel yazmalı, güzel söylemeli, güzel giyinmeli, güzel anlatmalı ve güzel yaşamalıdır insan.

İnsan iyidir, güzeldir ve hayırlıdır. İnsan, fitratına uyandır; fitratına uygunca yaşayandır. İnsan, iyi düşünür, iyi konuşur ve iyiyi yaşar. Yine insan, güzel düşünür, güzel konuşur ve güzelce yaşar.

Ve insan, hayırlıdır. Hayrı yaşar ve hayırlı yaşar. Düşüncesinde, konuşmasında ve tüm eylemlerinde hayır kokusunu yayar yeryüzüne, cümle insanlığa.

Hâsıl-ı kelam, insan ekber olan Allah'ın halifesi ve Hakkın-Hakikatin şahididir.

Kıymetli ağabey Nezir ERGENÇ, İNSAN isimli bu yeni eserinde¹ bunları ve daha fazlasını konu edinerek okuyucularının dikkatlerini cezpt etmeye çalışmış. Akıcı bir üslup, sade bir dil, dikkat çekici başlıklar ve ibret verici örneklendirmelerle tek solukla kendini okutan bir eser çıkarmış ortaya yazar. Yediden yetmişe her yaştan insanın okuyup anlayacağı özellikte olan bu çalışma, 92 sayfa olmasından dolayı da sıkıcı ve boğucu bir havadan kurtarıyor okuyanın.

Nezir ERGENÇ'in kaleminden insanı tanımak farklı olacak kanaatindeyim. Her insana tavsiye olunur.

Kitabın Adı : İNSAN- İyi İnsan,
Güzel İnsan, Hayırlı İnsan
Kitabın Yazarı : NEZİR ERGENÇ
Yayın Evi : ÇIRA
Yayın Tarihi : NİSAN-2012
Yayın Yeri : İSTANBUL
Sayfa Adedi : 92

1 Yazarın 2009 yılında İstışare Yayınlarından "Muhammed Rasulullah" ve 2011 yılında da Meneviş Yayınlarından "Önce ve Sadece ALLAH Vardı" isimli iki eseri daha mevcuttur.

Anne Olmak!

Betül Güler BULUT

"Biz, insana anne babasına iyi davranmayı emrettik. Annesi onu ne zahmetle karnında taşıdı ve ne zahmetle doğurdu! Onun (anne karnında) taşınması ve sütten kesilme süresi (toplam olarak) otuz aydır. Nihayet olgunluk çağına gelip, kırk yaşına varınca şöyle der: "Bana ve anne babama verdiğin nimetlere şükretmemi, senin razı olacağın salih amel işlememi bana ilham et. Neslimi de salih kimseler yap. Şüphesiz ben sana döndüm. Muhakkak ki ben sana teslim olanlardanım." (Ahkaf Suresi 15. Ayet)

Zahmeti rahmet olarak özümseyen kadın!

Yavrucağını kucağına aldığı an sızılarını unutan kadın!



Erine itaatin hazzını amelleriyle süsleyen kadın!

Var oluştaki muazzamlığın karşısında teslimiyeti yaşayarak şükür gözyaşları döken kadın, kadınlar, kadınlarımız, annelerimiz...

İnsan eşsiz bir mücevher olsa kadın bu mücevheri ortaya çıkarandır tümcesi abartı olmasa gerek. Rabbimiz insanoğlunu öyle güzel yaratmış ki, nakisiyeti bulunmayan insanlar barındırdıkları cevher adına alınlarını secdeden hiç kaldırmazlar dahi şükürü eda edemezler.

İnsan suresinde basit bir sudan yaratıldığı beyan edilen yaratılış serüveni 'anne-baba' kıymetinin unutulmaması için Ahkaf suresinde cereyan ediyor. Anneler zahmet diye addedilen o süreçte en hassas dönemlerini yaşarken, kalbî yönelişler, Hanne'ce adanmışlıklarla unutulmaz karelere adım atıyorlar.

Bir bebeğin kalp atışlarını hissettikleri andaki mutluluğu tarif etmeye kelimeler yetmez. Bir anne bebeğini kucağına aldığı ânı hiçbir şeye değişmez. O an öyle değerlidir ki hadislerde doğum anında ruhunu teslim eden Müslüman hanımın 'şehid' zümresinde yer alacağı rivayet edilir.

Allah, anne babaya iyilikle davranmayı emrederken bizler zorlu yaşam sürecinde 'öf' demeden geçirebildiğimiz dakikalar var mı acaba diye sorgular hale geldik.

Eskiden bırakın büyüklerin sözünü kesmeyi, bir büyüğümüz ev hanesine geldiğinde hürmeten ayağa kalkılırdı. Edebin tüm safhaları ya-



şanırdı kim bilir. Dedelerin ninelerin dizlerinde gençlik anıları dinlenirdi. Ders çıkarılır, danışılırdı bir işe koyulacak olursa.

Anneler çocuklarını evlendirecek olsalar dahi büyüklere danışırlardı, şimdi ise çocuklar annelerine babalarına haber vermeden gizlice evlenir oldular.

Eskiden zor hayat şartlarına rağmen imecelik revaçta, insanlar mahallece yardımseverlik yarışında idi. Şimdi dünya gelişmiş olmasına rağmen muhtaçlık karşısında çalabilecek kapı bulmak çok zor.

Anne, babaların nahoş tabirlerle seslenildiği (baba için: peder, moruk anne için: yavru)'ne şahid oluyoruz. Hatta evladından dayak yiyen, sokağa atılan, huzur evlerine terk edilen yüzlerce insan var.

Kulluk vazifelerinden uzaklaşan insanlık kendisini zahmetle taşıyıp, zahmetle büyüten ebeveynine saygı göstermeyi çok görmekte.

Erkekler doğum hadisesini tahayyül edemedikleri için bir nebze hoşgörü ile değerlendirilse diyelim -ki bu asla mazeret değildir- bir günlük, iki günlük bebeğini çöp konteynırlarına bırakan bânneleler vicdanlarını nerede unuttular acaba?

Yahut yeni hülyalara yelken açarken evladını yok etme pahasına bu çirkinliği yaşamak için canına kıyıp, yakarak kemiklerini tarlaya savururken kadınlığını savurduğunun farkına ne zaman varacak?

Annesinin boğazını keserken, göbek bağının kesildiğini sanıp ebedi azaba duçar olacağını ne zaman akledecek?

Gün geçmesin ki haberlerde cinayet hadiselerine anne-babalar karışmış olmasın. Artık insanlar hayvan boğazlarmışçasına birbirlerini katlediyorlar.

Teslimiyetle sadece Allah için bıçağa yatırılan İsmailerimiz yok.

Cahiliye dönemindeki insanlar gibi çocuklarımızı diri diri toprağa gömerken, onlarda bizleri, anneleri, babaları, şahsiyetleri, benlikleri gömüyorlar fütursuzca.

Oysa anne babamıza iyilik etmekle emrolunmuştuk. Yaşlandıkları zaman yanlarımızda onlara 'öf' dahi dememekle emrolunmuştuk. Bu emir cennet basamaklarından birini verecekti bize. Hem huzurlu yaşayacak hem de karşılığında cenneti kazanacaktık. Ama bizler ufak hesapların peşine koşmaktan, dünyaya teslim olmaktan bizleri zahmetle büyüten annelerimizi, babalarımızı sevgisizliğe terk ettik. Bir gün kendi evlatlarımızın da bizi terk edebileceğini hesaba katmadan üstelik!

Acziyetimizi, tembelliğimizi, tevbelerimizi, gözyaşlarımızı katık ederek defaatle secdelelere varalım. Af edilmeyi temenni ederken bizleri yaratan yüce Rabbimizden, kulluk şiarıyla yaşayanlardan olabilmek emirlerini eksiksiz ifa edebilmek için bize güç vermesini isteyelim. Kalbimize merhamet tohumları ekelim ve ilk filizlerini bizi büyütürken sevgisini esirgemeyen annelerimize, babalarımıza verelim.

Biz Müslümanlar için annelerin günü kendilerine 'öf' demeyeceğimize söz verdiğimiz ve yerine getirdiğimiz gün olsun. Rabbim amellerimizin şahidi olsun.

Rasulullah (sav)'ın Sırdaşı: Huzeyfe Bin Yeman

Sefa EROĞLU

Efendimiz'in (s.a.v) kendilerini çok sevdiği ve bu sevgisini dillendirdiği kimseler vardır. Hz. Aişe, Hz. Ebu Bekir, Hz. Ali bunların başında gelir. Bir de Efendimiz (s.a.v)'in sevdiğini dillendirmediği ancak kendisini çok sevdiği, candan bir insan olarak gördüğü ve hiç kimseye paylaşmadığı sırrını kendisine paylaştığı bir sahabe var. Huzeyfe bin Yeman (r.a).

Allah'ın Rasulü (s.a.v) İslam'ın en büyük sorunlarından birisi olan münafıklıkla ilgili dosyayı sadece Huzeyfe bin Yeman'a açmıştır. Allah'ın kendisine bildirdiği on iki münafığın ismini sadece Huzeyfe'ye (r.a) bildirmiştir ve kimseye de söylememesini tembih etmiştir.

Huzeyfe (r.a) bazı kimselerin cenaze namazını kılmamıştır. Anlaşılmış ki Huzeyfe'nin kara listesinde bu adamlar. Hz. Ömer (r.a) de cenaze çağırıldığı zaman Huzeyfe'nin orda olup olmadığını sorardı. Huzeyfe yoksa o da katılmazdı. Hz. Ömer sürekli Huzeyfe'ye kendisinin de o münafıkların isimleri arasında olup olmadığını sorardı.

Huzeyfe (r.a) bu sırdaşlığı nasıl hak etti?

Bildiğimiz bir Hendek savaşı vardır. Kur'an-ı Kerim'den anladığımız kadarıyla bu savaşın üç büyük özelliği vardır:

Çok soğuk bir dönemdir.

Şiddetli bir açlık var. Ashab-ı Kiram üç-dört gün hiçbir şey yiyemiyor. Efendimiz'in (s.a.v) karnına taş bağlama olayı da bu zamanlarda gerçekleşmiştir.

Şiddetli bir korku var. Huzeyfe (r.a) şöyle anlatmaktadır: "Öyle bir gecede bulunuyorduk ki, ondan daha karanlık bir gece görmemiştik. Bu şiddetli karanlıkla birlikte gök gürültüsünü andıran korkunç bir rüzgâr esmeye başlamıştı."

İşte böyle bir durumda Ashab-ı Kiram'ın artık dayanacak gücü kalmamıştı. Bu sırada Efendimiz (s.a.v) müşriklerin durumunu öğrenmek istiyordu. Çünkü eğer onların da dayanacak hali kalmamışsa biraz daha sabredebekler. Böyle bir istihbarat gerekiyordu.

Allah Rasulü (s.a.v) birisinin müşriklerin arasına girip istihbarat toplamasını istedi. Ancak kimsede ses yok. Bütün sahabeler ordaydı. Hiç kimse "Ben giderim Ey Allah'ın Rasulü" diyemedi. Daha sonra Efendimiz (s.a.v) Huzeyfe'nin gitmesini istedi. Böyle zor bir durumda Huzeyfe (r.a) tam bir teslimiyet gösterdi ve "Peki Ya Rasulullah" dedi. Korkudan "ama" ile cevap vermedi. Gece müşriklerin arasına gitti ve kendisini fark ettirmeden istihbarat toplayıp Rasulullah'ın (s.a.v) yanına gitti ve "Ey Allah'ın Rasulü bunların dayanacak gücü kalmadı" dedi. O gün Ashab-ı Kiram'a yeniden kan geldi. Sonra da Allah'ın yardımıyla kılıç kullanmaya gerek kalmadan, müşrikler perişan oldu.

Huzeyfe (r.a) münafıkların ve daha pek çok sırrın sahibi olmayı o gün hak etti. Bu sırdaşlık sadece münafıklara ait bilgidir ibaret değildi. O aynı zamanda Allah Rasulünden (s.a.v) sonra meydana gelecek fitneleri de en iyi bilen sahabedir.

Bütün bunların yanında Huzeyfe'de (r.a) Rasulullah'ın dikkatini çeken bir şey daha var. O, dünyaya tenezzül etmeyen, servet düşkünü olmayan birisidir. Bu, Hz. Ömer'in de dikkatini çekmiştir.

Hz. Ömer (r.a) onu Medain'e vali olarak tayin etti. Medain halkı, valinin kalabalık ve gösterişli bir grupla gelmesini beklerken, karşılarında semeri eskimiş bir eşeğe binmiş, elinde kuru ekmekle gelen birisini gördüler. Daha sonra bu gelenin yeni valileri Huzeyfe bin Yeman olduğunu anlayınca çok şaşırdılar. Fakat bu şaşkınlık da neyin nesiydi? Hz. Ömer'in gönderdiği validen daha ne bekliyorlardı? Ne kadar maaş istiyorsun dediklerinde "kalacak bir ev, her gün bir ekmek, bir de şu hayvanım aç kalmasın başka bir şey istemem." dedi.

Hz. Huzeyfe oradaki insanlara: "Fitne yerlerinden uzak durunuz." buyurdu. İnsanlar fitne yerinin neresi olduğunu sorunca şöyle söyledi: "Emirlerin kapılarıdır.. Sizden biriniz emirin veya valinin yanına gider, yalan söylediği halde onu tasdik eder, onda olmayan şeylerle onu över. İşte bunlar birer fitnedir." buyurdu.

Zeyd bin Eslem'in babasından naklettiğine göre Ömer bin Hattab (r.a) bir gün dostları ile otururken aralarında şöyle bir konuşma geçer: Ömer (r.a): "Haydi, herkes bir şey dilesin" deyince oradakilerden biri: "Ben, şu oda dolusu gümüşüm olsun da onu Allah yolunda harcayayım isterim" der. Bir başkası: "Şu oda dolusu altınım olsun da Allah yolunda harcayayım isterim" diye cevap verir. Bir diğeri ise: "Bu oda dolusu mücevherim olsa da Allah yolunda harcayayım isterim" diye cevaplar.

Hz. Ömer "Başka?" deyince; "Başka bir şey istemeyiz" derler.

Bunun üzerine Hz. Ömer (ra) kendi arzusu şöyle dile getirir: "Ben, Ebu Ubeyde bin Cerrah, Muaz bin Cebel ve Huzeyfe bin Yeman gibilerden şu oda dolusu insan isterim ki onları, Allah yolunda görevlendirebileyim."



Hz. Huzeyfe'nin Kur'an'a yaptığı öyle bir hizmet vardır ki, bu, onun ne kadar zeki bir insan olduğunu gösterir ve Huzeyfe'yi (ra) bir kez daha hayırla anmamızı gerektirir.

Kur'an Hz. Ebu Bekir zamanında tek kitap haline getirilmişti ama insanların elinde değildi. Hz. Ebu Bekir'den sonra Hz. Ömer aldı. O da vefat ederken kızı Hz. Hafsa'ya verdi.

Huzeyfe (r.a) yeni Müslüman olanlarla sahabeler arasında Kur'an okumadaki lehçe farklılıklarını fark etti. Baktı ki herkes kendisine göre okuyor. Bunun ileride ciddi sorunlara yol açabileceğini düşündü. Hz. Osman'ın yanına gitti ve durumu anlattı. Resmi Mushaflar çıkarmasını ve insanların devlet onaylı Mushafları okumasını söyledi. Hz. Osman da bu fikri uygun gördü. Hz. Hafsa'nın elindeki Kur'an'ı getirtip, yedi tane çoğalttı. Hepsini mühürleyip, her bir vilayet valisine birer tane teslim etti.

Bugün tüm dünya Müslümanlarının okuduğu Fatiha aynıysa, bunu Hz. Huzeyfe'nin projesi gerçekleştirmiştir. Tabi ki Allah'ın iradesiyle.

Özetlemek gerekirse, Hz. Huzeyfe;

Güven abidesi, sır adamı,

Zor günün adamı,

Fitne uzmanı,

Kur'an'a en büyük hizmeti yapanlardan,

Ve zühd sahibi, dünyaya tenezzül etmeyen bir insan...

Rabbim bizlere hakkıyla anlayıp, yaşayabilmeyi; günümüzün sahabesi olabilmeyi nasip etsin.

Ne Zaman Öfkeleneneceksin?

Uğur AYDIN

Göz pınarlarınızda yaşlar olacağı güne kadar
toplarınızı bize verin

Toplarınızı bize verin ve yerinizde kalın

Ey İslam Ümmeti!

Hâlâ acılarımız acınız, kavgamız kavganızdır

Bizim sokaklarımız sular altında kalırsa sizin
sokaklarınızda sular altında kalır

Acılı çığlıklarımız gökleri deliyor

Acaba kulaklarınız nerede?

Biz din kardeşi değil miydik?

Hâlâ din kardeşi değil miyiz?

Ey İslam Ümmeti!

Biz kardeş değil miydik?

Tevhid çatısı altında toplanmıyor muyuz?

Biz acıdan bağırıyoruz ve bazılarınız yakamızı
bırakın diye bağırıyor

Biz yitip gitsek mutlu mu olursunuz?

Acı çeksek hoşunuza mı gider?

Kalplerinizin bizimle olması ne anlama geliyor?

Din kardeşim!

Söyle bana ne zaman öfkeleneneceksin?!

Ne zaman öfkeleneneceksin?

Kutsallarımız çiğneniyor, sen öfkelenmiyorsun

Onurumuz ayaklar altına alınıyor, sen öfkelen-
miyorsun!

Öldürülüyoruz, ayaklanıyoruz, susuyorsun!

Ne zaman öfkeleneneceksin söyle bana?

Duma'da yaşananlar karşısında öfkelenmedin

Zeynep'e tecavüz ettiler, öfkelenmedin

Hamza Hatip öldürüldü, öfkelenmedin

Hula'da katliamlar yaptılar, öfkelenmedin

Ne zaman öfkeleneneceksin söyle bana

Düşmanım, düşmanın namusumuza el uzatıyor,
sen öfkelenmiyorsun!

Düşmanım, düşmanın tecavüz ediyor, sen su-
suyorsun

Kanımda oyun oynuyor, sen izliyorsun...

Allah için, Allah için...

Allah-u ekber

Allah İçin, İslam için, kutsallar için, mescitler
için, çocuklar için öfkelenmedin

Şimdi ne zaman öfkeleneneceksin söyle bana?

Utanmadan açıkça söyle hangi ümmettensin?

İntikamımız alınmadı

Yorulma

Yorulma

Bizim için bir şey yapmıyorsan bizden değilsin

Bizden veya İslam ümmetinden değilsin

Tavşan olarak yaşadın tavşan olarak öl...